

SPRAWOZDANIE
C. K. TOWARZYSTWA ROLNICZEGO
KRAKOWSKIEGO

ZA ROK 1899.

W KRAKOWIE.
NAKŁADEM C. K. TOWARZYSTWA ROLNICZEGO KRAKOWSKIEGO
DRUKARNIA UNIwersYTETU JAGIELLOŃSKIEGO

pod zarządem Józefa Filipowskiego.

1900.

4296

SPRAWOZDANIE

C. K. TOWARZYSTWA ROLNICZEGO KRAKOWSKIEGO

ZA ROK 1899.

W KRAKOWIE.
NAKŁADEM C. K. TOWARZYSTWA ROLNICZEGO KRAKOWSKIEGO.
DRUKARNIA UNIwersYTETU JAGIELLOŃSKIEGO
pod zarządem Józefa Filipowskiego.

1900.

PROTOKÓŁ

obrad zebrania ogólnego Członków c. k. Towarzystwa rolniczego krakowskiego

odbytego w dniu 6 kwietnia 1899 r.

w wielkiej sali Towarzystwa Wzajemnych Ubezpieczeń.

Przewodniczący: Antoni hr. Wodzicki, I wiceprezes Towarzystwa.

Sąsiednie Towarzystwa reprezentowali pp.:

C. k. galicyjskie Towarzystwo gospodarskie we Lwowie: Onyszkiewicz Mieczysław, Zaremba-Cielecki Artur,

Zarząd główny Towarzystwa „Kółek rolniczych“ we Lwowie: Zaremba-Cielecki Artur, Sękowski Stefan,

Galicyjskie Towarzystwo leśne: Seeling de Saulenfels Ludwik, Nowicki Aleksander,

C. k. Towarzystwo rolnicze w Zagrzebiu: Dr. Adam Krzyżanowski,

„ „ *w Gorycyi*: Antoni hr. Wodzicki,

„ „ *w Gracu*: Dr. Adam Krzyżanowski,

„ „ *w Salzburgu*: Antoni hr. Wodzicki,

„ „ *w Wiedniu*: Prof. Dr. Józef Milewski,

Towarzystwo rolnicze w Opawie: Antoni hr. Wodzicki,

Towarzystwo urzędników gospodarczych w Wiedniu: Ludwik Seeling de Saulenfels, Juliusz Eberswald Siegler.

Towarzystwo hodowców czerwonego bydła polskiego: Karol Czech de Lindenwald,

Towarzystwo ogrodnicze w Krakowie: Prof. Dr. Edward Janczewski, ks. Julian Drohojowski.

Zarząd centralnego Towarzystwa gospodarczego w Poznaniu, Towarzystwo rolnicze w Cieszynie przesłały życzenia pomyślnych obrad.

Członkowie Komitetu pp. Alfons Lippomann, Dr. Witold Miliewski i Stefan Sękowski nadesłali listy usprawiedliwiające nieobecność.

Oprócz tego na sali obecni członkowie Komitetu, delegaci Towarzystw rolniczych okręgowych, oraz liczni członkowie Towarzystwa, niemniej kilku profesorów Wydziału studjum rolniczego Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Przewodniczący Antoni hr. Wodzicki zagaja obrady o godzinie 10-tej rano:

Nie przypuszczałem roku zeszłego, by mnie w udziale przypaść miało przewodniczenie dzisiejszemu zebraniu. Niestety były nasz prezes Franciszek Mycielski ze względu na zdrowie, godności prezesa piastować już nie chciał i nie mógł i mimo prośb naszych urząd swój złożył. Wy, szanowni panowie, którzyście naszego byłego prezesa oceniać umieli, najlepiej pojmiecie, jaką stratę ponosimy przez ubytek tak fachowej siły, znakomitego obywatela rolnika, który nam wszystkim pracą wytrwałą przyświecał i długo

jeszcze da Bóg przykładem godnym do naśladowania dla nas będzie.

Dnia 6-go czerwca roku zeszłego uchwaliło jednogłośnie ogólne zebranie naszego Towarzystwa wysłać do Wiednia deputację, by złożyć u stóp tronu Najdostojniejszemu Monarsze głęboki nasz hołd w 50-letnią rocznicę Jego rządów. Sercem przepelnionem wdzięcznością chcieliśmy biedz ku Temu, którego nieprzebranej dobroci, wyrozumiałości i łasce, zawdzięczamy swobodę, której uży-

wamy, i wolność czucia, myślenia i mówienia po polsku. Niestety ten rok radości i wesela zamieniła zbrodnicza ręka mordercy na rok smutku i żałoby. Na pierwszą wieść o śmierci Najjaśniejszej Pani przesłało prezydium Towarzystwa na ręce najwyższego ochmistrza dworu wyrazy głębokiego żalu i boleści, a Komitet wybrał deputację, która na ręce pana delegata Laskowskiego imieniem całego Towarzystwa złożyła wyrazy czci, współczucia i wierności dla tak ciężkim ciosem dotkniętego monarchy.

Poświęciwszy następnie serdeczne wspomnienie ś. p. Edmundowi Jastrzębskiemu, przeszedł mowca do spraw, będących na porządku dziennym obrad.

Zaznaczyć winieniem, że rok 1898 zaliczyć należy do lepszych, że może tyloletnie klęski nieurodzaju się skończyły i że zacznie się okres lat lepszych, których nam tak bardzo potrzeba ze względu na ciężki stan ekonomiczny kraju i na ciągle rosnące, a tak nas już przgniatające podatki. Ze sprawozdania, szanownym panom rozdanego, widzimy, że rozwój Towarzystwa jest ciągły, ilość członków wzrasta, zainteresowanie jest większe, bo i zakres działania się wzmaga. Niech mi będzie wolno przy tej sposobności wyrazić p. radcy dworu Struszkiewiczowi serdeczne podziękowanie za ciągłą pomoc i poparcie, których nam użył. Komitet Towarzystwa nie ograniczył jednak swej działalności do spraw bezpośrednią styczność z rolnictwem mających, ale starał się również, co jak to mniemam, było jego obowiązkiem, tak w Sejmie lub Wydziale krajowym, jako też u wys. rządu uzyskać poparcie w sprawach, obchodzących, rzecz można, całe społeczeństwo. Do tych zaliczyć mogą ciągnąć się od lat kilku sprawę nabycia przez rząd gruntów od miasta Krakowa pod bandowę Studium rolniczego, oraz uzyskanie funduszków na należyte urządzenie stacji doświadczalnej. Za poparciem Koła polskiego w Wiedniu zostały nasze zabiegi, jak mnie o tem przed paru dniami upewnił p. minister dla Galicji, pomyślnym uwieńczone skutkiem.

W przeciągu dwóch ostatnich miesięcy spadły na kraj nasz klęski moralne i materyalne, klęski, podkopujące nasze znaczenie, nasz kredyt, nasze dobre imię. Stratę ponieśliśmy podwójną, jedną moralną, która na kraj cały spadła i na nim zacięży, a długich lat pracy i trudu potrzeba będzie, by to złe naprawić, a drugą materyalną, na razie może nieco lokalną, ale która bądź co bądź i dla nas rolników stać się musi groźną przez brak lub trudności w uzyskaniu kredytu rolnikowi dzisiaj prawie niezbędnego.

Skupiajmy się więc i pracujmy, bądźmy jedni drugim radą i pomocą, by zaufanie, które kraj nie z naszej utracił winy, odzyskać, bo nie przez karkołomne przedsięwzięcia przemysłowe lub szalone finansowe operacje, ale przez ciągłą rozumną i wytrwałą pracę na roli, po ojczym i dziadach odziedziczonej, utrzyma kraj swój wpływ i znaczenie, dźwignie się ekonomicznie, podoła zadaniu, które przeszłość historyczna na niego wkłada i nabierze,

da Bóg, sił nowych do walki o byt w przyszłości, która niestety nie w różowych przedstawia się barwach.

Następnie Przewodniczący przedstawił zgromadzonym komisarza rządowego p. delegata Laskowskiego, oraz powitał w gorących wyrazach obecnych na sali, członka Wydziału krajowego p. Mieczysława Onyszkiewicza, prezesa Tow. Kółek rolniczych p. Artura Zarębę Cieleckiego, wreszcie przedstawicieli Tow. ogrodniczego pp. ks. kanonika Drohojowskiego i Prof. Dr. Janczewskiego.

Na sekretarzy zaprosił przewodniczący pp. Dra Jana Działotta i Stanisława Konopkę.

Z porządku dziennego uwolniono sekretarza od czytania drukowanego protokołu z ostatniego walnego zgromadzenia i sprawozdania za r. 1898, poczem bez rozpraw przyjęto protokół do wiadomości. W dyskusji nad sprawozdaniem zabiera głos Prof. Wojciechowski z Czernichowa. Mowca podniósł, że należy dążyć do rozszerzenia działalności Towarzystwa na udoskonalenie rachunkowości gospodarczej, powołuje się zarazem na liczne czynności Tow. roln. niemieckich na tem polu i proponuje utworzenie osobnej sekcji w łonie Komitetu dla ułatwienia tych spraw.

Następny mowca wice-prezes p. Karol Czeż zaznacza, że aczkolwiek sprawozdanie jest wyczerpujące, to przecież odczuwa potrzebę zwrócenia uwagi na kilka szczególnie doniosłych punktów. Komitet nie jest jednostronnym, przedewszystkiem wprawdzie stara się o udoskonalenie czerwonego bydła polskiego, ale nie zaniedbuje innych kierunków ważnych dla naszego kraju, czego najlepszym dowodem założenie znacznym kosztem obory zarodowej rasy wschodnio-fryzyjskiej w Pogorzycach u p. Władysława Żeleńskiego. Jeśli jednak Komitet kładzie w pierwszym rzędzie nacisk na rozszerzanie hodowli czerwonego bydła polskiego, to powodem tej akcji jest dążność do popierania hodowli włościańskiej. Mowca w dłuższym wywodzie wykazuje użyteczność czerwonego bydła polskiego właśnie z punktu widzenia mniejszych właścicieli ziemskich. Ostatecznym celem starań Komitetu jest wytworzenie wywozu bydła zarodowego, które obecnie importujemy, ograniczając się do eksportu bydła opasowego. Warunki naturalne: klimat i gleba są pod tym względem bardzo korzystne, jeśli celu nie osiągniemy, tylko sobie winę przypisać powinniśmy.

Obok spraw hodowlanych zwracał Komitet szczególną uwagę na szereg ważnych, a bardzo dla kraju doniosłych kwestyj agrarno-politycznych, niestety jednak inicjatywa Komitetu nie doznała spodziewanego oddźwięku w sferach rządowych i u naszych władz autonomicznych. Rząd zwleka od półtora roku z udzieleniem sankcji ustawie komasacyjnej i pokrewnym, bez podania jakichkolwiek powodów, a Wydział krajowy zachowuje się odpornie wobec myśli poruszonych na konferencji agrarnej z r. 1897 i w petycjach Komitetu t. j. wobec projektu ustawy o minimum parceli i o reformie prawa spadkowego na wypadek sukcesji beztestamentowej. Zastana-

wiając się nad odroczeniem rozwiązania tych doniosłych kwestyi doznaje się uczucia, którego nie chcę bliżej określić, ale powiem tylko, że nie nazywa się ono ani zadowolnieniem, ani uznaniem.

Mowca rozbiera kwestyę zorganizowania handlu sztucznymi nawozami i podnosi, że wobec zawiązywania kartelów przez fabrykantów, także i rolnicy muszą się łączyć, skupiać z poświęceniem miejscowego partykularyzmu.

Komitet zajmował się sprawą centralizacji handlu sztucznymi nawozami, a choć na razie nie osiągnął pod tym względem pozytywnych rezultatów nie zamierza jej na przyszłość spuścić z oka.

Wreszcie wyjaśnia mowca, że Komitet zajął się z początkiem b. r. sprawą rachunkowości gospodarczej i uzyskał od c. k. Ministerstwa rolnictwa przyrzeczenie subwencji w kwocie 500 złr. w. a. na ten cel.

Zabiera głos p. Stefan Konopka, wykazując szkody wyrządzane rolnictwu przez kartel fabrykantów sztucznych nawozów i stawia następujące wnioski:

1. Zgromadzenie ogólne c. k. Towarzystwa rolniczego krakowskiego uznaje znowę fabrykantów nawozów sztucznych jako wielce dla rolnictwa szkodliwą i poleca Komitetowi, aby na właściwej drodze postarał się u rządu o wniesienie ustawy przeciw tej znowi;

2. Zgromadzenie ogólne poleca Komitetowi zbadanie i złożenie na najbliższym walnym zebraniu sprawozdania na jakich warunkach założenie w kraju niezawisłej akcyjnej fabryki nawozów sztucznych dałoby się z korzyścią dla rolników przeprowadzić.

P. Władysławowi Żeleńskiemu wydaje się wniosek trudnym do przeprowadzenia. Ratunek widzi głównie w ułatwieniu produkcji sztucznych nawozów w kraju, stawia tedy następujący wniosek:

Walne zgromadzenie poleca Komitetowi zrobić odpowiednie kroki celem przeprowadzenia ustawodawczego obniżenia cła od siarki, jako surowca służącego do fabrykacji sztucznych nawozów.

Hr. Andrzej Potocki wskazuje, że należy pozostawić Komitetowi wyszukanie dróg co do uzyskanianiżenia ceny nawozów. Myśl zbudowania przez rolników akcyjnej fabryki sztucznych nawozów wydaje się mowcy odpowiednią. Prawdopodobnie możnaby na ten cel uzyskać z funduszów krajowych pewną pomoc czy to w formie zakupna części akcji, czy też w formie taniego kredytu. Natomiast oświadcza się mowca przeciwko pierwszej części wniosku p. Konopki Stefana, gdyż nie spodziewa się z tej ewentualnej uchwały praktycznych rezultatów.

P. Maryan Jędrzejowicz podnosi szczupłość subwencji przeznaczonych na popieranie chowu koni. Na bydło rogate Komitet otrzymuje 20.000 złr. rocznie, na świnie 7.000 złr. i to od lat kilku, a na konie ledwo w r. 1897 zdołaliśmy uzyskać 3.333 złr. Mowca domaga się od Komitetu wyjednania wyższych subwencji na ten cel.

P. Brykczyński Józef uprasza Komitet o możliwie najwcześniejsze rozsyłanie wszelkich okólników i ogłoszeń.

P. Aleksander Dydyński, jako przewodniczący Komisji skonstruującej, wyraża życzenie, by wolno było Komisji przybrać fachowego rzeczoznawcę, by Komisya urzędowała nie rok, lecz trzy lata, oraz by na przyszłość umieszczano w drukowanym sprawozdaniu protokół czynności Komisji, wreszcie stawia jej imieniem wniosek o udzielenie absolutorium Komitetowi.

Dr. Adam Krzyżanowski stawia imieniem Komitetu wniosek o przelanie do kasy Komitetu 38% wkładek pobrać się mających w roku bieżącym przez Tow. rolnicze okręgowe.

Po zamknięciu dyskusji nad sprawozdaniem, walne zgromadzenie w głosowaniu przyjmuje sprawozdanie do wiadomości, udziela Komitetowi absolutorium z rachunków za r. 1898, uchwała wyż rzeczony wniosek Komitetu niemniej wnioski pp. Wojciechowskiego, Konopki i Żeleńskiego.

Ponieważ odczyt spadł z porządku dziennego z powodu choroby prelegenta, przeto przystąpiono bezpośrednio do wyborów. Prezesem wybrano jednogłośnie hr. Andrzeja Potockiego, III wice-prezesem p. Stefana Konopkę z Głogoczowa.

Członkami Komitetu wybrano powtórnie ustępujących: 1. Dra Leo Juliusza, 2. Milieskiego Witołda, 3. Prof. Dra Lubomęskiego Władysława, 4. Prof. Antoniego Górskiego. Nadto wybrano w miejsce Dra Adama Jordana, powołanego na prezesa Tow. roln. okr. w Brzesku, oraz wybranego III wice-prezesem Stefana Konopki: 1. Karola Haempla, 2. Dra Klemensa Rutowskiego.

Wybrano powtórnie tę samą Komisję kontrolującą t. j. 1. Kazimierza Browskiego, 2. Aleksandra Dydyńskiego, 3. Eustachego Zagórskiego.

Prezes udziela głosu Prof. Dr. J. Milewskiemu, który przedłożył wniosek Komitetu o mianowanie hr. Franciszka Mycielskiego dożywotnim prezesem Towarzystwa. P. referent wskazał, że Komitet przedkładając ten wniosek, powodował się wielkimi zasługami, jakie położył dla Towarzystwa hr. Mycielski, wybrany dwukrotnie prezesem. P. referent nie uważa za potrzebne wymieniać szczegółowo tych zasług wobec zgromadzenia, które na tę pracę bezpośrednio patrzyło. Podniesie tylko dwie zalety hr. Franciszka Mycielskiego: pierwszym, gorąco pojęty obowiązek; jeśli złożył przewodnictwo, to dlatego, że stan zdrowia nie pozwalał mu wyjeżdżać w zimie na posiedzenia Komitetu i dlatego, nie mogąc tak pełnić swych obowiązków, jak je pojmował, wolał mandat złożyć.

Drugi charakterystyczny i sympatyczny rys jego osoby, to miłość sprawy rolniczej i należyte zrozumienie doniosłości sprawy rolniczej dla całego społeczeństwa i kraju. Zgromadzenie uznając jego poczucie obowiązku i miłości dla sprawy, udzieli mu niezawodnie jednomyślnie przez aklamację tytułu honorowego prezesa. (Huczne oklaski).

Przewodniczący stwierdził, że wniosek przyjęty został jednomyślnie przez aklamację.

Prezes hr. Potocki obejmując przewodnictwo serdecznie dziękuje za zaszczytny wybór. Nie może nic innego przyrzec, jak tylko szczerą i wytrwałą pracę dla Towarzystwa; czy ta praca przyniesie pożytek, to członkowie Towarzystwa ocenią w przyszłości. Brak mowcy fachowych wiadomości rolniczych, ale fachową wiedzą znajdzie u kolegów w prezydium i u członków komitetu; ma wszakże wprawę w administracji i tutaj będzie pomocnym. Bardzo ważną jest praca około rolnictwa w kraju, który naprawdę jest rolniczym, ale rolnictwo nie stoi tu

na wysokości, na jakiej znajduje się w innych krajach. Najważniejsze zadanie co do podniesienia rolnictwa spoczywa na Towarzystwach okręgowych rolniczych; usilnem staraniem mowcy będzie, aby te Towarzystwa, które nie poszły dotąd za przykładem innych, łączyły się więcej w pracy i przyczyniały do ogólnego rozwoju rolnictwa. Raz jeszcze podziękował mowca za wybór.

Przy punkcie wnioski i interpelacje p. Herman Czecz stawia wniosek o rewizję statutu Towarzystwa, a p. Seeling o wyrażenie podziękowania Komitetowi.

Po uchwaleniu oby tych wniosków Prezes zamyka posiedzenie o godzinie 12 min. 45 w południe.

SPRAWOZDANIE

z czynności Komitetu

C. K. TOWARZYSTWA ROLNICZEGO KRAKOWSKIEGO
za rok 1899.

I. Czynności w sprawach nauki rolniczej, oraz statystyki.

1. Studium rolnicze i stacya doświadczalna w Krakowie.

Od długiego szeregu lat Komitet ponawia wezwania i petycje do rządu w sprawie zakupu gruntu, na którym ma stanąć budynek dla krakowskiego Studium rolniczego, a członkowie Prezydium niejednokrotnie osobiście we Wiedniu robili starania o pomyślnie rozwiązanie tej sprawy, niemniej o założenie stacyi doświadczalnej w Krakowie.

Także i w r. 1899 Komitet nie zaniedbał starań w tym kierunku.

2. Wykłady wędrowne.

a) Kurs rybacki.

Kurs rybacki odbył się w dniach 15, 16, 17 i 18-go maja b. r. w Krakowie.

Wskutek ogłoszenia w dziennikach zgłosiło się 171 uczestników z różnych stron kraju, z których 142 prosiło o udzielenie zasiłku pieniężnego na koszt podróży i utrzymania. Zasiłku udzielono 22 kandydatom, którzy z uwagi na ich majątkowe położenie zasługiwali najwięcej na uwzględnienie, z uwagi zaś na zawodowe zatrudnienie dawali największą gwarancję, że wiadomości na kursie nabyte mogą spożytkować z korzyścią dla sprawy rybactwa krajowego. Zasiłki otrzymali mianowicie: 1 nauczyciel szkoły ogrodniczej, 1 słuchacz leśnictwa, 1 zawodowy rybak, 1 gorzelnik, 1 praktykant gospodarstwa stawowego, 1 dzierżawca folwarku, 1 włościanin, 1 nadzorca rzek, 6 nauczycieli ludowych, 5 leśniczych, 3 oficyalistów prywatnych.

W kursie wzięło ogółem udział 51 uczestników,

z których 37 brało udział stale we wszystkich wykładach, 14 słuchało tylko pewnych działów.

Według zawodu uczestniczyło w kursie: 1 ksiądz (Przewodniczący OO. Karmelitów), 7 właścicieli dóbr (jedna kobieta), 3 dzierżawców dóbr, 1 profesor szkoły rolniczej (Czernichów), 1 słuchacz leśnictwa, 5 słuchacze wydziału rolniczego, 1 inżynier, 2 gorzelników, 1 nadzorca rzek, 6 nauczycieli ludowych, 1 zawodowy rybak, 1 praktykant gospodarstwa stawowego, 5 leśniczych, 5 oficyalistów prywatnych, 1 włościanin, 1 nauczyciel szkoły ogrodniczej, 9 różnych zawodów.

Wykłady odbywały się w sali wykładowej zakładu Anatomii porównawczej c. k. Uniwersytetu Jagiellońskiego codziennie od godziny 10 do 12 przed i od 3 do 5-tej po południu i obejmowały: 1) Biologię ryb, 2) hodowlę ryb karpiowatych i drapieżnych, 3) hodowlę ryb łososiowatych, 4) budowę stawów i administrację gospodarstwa stawowego, 5) zasady ustawy rybackiej i gospodarstwa rybnego w rzekach. Podczas wykładów demonstrowano modele przyrządów rybackich, preparaty, okazy ryb, rysunki i tabele.

W ostatnim dniu wykładów po południu odbyli uczestnicy kursu wspólną wycieczkę do Dubia w dobrach Krzeszowickich, gdzie zwiedzili pierwszą krajową pstrągarnię.

W wykładach brali uczestnicy udział bardzo pilnie, a 23 otrzymało na żądanie zaświadczenie uczęszczania.

b) Kurs kucia koni.

Komitet c. k. Tow. roln. krak. otrzymując subwencje tak rządowe jak i krajowe na podniesienie chowu

koni w zachodniej części kraju, rozwinął w tym kierunku pewną działalność. Ludzie fachowi przez Komitet delegowani tak do subwencyonowania licencyonowanych ogierów, jak i na premiowanie koni, urządzane przez rząd, studiując ogólny stan i jakość koni, przyszli do tego uzasadnionego przekonania, że oprócz bardzo wielu innych czynników, niekorzystnie oddziałujących na ogólny chów koni w kraju, bardzo ważną odgrywa rolę i to, że pielęgnowanie kopyt od młodego źrebiaka, a następnie kucie dorosłych koni jest po części tak nieumiejętne i wadliwe, że doprowadza nieraz konia do całkowitego kalectwa.

Śmiało powiedzieć można, że nieomal we wszystkich miasteczkach i wioskach kowale, którym publiczność powierza podkuwanie koni, ani w przybliżeniu nie mają pojęcia, jak róg wybranym być winien, jak się obejść z jego strzałką i całą podeszwą, jak podkowa odrobiona być powinna, jak ją do kopyta dostosować oraz przytwierdzić należy i t. d.

Podkuwaczy fachowych jest nader mała liczba w kraju, a takimi są przeważnie ci, którzy przechodzili kursa nauki kucia koni w kuźniach wojskowych.

Komitet chcąc powiększyć w obrębie swojej działalności liczbę kowali znających się na umiejętnym podkuwaniu koni uchwalił rozpisać konkurs na pierwszy praktyczny i teoretyczny kurs nauki kucia koni.

Przy rozpisaniu konkursu w dniu 28 października 1899 r. L. 3008, postawiono warunek, że tylko tacy petenci do kursu przypuszczeni będą, którzy świadectwami wykazą, iż zostali wyzwoleni na czeladników kowalskich, a zatrudnieni są jako kowale praktyczni.

Na kurs powyższy zgłosiło się 17-tu kandydatów, z których Komitet wybrał 11. Kurs trwał od 1 do 13-go grudnia i obejmował dwa działy, to jest:

I. Kurs teoretyczny,

traktujący opis budowy kopyta, jego przyrost i formy normalne, względnie i nienormalne, prawidłowe i nieprawidłowe ustawienie nóg, prawidłowe i nieprawidłowe chody u koni, jak ściganie się i strychowanie i t. d.; wpływ kucia na kopyto, przygotowane do podkucia kopyta nienormalnego, pielęgnowanie kopyta, wreszcie jego choroby.

II. Kurs praktyczny,

traktujący naukę i ćwiczenia w kuźni przy wyrobie podków rozmaitego rodzaju, oraz przy podkuwaniu żywych koni z kopytami normalnymi i nienormalnymi.

Kurs tak praktyczny jak i teoretyczny odbywał się w Krakowie w wojskowej szkole nauki podkuwania koni; wykłady teoretyczne miał p. Dr. Kazimierz Rutkowski, c. k. weterynarz powiatowy, kierownikiem zaś kursu praktycznego był p. Józef Koch, c. i k. weterynaryz wojskowy i kierownik wojskowej szkoły nauki podkuwania koni.

Z 11-tu do kursu przypuszczonych uczniów, jeden opuścił już na drugi dzień szkołę, nie chcąc się zastosować do jej wojskowego rygoru.

Już w pierwszych dniach kursu pp. kierownicy przekonali się, że uczniowie są uzdolnionymi czeladnikami kowalskimi, a posiadając odpowiednie świadectwa i kwalifikacje mogą być po ukończonym kursie dopuszczeni do egzaminu na »podkuwaczy« w myśl § 6 rozporządzenia ministeryalnego z d. 27 sierpnia 1873 r. dz. u. p. Nr. 140.

Wobec tego Komitet wystosował pod L. 1358 do c. k. Namiestnictwa petycję o przypuszczenie uczestników do egzaminu na podkuwaczy koni w myśl wyżej rzeczonych rozporządzenia ministeryalnego, a petycja przychylnie załatwioną została przez c. k. Namiestnictwo pismem z dnia 6 grudnia L. 121, 487.

W dniu 13 grudnia odbył się egzamin 10 ciu uczestników kursu wobec Komisji składającej się z pp.: Karola Klicha, c. k. weter. powiatowego, Stefana Bojanowskiego, delegata Komitetu, oraz obu kierowników kursu pp. Kocha Józefa i Dra Rutkowskiego Kazimierza, — ośmiu z dziesięciu kandydatów uzyskało świadectwa na podkuwaczy koni w myśl rozporządzenia ministeryalnego z dnia 27 sierpnia 1873 r.

Co do kosztów kursu, to ten wynosił, jak to wykazuje zamknięcie rachunkowe za r. 1899 kwotę 743 kor. 08 hel., — a mianowicie:

a) Honorarya dla pp. kierowników kursu			
i kowali wojskowych	220 kor.	— h.	
b) Stypendya dla 10 uczni po 30 kor.	300 »	— »	
c) Za ognisko, kowadła, zużyte żelazo, węgle, narzędzia kowalskie itd.	150 »	— »	
d) Broszurki, tablice (demonstracyjne je-dnorazowo), druki itd.	73 »	08 »	
Razem	743 kor.	08 h.	

c) Sadownictwo i warzywnictwo.

Wykłady z zakresu sadownictwa i warzywnictwa powierzono podobnie, jak w latach dawniejszych p. Ignacemu Klusowi, profesorowi kursów wieczornych Krak. Tow. ogrodniczego. Prelegent odbył 27 wykładów z dziedziny sadownictwa, a jeden z zakresu warzywnictwa, co się tem tłumaczy, że wykłady odbywały się przeważnie w miejscowościach, w których warzywnictwo stoi na stosunkowo niskim stopniu rozwoju.

Wykłady odbywały się przeważnie w pow. wadowickim, ponieważ tamtejsza rada powiatowa zajęła się założeniem szkółki drzew owocowych, z polecenia Komitetu p. Klus dwukrotnie jeździł do Wadowic celem uczestniczenia w pracach przygotowawczych. W Wadowicach założono także w r. 1899 Tow. ogrodnicze.

W niektórych miejscowościach na wyraźne życzenie właścian p. Klus rozesłał gałązki do szczepienia z odmian przez siebie polecanych.

Wychodząc z założenia, że tylko wykład poparty demonstracjami, a zatem zastosowanie metody pogładowej doprowadza do praktycznych rezultatów, Komitet sprowadził modele owoców, omawianych przez prele-

genta. Z powodu ocenia modeli Komitet wniósł rekurs uwieńczony pomyslnym skutkiem.

* * *

Prócz tego Komitet urządzał wykłady wędrownie o hodowli bydła, powierzone p. Stefanowi Bojanowskiemu; o kursie mleczarskim, o dwóch kursach ogrodniczych, wreszcie o wykładach, dotyczących uprawy lnu będzie mowa w ustępach specjalnie tym działom poświęconych.

3. Wydawnictwa.

Tygodnik Rolniczy pod kierunkiem Prof. Dr. Stefana Jentysa rozwijał się normalnie, zdobywając sobie corazto szersze koło czytelników.

Prócz tego Komitet wydał sprawozdanie za r. 1898, oraz odbitkę z ogłoszonych w *Tygodniku Rolniczym* artykułów p. Józefa Brzezińskiego: »Obsadzenie dróg drzewami«, która to rozprawa zawiera ocenę wypracowanego przez Wydział krajowy projektu ustawy o tym przedmiocie.

4. Stypendya szkoły czernichowskiej.

W porozumieniu z kuratorem fundacji ś. p. Jana Maciąga Excel. Franciszkiem Smolką nadano opróżnione stypendya Zygmuntovi Trzeińskiemu i Jakóbowi Andrzejewskiemu, uczniom III roku, oraz Stefanowi Kryńskiemu i Janowi Kobyłańskiemu, uczniom II roku.

5. Wystawa okręgowa w Jaśle.

Staraniem Komitetu Tow. roln. krak., oraz Wydziału Tow. roln. okręgowego jasielskiego, odbyła się w dniu 18-go października r. b. w Jaśle okręgowa wystawa inwentarza, a mianowicie: koni, bydła rogatego, trzody chlewnej i owiec.

Wydział Towarzystwa okręgowego jasielskiego dołożył wszelkich starań, aby wystawa jak najświetniej wypadła, a chociaż deszcz ulewny, który padał z 17-go na 18-go października, jak również nader przykre powietrze w samym dniu wystawy odstręczyło może niejednego hodowcę od przyprowadzenia swoich okazów na wystawę — to jednak wystawa okręgowa w Jaśle, rzecz można śmiało, udała się w zupełności. Przytem nadmienić wypada, że do uświetnienia wystawy przyczynił się znaczny zjazd obywateli ziemskich, proboszczów i rolników, nawet z odległych stron przybyłych.

I. Konie.

Do premiowania przedstawiono 57 koni, z których otrzymało premie 16. Spęd koni był nieliczny, bo dbali o zdrowie swych koni hodowcy z okolicy Jasła, nie chcąc narażać swego dobytku w tak przykry czas na ewentualne choroby, właśnie najlepszych okazów komisji premiującej nie przedstawili. Konie przeto na wystawę do Jasła w dniu 18 października przyprowadzone nie dały

tego obrazu, jakiego się można było w Jaśle spodziewać. Okolica Jasła i Krosna ma materiał koni bardzo dobrej jakości, o czem można się było przekonać w Krośnie dnia 19 maja r. b. podczas premiowania rządowego. Chociaż więc przypadkowo, skutkiem nader niesprzyjającej pogody, nie przedstawiono w Jaśle na wystawie znacznej ilości koni doskonałej jakości, to jednak zamiłowanie do chowu dobrych koni jest w tamtejszej okolicy tego rodzaju, że w każdym razie zasługuje na uznanie.

Jak wszędzie, tak i na wystawie w Jaśle wprawniejsze oko hipologa na kilku egzemplarzach przekonać się mogło z łatwością, jak dalece gonienie za masą i grubością kości, bez względu na jej jakość, najfatalniejsze może przynieść skutki. Niestety i na wystawie w Jaśle nie obyło się bez kilku okazów pochodzenia krwi zimnej, które jasno pokazały, jak nieudane produkty może dawać krzyżowanie klaczy szlachetniejszych z ogierami krwi zimnej, nieraz nawet już w pierwszej generacji; okazy tego pochodzenia przedstawione komisji premiującej w Jaśle były materiałem hodowlanym niżej krytyki, a nawet użytkowym bez żadnej wartości.

Komisję premijującą konie składali pp.: August Stojowski, delegat komitetu doradczego przy Namiestnictwie dla spraw chowu koni w Galicyi. 2. Karol Schnoppel c. k. rotmistrz z Olchowiec, delegat Ministerstwa rolnictwa i 3. Stefan Bojanowski, delegat Towarzystwa rolniczego krakowskiego.

Komisya nagrodziła z przedstawionych jej koni 16 i rozdała 480 koron, wypłacając następujące, poprzednio już przez Ministerjum rolnictwa zatwierdzone premie:

a) dla klaczy starszych ze źrebkami: 1 premie 70 kor., 2—40 kor.; 2—30 kor. i 4 premie po 20 kor.; razem w tej kategorii 220 koron;

b) dla klaczy od 3—5 lat, stanowionych, lub nie-stanowionych: 1 premia 40 kor., 2—30 kor., i 2—20 kor.; razem 90 koron;

c) dla źrebic 1 i 2 letnich: 1 premia 50 koron; 2—40 kor. i 4 premie po 20 kor.; razem 170 kor.

W kategorii a) otrzymał najwyższą nagrodę Józef Fortuna ze Szebni za pięcioletnią wilczatą klacz po Blacksmith z matki po Dahomanie.

W kategorii b) otrzymał najwyższą nagrodę Antoni Dubiel z Warzyc za pięcioletnią klacz gniadą po Gidranie.

W ostatniej wreszcie kategorii c) otrzymał pierwszą premie Antoni Śliz z Brzyszczyca za dwuletnią kasztanowatą źrebicę po ogierze Bang-up.

II. Bydło rogate.

Spęd bydła rogatego na wystawie jasielskiej był liczny, bo na placu wystawowym można było naliczyć aż 750 okazów przyprowadzonych z bliskich, jak niemniej i bardzo odległych gmin: Kowalowy, Sobniowa, Niegowic, Dobrucowa, Szebni, Biecza, Niepła, Umieszca, Glinik, Hankówki, Sadkowy, Czeluśnicy, Wolicy, Roztoki, Trzciny, Lisowa, Sławęcina, Siepietnicy, Żarnowic, Jasła,

Skolyszyna, Brzyska, Łubna, Łączek, Warzyc, Dembowic i Zimnejwody.

Do premiowania i na plac wystawy przyprowadzono bydło tylko w dwóch kierunkach co do rasy chowane a mianowicie bydło rasy simmentalskiej i bernsimmentalskiej, oraz bydło rasy krajowej czerwonej polskiej.

Przy tak licznej obeszności wystawy, rzecz jasna, że musiała się znajdować i pewna ilość bydła gorszej jakości, mniej dobrze utrzymanego, o złej budowie i bez wyraźnego kierunku hodowlanego. Ogół jednak przyprowadzonego bydła robił wrażenie bardzo dodatnie, a bardzo wiele sztuk zaliczyć śmiało było można do bydła doskonałej jakości.

Tak w kategorii bydła rasy simmentalskiej i bernsimmentalskiej, jak i rasy krajowej czerwonej polskiej, oprócz właścicieli wzięty także udział w wystawie i obszary dworskie, których właściciele w następujący sposób zostali obdarzeni nagrodami honorowymi przez komisję premiującą:

Za bydło simmentalskie i bernsimmentalskie otrzymali pp.: 1) Władysław Grabowski w Jaćmierzu, duży medal srebrny komitetu Tow. roln. krak. za 4 buhaje; 2) Walery Stawiarski w Jedliczu państwowy srebrny medal za jałowicę »Sroczkę«, duży medal brązowy komitetu Tow. roln. krak. za 4 woły i dyplom honorowy komitetu Tow. roln. krak. za 6 krów i 4 jałówki z Chlebnej, oraz za 12 krów i 3 jałówki z Chorkówki. 3) Hr. Adam Skrzyński w Libuszy państwowy srebrny medal za pięcioletnią krowę »Palnę« i medal brązowy komitetu Tow. roln. krak. za dwuletnią jałowicę »Albę«. 4) Kazimierz Piliński z Tarnowca państwowy srebrny medal za 4^{1/2}-letnią krowę »Alfę«, oraz dyplom honorowy komitetu Tow. roln. krak. za kolekę.

Za bydło rasy krajowej czerwonej polskiej otrzymali nagrody pp.: 1) Stanisław Ostaszewski w Klimkówce, duży medal srebrny komitetu Tow. roln. krak. za 3 buhaje i 6 krów i państwowy srebrny medal za kolekę, 2) Szkoła rolnicza w Suchodole państwowy srebrny medal za 4 krowy. 3) Ks. Pastor w Bieczu, duży medal brązowy komitetu Tow. roln. krak. za 2 krowy. 4) Pani Kieglewiczowa w Jasle duży medal brązowy Tow. roln. krak. za krowę.

Komisję premiującą bydło składali pp.: Zakrzewski Jan, inspektor hodowlany Towarzystwa gospodarczego lwowskiego, Dr. Jan Kanty Działott, Brykczyński Józef, Ostaszewski Stanisław, prezes Tow. roln. okręg. jasielskiego, hr. Rey Mikołaj, delegat komitetu Tow. roln. krak., Bielski Edmund, dyrektor szkoły roln. w Suchodole, Piliński Kazimierz, wiceprezes Tow. roln. okręg. jasielskiego i Sandoz Feliks, inspektor hodowlany komitetu Tow. roln. krak.

Ponieważ premiowano na wystawie bydło w dwóch typach względnie rasach, mianowicie simmentalery i bernsimmentalery, oraz bydło rasy czerwonej polskiej, przeto

komisja premiująca podzieliła się na dwie partye w ten sposób, że czterej pierwsi wyżej wymienieni członkowie tworzyli komisję premiującą bydło rasy simmental i bernsimmental, czterej zaś ostatni należeli do komisji premiującej bydło rasy czerwonej polskiej.

Komisja pierwsza t. j. premiująca bydło rasy simmental i bernsimmental, którego na plac wystawy przyprowadzono 500 sztuk, ustanowiła i rozdała z ogólnej kwoty 740 koron następujące premie: a) dla buhajów: jedną premię 50 k., jedną 30 k. i trzy po 10 k.; b) dla krów: jedną premię 50 k., pięć po 30 k. i czternaście po 20 k.; c) dla jałowic: jedną premię 40 k., jedną 30 k. i cztery po 20 k.

Komisja premiująca bydło rasy czerwonej polskiej, którego spędzono 250 sztuk, rozdała następujące premie w kwocie łącznej 570 koron: a) dla buhajów jedną premię 50 k., jedną 30 k. i dwie po 10 k.; b) dla krów: jedną premię 50 k., ośm po 30 k. i siedm po 20 kor.; c) dla jałowic: jedną premię 40 kor., dwie po 30 kor. i dwie po 20 k.

Bydło rasy czerwonej polskiej wystawione w Jasle, starannie utrzymane, dobrze odżywione i poczęści znacznie już wyrównane, a przedstawiające okazy ze wszechmiar użyteczne, jasny dawało wyraz żywego zainteresowania się hodowlą w tym kierunku i uzasadnioną można mieć nadzieję, że w niedalekiej przyszłości okolica Jasła, odegra bardzo poważną rolę w hodowli czerwonego bydła polskiego.

III. Trzoda chlewna.

Na wystawę przyprowadzono 37 sztuk trzody chlewniej rasy mieszanej, przeważnie jednak był tylko reprezentowany produkt krzyżowania z Yokshirami. Komisja premiująca, składająca się z pp.: Józefa Brykczyńskiego i Kazimierza Pilińskiego, ustanowiła dwie premie po 20 koron i sześć premij po 10 koron, tak dla knurów jak i maciór, — rozdała więc ośm premij w łącznej kwocie 100 koron.

Oprócz premij pieniężnych rozdała komisja dwie nagrody honorowe w formie srebrnych medali państwowych, z których jeden otrzymał p. Władysław Rieger z Zimnejwody za maciórę rasy Yorkshire z 9 prosiętami, drugi zaś p. Stanisław Ostaszewski za 3 maciory i 1 knura poprawnej rasy polskiej.

IV. Owce.

Owce były na wystawie w Jasle nader nielicznie reprezentowane, bo do premiowania przedstawił tylko jeden p. Stanisław Ostaszewski z Klimkówki 6 owiec i 2 barany czarnej rasy krajowej, za które komisją składającą się z pp.: Brykczyńskiego Józefa, Pilińskiego Kazimierza i Bojanowskiego Stefana przyznała srebrny medal państwowy.

6. Czynności w sprawach statystyki rolniczej.

W r. 1899 przeprowadzono badania statystyczne, odnoszące się do przedstawienia plonów wszystkich ziemio-
płodów, ich tegorocznych cen przeciętnych, oraz wy-

ników pszczelnictwa w zachodniej części kraju naszego wedle metody, zastosowanej także i w poprzednich latach. Publikacje statystyczne, wydawane przez c. k. Ministerstwo rolnictwa, zawierają szczegółowe cyfry.

II. Czynności w zakresie polityki agrarnej.

Jak powszechnie wiadomo, Sejm w r. 1897 uchwalił ustawę o komasacji, o podziale względnie regulacji gruntów wspólnie używanych, oraz o wyłączeniu enklaw z lasu. Ustawy te jednak nie uzyskały sankcji. Komitet zatem wysłał w tej sprawie deputację do c. Ministra Rolnictwa, w której wzięli udział bar. K. Czecz i Dr. Jan Hupka, a w kilka miesięcy później wystosował pisemny urgens do Ministerstwa.

Zajął się także Komitet ułatwianiem dobrowolnej arondacji, w r. 1869 przyznano na lat kilka ulgi stemplowe przy transakcjach, mających na celu dobrowolną zamianę, względnie kupno przyległych gruntów celem arondacji, czasokres ten kilkakrotnie przedłużany dobiegał końca 31 grudnia 1899 r. Komitet zażądał dalszego przedłużenia w drodze petycji, uwieńczonej pomyślnym skutkiem.

Również nie spuszczał Komitet z oka doniosłej sprawy melioracji gruntowych, a mianowicie zwrócił się do Wydziału krajowego z prośbą o zwiększenie personalu (szczególnie pomocniczego) w ekspozyturach, zażądał zwiększenia dotacji na bezpłatne plany i zdjęcia przy robotach melioracyjnych, wreszcie zaprotestował przeciwko wykonywaniu tu i owdzie bezpłatnie całego drenowania na koszt kraju, natomiast zażądał systematycznego poparcia spółek drenarskich, zawiązanych przez mniejszych właścicieli ziemskich.

Baczną uwagę zwrócił Komitet na kwestye połączone z reformą względnie z wykonywaniem patentu lasowego, przedewszystkiem w obszernym podaniu, wystosowanem do c. k. Namiestnictwa, Komitet wykazał, że dotychczasowa praktyka, o ile polegała na t. zw. dodatkowym zezwoleniu na karczunek lasu jest wprost sprzeczną z brzmieniem ustawy, która przewiduje wypadki karczunku bez zezwolenia władzy politycznej i przepisuje na ten wypadek bezwarunkowo nałożenie kary, a w razie potrzeby wydanie nakazu zalesienia, natomiast nie wspomina o zezwalaniu na karczunek wykarczowanego lasu. Podanie to niestety nie odniosło skutku, Namiestnictwo bowiem oświadczyło, że obstaje przy dotychczasowej praktyce.

Powodzie, które niestety znowu nawiedziły nasz

kraj w roku sprawozdaniem objętym dały Komitetowi popohop do podjęcia nowej akcji w sprawie ustawy lasowej, Komitet wychodził przy tem z założenia, że najlepszym środkiem zapobieżenia powodziom, jest zabudowanie górskich potoków i rozciągnięcie opieki nad lasami, uznanymi z urzędu za ochronne. Niemal równocześnie Wydział krajowy przedłożył Komisji rolniczej projekt ustawy »o zalesieniach ochronnych«, oraz projekt ustawy »o przepisach policyjnych, leśnych i wodnych w dorzeczach dzikich potoków«. Podczas obrad w Komisji rolniczej przedstawiciele Komitetu oświadczyli się zasadniczo za potrzebą wprowadzenia w życie myśli przewodnich, zawartych w obu projektach, opracowanych przez dyrektora szkoły lasowej p. Małaczyńskiego, a ogłoszonych w »Sylwanie« za luty 1900.

Niekorzystne zmiany w podziale własności ziemskiej były także niejednokrotnie przedmiotem obrad. Jeszcze w grudniu 1898 r. Tow. roln. okr. wadowickie urządziło ankietę, której celem było zbadanie rzeczywistego podziału własności ziemskiej, oraz danie odpowiedzi na pytanie, czy i o ile życzą sobie włościanie pewnych zmian co do podzielności gruntów, podczas ankiety, w której uczestniczył także delegat Komitetu, prawie wszyscy obecni oświadczyli się za minimum parceli, a przedstawiciele okolic górzystych mniej urodzajnych domagali się minimum posiadłości. Na wniosek Dra Jana Hupki uchwalił Komitet wezwać inne Tow. roln. okr. do przeprowadzenia podobnej ankiety, a w tym celu przesłał im dokładny opis metody zastosowanej w Wadowicach, oraz sprawozdanie z przebiegu ankiety w opracowaniu Dra Tadeusza Starzewskiego. Tow. roln. okr. tarnowskie, oraz rada powiatowa wielicka z inicjatywy jej prezesa p. Karola Czecza wdrożyły podobną akcję. Materiał w ten sposób zebrany odstąpiono Dr. Hupce celem zużytkowania przy opracowaniu i uzasadnianiu znanych projektów ustawodawczych, przedłożonych przez Dra Hupkę Sejmowi.

Na skutek zapytania wystosowanego do Komitetu przez Namiestnictwo, wypracowano obszerny memoriał o parcelacji i o spekulacyjnym handlu ziemią na podstawie referatu Prof. Dra Antoniego Górskiego, ogłoszonego drukiem w Nrze 288 »Czasu« z r. 1899. Komitet

oświadczył się za rozszerzeniem ustawy o lichwie, oraz za zatwierdzeniem planu parcelacji większych kompleksów gruntu przez władze agrarne.

Obok powodzi nawiedziła kraj nasz klęska socyalna, występująca jednak z isticie elementarną siłą t. j. wychodźstwo masowe robotników rolnych za zarobkiem do Niemiec. Komitet otrzymał wezwanie ze strony Wydziału krajowego do zajęcia się zorganizowaniem biur pośrednictwa pracy, któreby z jednej strony przeciwdziałały wyzyskowi, praktykowanemu przez agentów na szkodę czasowych wychodźców, z drugiej zaś strony dostarczały robotnika interesentom i powstrzymywały pośrednio wychodźstwo przez wyrównywanie popytu i podaży pracy wewnątrz kraju, oraz przez wskazywanie źródeł zarobku na miejscu. Po dłuższych rozprawach, których przedmiotem było pytanie, czy osiągnięcie tych dwóch celów da się pogodzić ze sobą, oświadczone Wydziałowi krajowemu w obszernym piśmie, referowanem przez p. Aleksandra Dąbskiego, że Komitet zasadniczo gotów jest zadośćuczynić wezwaniu Wydziału krajowego pod warunkiem należytego moralnego i materyalnego poparcia z jego strony. Dalsze rokowania w toku.

W jesieni w czasie wykopywania ziemniaków sytuacja doznała pogorszenia z powodu niekorzystnych

warunków klimatycznych. Prezesi Tow. roln. okr. zebrani na wystawie w Jasle w październiku 1899 r. wystosowali do Komitetu telegram z prośbą o interwencję u rządu, czyby nie zechciał udzielić wojska do robót polnych na wzór Niemiec i Rosyi, oczywiście za odpowiednim wynagrodzeniem i tylko w tych okolicach, w których istnieje notoryczny brak robotnika, w których zatem zachodzi obawa zmarnowania się plodów. Prezes Towarzystwa, hr. Andrzej Potocki osobiści udał się do Wiednia, zdołano jednak uzyskać tylko tyle, że rząd delegował oddziały więźniów do Jasła, Dębicy i N. Sącza. Komitet zwrócił się zatem do delegacji wspólnych, przesyłając petycję na ręce JE. Jaworskiego, jak dotąd bez skutku.

W odpowiedzi na zapytanie Namiestnictwa, Komitet sprzeciwił się ograniczeniu handlu domokrajnego trzodą ze względów weterynaryjno-policyjnych. Również na żądanie Namiestnictwa Komitet wydał opinię co do projektowanych zmian §§ 924, 925, 926 i 927 ustawy cywilnej z r. 1811, odnoszących się do gwarancji przy sprzedaży bydła (*Gewährleistung beim Viehhandel*). Ministerstwo handlu załatwiło niestety odmownie petycję Komitetu o zmianę uciążliwego systemu opłaty posłańca przy nadawaniu depesz za zaliczką.

III. Czynności w zakresie produkcji roślin.

1. Sztuczne nawozy.

Jak z poprzednich sprawozdań wiadomo, Komitet otrzymał na podniesienie znacznie wskutek zarazy płucnej upadłej hodowli bydła rogatego w pow. Nowotarskim subwencję rządową w kwocie 13.692 koron, krajową zaś w kwocie 10.000 koron. Uzupełnieniem tej akcyi było dalsze udzielenie subwencji rządowej po 2000 koron rocznie na zakupno sztucznych nawozów, przeznaczonych na poprawienie łąk i pastwisk u tych hodowców, którzy otrzymali bydło subwencyjne.

Pierwszy raz włościanie rozsiłali otrzymane sztuczne nawozy w jesieni 1897 r. i to pod kontrolą p. Józefa Grabowskiego, inżyniera pow. w Nowym Targu, który jako delegat Komitetu i sekretarz Towarzystwa roln. okręgowego nowotarskiego dopilnował, aby sztuczne nawozy w odpowiedni sposób zostały zużyte.

Drugi raz otrzymali włościanie powiatu nowotarskiego sztuczne nawozy w roku 1898 i to pod warunkiem zwrotu 50% ceny zakupna i transportu. Komisya składająca się z pp.: Stefana Bojanowskiego i Józefa Grabowskiego rozdzieliła 16 listopada 1898 r.

200 metrów Tomasyny i 300 Kainitu w ten sposób, że wzięła za podstawę do rozdziału ilość morgów łąk i pastwisk u pojedynczych włościan, obliczając na 1 morg 3 metry Tomasyny i 6 metrów Kainitu. Skutek działania rozdanych sztucznych nawozów był tak widoczny, że zachęceniem włościan, na ogłoszenie Komitetu w sprawie rozdania Kainitu i Tomasyny, w tak wielkiej ilości zgłosili się, że Komitet uważał za stosowne w r. 1899 podnieść udział stron interesowanych w zakupnie sztucznych nawozów aż do 60% — co umożliwiło Komitetowi rozdanie większej już ilości, bo aż 200 metrów Tomasyny i 500 metrów Kainitu.

W dniach 23 i 24 października 1899 r. Komisya składająca się z pp.: Stefana Bojanowskiego, Józefa Grabowskiego i Aleksandra Lgockiego rozdała wyżej rzeczzone 700 metrów sztucznych nawozów również na podstawie zasady przyjętej w r. 1898 t. j. po 3 metry Tomasyny i 6 metrów Kainitu na 1 morg łąki lub pastwiska.

Komisya rozdała w mowie będących 700 metrów sztucznych nawozów pomiędzy 51 hodowców mających bydło subwencyjne, przyczem najmniejsza ilość rozdanych nawozów wynosiła 1 metr Tomasyny i 2 metry Kai-

nitu, a największa 20 metrów Tomasyny i 50 metrów Kainitu.

W roku 1899 przeprowadzoną została z pozostałych przy rozdawaniu sztucznych nawozów w roku 1898 10 metrów Tomasyny i 23 metrów Kainitu próba na łące w Nowym Targu tak zwanej »na Folwarku« przy ul. św. Anny. Przeprowadzeniem próby i sposobu rozsiania zajął się p. Józef Grabowski, który mieszkając na miejscu demonstrował stronom interesowanym, a przeważnie tym włościanom, którzy o skuteczności użycia sztucznych nawozów jeszcze pewne mieli wątpliwości, działanie tak Kainitu jak i Tomasyny w rozmaitym użycie do siebie stosunku i w stosunku do części łąki, na której ani Tomasyna, ani Kainit w r. 1898 rozsiane nie były.

2. Ogrodnictwo.

Podobnie jak w latach poprzednich, tak i w tym roku Komitet pośredniczył między krak. Tow. ogrodniczem a rządem, względnie Wydziałem krajowym. Tow. ogrodnicze dostało w r. 1899 na wydawnictwo miesięcznika »Ogrodnictwo« osiemset koron, tysiąc koron na własne potrzeby, a wreszcie po tysiąc dwieście koron na dwa kursa: dla członków i dla nauczycieli ludowych.

Oprócz tego otrzymał Komitet od c. k. Min. Roln. bezpłatnie aparat do wyciskania moszczu, który oddano w zarząd tut. Tow. ogrodniczemu, zastrzegając użytek z niego członkom obu Towarzystw.

Z ubolewaniem zaznaczyć należy, że sprawa zakładu sadowniczego pod Krakowem także i w r. 1899 nie doczekała się pomyślnego rozwiązania. Jak wiadomo wniósł Komitet jeszcze w 1897 petycję do Sejmu o założenie zakładu sadowniczego pod Krakowem, przedkładając szczegółowy plan, zawierający także i kosztorys. Równocześnie zażądano zasiłku od c. k. Min. Roln., które udzielenie takowego uczyniło zależnym od subwencyjonowania ze strony kraju. W międzyczasie powstał zakład zaleszczycki, czynią się przygotowania do otwarcia podobnej instytucji w Kołomyi, subwencyjonuje się z funduszu krajowego szkołę powiatową w Dżurowie (pow. śniatyński), ale nie ma żadnych wiadomości o rozwiązaniu tej kwestyi, tak ważnej dla zachodniej części kraju.

Gdy Wydział krajowy nadesłał Komitetowi do zaopiniowania projekt ustawy o obsadzaniu dróg drzewami owocowymi, Komitet po porozumieniu się z tut. Tow. ogrodniczem przedstawił przedewszystkiem Wydziałom krajowemu potrzebę tworzenia zakładów sadowniczych bez nich bowiem nie starczyłoby w kraju materiału do obsadzania dróg, niepodobna go przecie sprowadzać z zagranicy nie tylko ze względu na koszt, ale także i ze względu na różnice klimatyczne etc. Trzeba go zatem wytworzyć na miejscu w odpowiedniej ilości i jakości, a po cenach przystępnych. Opinia ta odwlekła przedłożenie Sejmowi gotowego projektu ustawy, ale nie przyspieszyła utworzenia zakładu sadowniczego, bez którego nie może być mowy o postępach w sadownictwie, obe-

nie nabyć pewnych odmian, wypróbowanych w zastosowaniu do naszego klimatu i gleby jest niemal wprost niemożliwe, jedynie czasami są do dyspozycji mniejsze ilości i to po nadmiernie wysokich cenach.

Wydział krajowy ustanowił posadę krajowego instruktora sadownictwa, ogrodnictwa i warzywnictwa dla najbliższej okolicy Lwowa, Komitet wniósł zatem petycję o systemizowanie podobnej posady dla Krakowa, podanie to ma być pomyślnie załatwione w ciągu r. 1900. Komitet równocześnie prosił Wydział krajowy o przyznanie mu prawa przedkładania propozycji w sprawie obsadzenia tejże posady.

3. Len.

Komitet zakupił w r. 1899 półtrzecia wagonu lnu inflanckiego pierwszorzędnej jakości za łączną kwotę 7540 kor. loco Wrocław, zapłacił za przewóz lnu, oraz za kosztą rozsyłki (przesypywanie z beczek do worków) 588 kor., sprzedał go za 6008 kor. 54 h. loco Kraków odbiorcom, głównie z Nowotarszczyzny, a zatem dopłacił z funduszków subwencyjnych 2119 kor. 46 h.

Prócz tego pod koniec roku 1899 zakupiono i zapłacono jeszcze jeden wagon lnu na rachunek roku następnego, skutkiem czego rachunki kończą się niedoborem. Rachunek za przewóz tego wagonu wyrównano dopiero w roku 1900.

W czasokresie sprawozdaniem objętym urządził Komitet podobnie jak i w dawniejszych latach szereg wykładów o poprawnej uprawie lnu i wyprawie włókna, którymi to wykładami kierował p. Jan Górski, nauczyciel przy krajowej niższej szkole rolniczej w Suchodole, przy tej sposobności prelegent rozdał siedem szczotek angielskich, zakupionych przez Komitet z funduszków subwencyjnych jeszcze w r. 1898.

Ważniejsze ustępy ze sprawozdania p. Górskiego brzmią, jak następuje:

W powiecie krakowskim uprawa lnu utrzymuje się od lat kilkunastu na jednakowym stopniu, ludzie zaczynają tu i owdzie zmieniać nasienie lnu na inflanckie zwłaszcza w okręgu sądowym Liszki, tylko do moczenia w wodzie zamiast roszenia trudno ich nakłonić.

W powiecie myślenickim uprawę lnu trudnią się przeważnie miejscowości pomiędzy górami położone a niektóre nawet znaczną ilość produkują, mają jednak tę kardynalną wadę, że sieją go zapóźno, bo po zbiorze pierwszej koniczyny t. j. w drugiej połowie czerwca, co pociąga za sobą późny zbiór a jeszcze późniejszą wyprawę włókna.

W powiecie nowotarskim uprawa lnu od lat kilkunastu wcale się nie zmniejszyła a wyprawa włókna w okolicy Czarnego Dunajca znacznie się polepszyła. Eksport lnu z tej okolicy idzie przeważnie do Węgier i płacą za len wyczesany od 70—80 h. za funt czyli pół kilograma, co dowodzi w porównaniu z ceną lnu krajowego, którą nam czeskie fabryki płacą 44—50 kor. za 100 klg. lnu

wyartego, że produkt ten z tych okolic jest znakomitej wartości. W przyszłości należałoby częściej zwiedzać okolice Czorsztyna i Krościenka i tam naukę teoretyczną i praktyczną o wyprawie tego artykułu udzielać.

W powiecie limanowskim t. j. w okolicy Limanowy uprawa lnu coraz więcej upada i trudno upadek ten powstrzymać, gdyż zapotrzebowanie wyrobów lnianych z każdym rokiem się zmniejsza a to z powodu rozpowszechnienia perkalów u kobiet, a różnych bawełnianych i wełnianych materyj u mężczyzn, których cena jest zawsze niższa, choć w porównaniu z wytrzymałością o wiele mniejsza od płócien lnianych. Tutaj należałoby także, ażeby miejscowości, które jeszcze znaczną ilość lnu uprawiają, instruktor uprawy lnu częściej zwiedzał i nauki teoretyczne i praktyczne we właściwym czasie udzielał, któreby mogły w znacznej mierze do poprawienia lub polepszenia uprawy i wyprawy tej rośliny się przyczynić.

W powiecie kolbuszowskim, szczególnie w północnej i północno-wschodniej części tego powiatu dosyć lnu uprawiają, jednakowoż do poprawienia i polepszenia tej uprawy potrzeba koniecznie zmiany nasienia na inflanckie, gdyż w tej okolicy ani o zmianie ani o nasieniu inflanckim wcale nie słyszeli. Przyjazd instruktora w tę stronę w stosownym czasie n. p. w miesiącach zimowych lub czerwcu w celu pouczenia plantatorów tutejszych o nasieniu inflanckim, o wczesnem siewie, o moczeniu lnu w wodzie zamiast roszenia byłby pożądanym, bo lud tutejszy ubiera się przeważnie w płótna własnego wyrobu, a gleba tutejsza z małymi wyjątkami pod uprawę tej rośliny nadaje się bardzo.

Szczotki angielskie do czesania lnu i konopi rozdane w siedmiu gminach, a mianowicie: w Kaszowie i Mnikowie powiatu krakowskiego; w Górnej wsi pow. myślenickiego; w Szaflarach i Pieniążkowicach pow. nowotarskiego; w Lipowej pow. limanowskiego i w Brzostowej górze pow. kolbuszowskiego zostały wszędzie z radością i wdzięcznością przyjęte, gdyż narzędzie to przyczynia się bardzo do dokładnego rozdrobnienia włókna, z którego następnie cienką przędzę i także płótno wyrobić można. Z drugiej strony posłuży jako model dla rękodzielników krajowych szczotek do czesania lnu i konopi, aby choć w części podobne narzędzia naśladować mogli.

4. Nasiona pastewne.

Udzielono opustu 20-procentowego w łącznej kwocie 3570 kor. 74 hal. osobom zgłaszającym się o zakupno nasion pastewnych. Niepodobna bliżej oznaczyć liczby rolników korzystających z tej subwencji, ponieważ znaczna część zamówień pochodzi od Kólek rolniczych, niemniej od Tow. roln. okręgowych, ma zatem charakter zbiorowy.

Prócz tego Komitet zakupił 400 klg. u nas jeszcze prawie nie znanych buraków Ideal i Tannenkrug celem bezpłatnego rozdania.

Nadto zakupił Komitet pięć przyrządów do tępienia pszonaku celem dalszej odsprzedaży takowych po niższych cenach.

5. Ziemiaki.

Komitet zakupił cztery wagony ziemniaków po tysiąc koron loco Kęty w Nowej wsi u p. Henryka Dołkowskiego, płacąc osobno za worki, a sprzedał takowe po czterysta koron loco Kęty, po jednym wagonie zakupiły: Tow. okr. rolnicze w Białej, Jasle i Wieliczce, oraz Kółko rolnicze w Krzeszowicach.

Komitet zakupił prócz tego 300 klg. najnowszych odmian, które rozdano bezpłatnie na próbę trzem znanym hodowcom. Tow. roln. okręgowe ropczycko-pilzneńskie otrzymało dwieście koron na ten cel.

6. Próby polepszenia uprawy łąk i pastwisk górskich w Karpatach.

C. k. Min. Rolnictwa przeznaczyło na ten cel tysiąc sześćset koron rocznie. Komitet powierzył przeprowadzenie prób Dr. Golińskiemu pod kierunkiem członka Komitetu Prof. Dr. Lubomęskiego, który spędzał lato w Zakopanem, miał zatem sposobność niejednokrotnie na miejscu zbadać stan rzeczy. Próby ograniczały się do trzech miejscowości, t. j. do Raby Wyżniej, Kościelisk i Zakopanego; z natury rzeczy miały one na razie charakter więcej przygotowawczy, mimo tego Komitet przedłożył c. k. Min. Rolnictwa obszerne sprawozdanie.

Komitet wyraził także podziękowanie właścicielowi Zakopanego hr. Władysławowi Zamoyskiemu za ułatwienia i pomoc materylną przy zorganizowaniu całej akcji.

IV. Sprawozdanie z czynności hodowlanych.

Sekcja hodowlana zajmowała się sprawami hodowli bydła rogatego, trzody chlewnej, owiec, drobiu, oraz i sprawami mleczarskimi.

W skład sekcji wchodził:

Przewodniczący:

Czecz Karol, Wiceprezes Towarzystwa.

Zastępca przewodniczącego:

Lippoman Alfons.

Członkowie:

Prof. Dr. Adametz Leopold, Dąbski Aleksander, Prof. Dr. Klecki Waleryan, Konopka Stefan, Ostaszewski Stanisław, Hr. Rey Mikołaj, Dr. Rutowski Klemens, Hr. Tyszkiewicz Janusz, Żeleński Władysław.

Urzednicy:

Sandoz Feliks, krajowy instruktor hodowlany i Bojanowski Stefan, inspektor hodowli.

Sekcja hodowlana w roku 1899 odbyła posiedzeń 10.

1. Bydło rogate.

Wskutek wzrastającego z każdym rokiem zainteresowania się naszych rolników tą gałęzią gospodarstwa, zainteresowania się opartego na podstawie przekonania, że racjonalny chów bydła coraz więcej się opłaca, wzrastają także ciągle i czynność sekcji hodowlanej w tym dziale.

Jak coraz więcej żywotną staje się u nas kwestya chowu bydła rogatego dowodzi między innymi i ta okoliczność, że przy każdym przez Komitet ogłoszonym nowym konkursie, napływa tyle podań o obory, że Komitet nie tylko z braku funduszy, ale nawet poniekąd i z braku pierwszorzędного materiału hodowlanego w drodze kupna nabyć się mogącego, zaledwie tylko część tych podań, przychylnie załatwić może.

Chęć zakupna przez hodowców z prywatnych ich funduszy, dobrych buhai, a przede wszystkim buhai rasy czerwonej polskiej wzmogła się do tego stopnia, że obory zarodowe, przez Komitet założone, mogą nie zawsze pokryć zapotrzebowanie.

To też Komitet chcąc mieć pewną ewidencją dorobkowych sztuk zarodowych postanowił u tych hodowców, u których znajduje się większa ilość lepszego materiału hodowlanego zapisywać odpowiednie sztuki rozplodowe do ksiąg rodowych, a tworząc cały szereg obór zarodowych, prywatną będących własnością, ułatwia sobie w ten sposób wyszukiwanie i zakupywanie odpowiedniego materiału hodowlanego celem zadosyć uczynienia popytowi.

Akcją prowadzenia ksiąg rodowych zajmuje się Towarzystwo Hodowców czerwonego bydła polskiego, które założone zostało przed kilku laty pod protektoratem Komitetu c. k. Tow. roln. krakowskiego.

W ten sposób powstało w r. 1898 siedem prywatnych obór zarodowych, bydła rasy czerwonej polskiej i to w Osieku u Oskara Rudzińskiego, w Limanowej u Zygmunta Marsa, w Toporzyskach u Józefa Górkiwicza, w Stroniach u Jana Marszałkowicza, w Klimkówce u Stanisława Ostaszewskiego, w Przytkowicach u Władysława Madziary i w Wielkich drogach u Jana Brandysa.

Przy tem zauważyć należy, że do niektórych wyższych obór zarodowych, będących prywatną własnością, Komitet dał swoje buhaje rasy czerwonej polskiej, a mianowicie do Toporzysk, Klimkówki i Przytkowic; Stronie natomiast otrzymały buhaja z Towarz. roln. okręg. w Wieliczce, a p. Lgocki otrzymał do swej obory zarodowej w Łopusznie 9 krów zakupionych z funduszu subwencyjnego specjalnie dla pow. Nowotarskiego przeznaczonego, buhaja zaś otrzymał p. Lgocki na stację od Komitetu okręgow.

A. Obory zarodowe.

Po koniec 1899 r. jak wykazuje tabela 1 było większych obór zarodowych 21 i 12 małych włościąskich z 575 sztukami zarodowemi i to:

1) rasy czerw. polsk. większych obór	18 z 458 sztuk zar.
2) » » » mniejszych »	12 z 46 » »
3) » wschodnio fryzyskiej »	1 z 17 » »
4) » Oldenburskiej »	2 z 54 » »
	razem obor 33 z 575 » »

Jak wyżej wykazano, największa ilość subw. obór zarodowych należy do rasy czerwonego bydła polskiego. Znaczne zainteresowanie się ogółu tem bydlętem spowodowało utworzenie się Towarzystwa Hodowców czerwonego bydła polskiego, które co roku więcej się rozwija, a dzięki subwencji państwowej i krajowej działalność swoją na polu hodowlanym do coraz dodatniejszych doprowadza rezultatów.

W r. 1899 utworzył Komitet obór zarodowych 14 i to większych 5, mniejszych 9; wszystkie te obory należą do rasy czerwonej polskiej. Większe obory zarodowe otrzymali pp. Roman Jordan w Roztoce; »Paweł Kubiczko w Twierdzy,« Dr. Klemens Rutowski w Łąckie gór, Stanisław Moraczewski w Struży i p. Zdzisław Dunin-Brzeziński w Łazanach.

Pan Paweł Kubiczko otrzymał 1 buhaja i 6 krów reszta zaś, wyż wymienianych obór otrzymała po 1 buhaju i 5 jałowic.

Mniejsze obory składające się z 1 buhaja i 2 krów względnie jałowic, otrzymali: pp. Jan Michnik w Kozach, Tomasz Gasior w Brzezinach, Józef Szeła w Czudcu, Antoni Sutor w Niewiarowie, Marcin Kusiak w Szebniach, ks. Stan. Golonka w Brzezinach i ks. Leon Pastor w Bieczu.

Pan Stanisław Mieszkowski w Pstrągowej otrzymał tylko 3 jałowice, buhaja bowiem rasy czerwonej polskiej miał przydzielonego z Tow. rolniczego okręgowego w Rzeszowie; a pan Franciszek Wójcik z Wyciąża, dostał 2 krowy bez buhaja, bo takowego ma z Tow. roln. okręg. krakowskiego.

Sztuki zarodowe, z których utworzono wyż rzezczonech 14 obór czerwonego bydła polskiego, Komitet zakupił jeszcze w r. 1898 i umieścił w 2-ch cielęciarniach, a mianowicie w Kozach i w Jodłowniku.

Na wiosnę 1899 r. Komisya osobno ad hoc wybrana, materiał w ten sposób przygotowany porozdziałała między obory zarodowe.

W roku 1899 r. Komitet zwinął dwie mniejsze obory zarodowe i to obydwie w Łękach górnych, a mianowicie: jedną u Bartłomieja Smolenia, drugą zaś u Józefa Placka. Sprzedają tych sztuk zajął się z polecenia Komitetu p. Józef Jędrzejowicz w Łękach.

B. Obory pół krwi.

Komitet zakupił w r. 1899 2 buhaje czystej rasy simmental i to jednego za kwotę 324 koron u p. Władysława Morawskiego w Odrzechowie do obory p. Franciszka Łubieńskiego w Stryzowie, drugiego zaś za kwotę 615 koron, u p. Wiktora w Zarszynie do obory p. Adama Tabaczyńskiego w Wróblowicach, oraz jednego buhaja rasy Oldenburskiej u p. Oskara Rudzińskiego w Osieku za kwotę 387 koron do obory p. Józefa Cieślewicza z Wadowa. Oprócz wyż wymienionych 3 buhai ras zagranicznych, zakupił Komitet do obór zarodowych czerwonego bydła polskiego, będących prywatną własnością hodowców 2 buhaje wyż rzezczonej rasy, a mianowicie jednego do obory zarodowej p. Władysława Madziary w Przytkowicach, w cenie 352.50 koron od p. Jana Brandysa w Wielkich Drogach i drugiego do obory p. Józefa Górkiewicza w Taponyskach za 202.80 koron od p. Kazimierza Bzowskiego w Drogini.

Subwencyonowana obora zarodowa p. Aleksandra Lgockiego w Łopusznej otrzymała rozplodnika czerwonej rasy polskiej zakupionego przez Komitet za 384 koron u p. Stanisława Ostaszewskiego w Klimkówce, wreszcie Komitet udzielił buhaja rasy czerwonej polskiej zakupionego za 392 kor. u p. Dra Zdunia, p. Władysławowi Płockiemu w Nowodworze, do jego obory czerwonej rasy polskiej.

Oprócz wyż wymienionych buhai zakupił Komitet w Zbydniowie u p. Horodyńskiego buhaja rasy czerwonej polskiej dla gminy Kaniów Wielki w pow. Bialskim, a kwota na zakupno wyż rzezczonego buhaja gminnego nadesłana została z funduszu hodowlanego Wydziału krajowego na ten cel przeznaczanego.

Ponieważ wyż rzezczone fundusz hodowlany tak mało jest przez strony interesowane zużywany, że Wydział krajowy nawet odsetek od kapitału funduszu hodowlanego nie wydaje, przeto Komitet wystosował do Wydziału krajowego petycją domagającą się przeznaczania rok rocznie pewnej kwoty z funduszu w mowie będącego Komitetowi Tow. rolniczego krakowskiego, która to kwota byłaby zużywana albo na zakupno buhai gminnych, albo na subwencyonowanie takich licencyonowanych buhai, których właściciele przyjęliby na siebie obowiązek utrzymania buhaja przynajmniej przez rok jeden w własnym posiadaniu, a nadto obowiązek puszczenia buhaia do krów obcych za ściśle oznaczoną kwotę od skoku.

C. Premiowania.

W r. 1899 Komitet premiował bydło w 41 miejscowościach; pierwsze premiowanie 9 maja w Czernichowie, ostatnie 20 listopada w Wyhylówce. Jak wykazuje tabela 2 spędzono największą ilość bydła do premiowania w Wadowicach, bo aż 469 sztuk. Natomiast najmniejszą ilość przedstawionego Komisji premiującej bydła widzimy w Jaworówku, bo nie więcej jak 21 sztuk.

Pomiędzy tak licznymi premiowaniami bydła, które się odbyły w r. b. w zachodniej części kraju na wyróżnienie zasługuje Wystawa przeglądowa, połączona z premiowaniem, urządzona dnia 12 sierpnia w Nowym Targu staraniem tamtejszego Tow. roln. okręgowego ze współudziałem Komitetu c. k. Tow. roln. krakowskiego.

Powiat Nowotarski po przetrzymaniu zarazy płucnej, która zawleczona z Węgier w r. 1894 zdziesiątkowała bydło w gminach i obszarach dworskich w ostatnich latach, ocknął się, bo Rząd i Kraj pospieszyli z pomocą, przeznaczając znaczne stosunkowo subwencye na zakupno bydła dla gmin dotkniętych zarazą. Przeprowadzenie całej akcji powierzono Komitetowi Tow. roln. krakowskiego, który przez zakupno stu kilkudziesięciu sztuk czerwonego bydła polskiego i przez rozdanie takowego pomiędzy rolników, nadał temsamem stanowczy kierunek hodowli w całym powiecie.

Wystawa Nowotarska miała głównie na celu przegląd bydła subwencyjnego wraz z przychowkiem, jak nie mniej zbadanie, w jakim stopniu rozdanie tego bydła wpłynęło na rozpowszechnienie bydła rasy czerwonej polskiej w powiecie.

Na plac wystawy przyprowadzono 380 sztuk wyłącznie bydła rasy czerwonej polskiej z 32 gmin, po części nawet o kilka mil od Nowego Targu oddalonych, czem hodowcy powiatu dali wyraz żywego zainteresowania się hodowlą. Najlepiej przedstawiało się bydło przyprowadzone z Nowego Targu i najbliższej okolicy, niemniej ze wschodniej i południowej części powiatu, gdzie bydło czerwone polskie najlepsze znalazło warunki do należytego rozwoju. Natomiast kwaśne torfowe pastwiska okolic Czarnego Dunajca, z powodu małej zawartości części mineralnych w paszy wpływają poniekąd

szkodliwie na rozwój kości u bydła i dla tego w tej zachodniej części powiatu, bydło miejscowe od wieków do tych ujemnych warunków przywykłe, przy odpowiednim doborze, może jeszcze największe zapewnić korzyści hodowcom.

Komisya premiująca mając do dyspozycyi 1000 koron z funduszu subwencyjnego oraz 100 koron jako dar Hr. Władysława Zamoyskiego, przeznaczyła 680 koron dla bydła subwencyjnego, uwzględniając przede wszystkim dobrze wychowany przychówek, zaś 420 koron dla bydła będącego prywatną własnością hodowców. Nadto komisya przyznała nagrody honorowe p. Aleksandrowi Lgockiemu z Łopusznej za kolekcję składającą się z 24 sztuk, oraz Dr. Janowi Zduniowi z Raby Wyżnej, który przedstawił 10 sztuk bydła zarodowego; wreszcie przyznano 7 listów pochwalnych za kolekcye mniejsze.

Pomyślny wynik wystawy wywarł na wszystkich jak najlepsze wrażenie, a sądząc z ogólnego zainteresowania się można mieć tę uzasadnioną nadzieję, iż w niedalekiej przyszłości powiat nowotarski stanie się jedną z lepszych okolic hodowlanych naszego kraju, a to tem więcej, że nowo zbudowana kolej żelazna, łącząca Chabówkę z Zakopanem, zmniejszając korzyści, jakie dotychczas dawała hodowla koni, zwróci mieszkańców do troskliwego zajęcia się hodowlą bydła.

Omawiając sprawę pojedynczych premiowań bydła rogatego w r. 1899 przede wszystkim zasługuje na wyróżnienie premiowanie, które się odbyło 16-go czerwca r. b. w Jodłowniku.

Usiłowania podjęte od lat 6 celem podniesienia w kraju hodowli czerwonego bydła polskiego i rozpowszechnienia tego typu rodzimego między włościanami, nigdzie nie dały tak pomyślnych rezultatów jak w północnej części powiatu limanowskiego, w okolicy Jodłownika i południowej pow. Wielickiego, gdzie warunki miejscowe dla hodowli nader sprzyjające wiele dopomogły do osiągnięcia tych, tak bardzo dodatnich rezultatów. To też w mowie będące premiowanie bydła w Jodłowniku zaliczyć wypada do wyjątkowych, bo przyprowadzano na plac wystawy 460 sztuk wyłącznie bydła czerwonego polskiego, którego jakoś odżywienie i utrzymanie przewyższyło wszystko to, co dotąd w tej okolicy można było widzieć na premiowaniach.

Jako wybitną cechę tego premiowania i prawdziwy postęp w hodowli podnieść należy znaczną ilość, bo aż 24 doskonale zbudowanych buhajów licencyonowanych, z których 16 zostało premiowanych, a w tem 8 odznaczonych pierwszą nagrodę. Nie mniej korzystnie przedstawiały się krowy i jałówki, których poważna ilość obok zalet hodowlanych, stanowiła całość tak doborową i wyrównaną, iż Komisya premiująca znalazła się w trudnym położeniu, bo pomimo dość znacznej kwoty 920 koron na premiowanie przeznaczonych, mogła nagradzać tylko część najlepszych okazów, pomijając znaczną ilość sztuk bardzo dobrych, które wobec konkurencyi musiały zostać bez nagrody.

Do powodzenia premiowania przyczyniła się nie mało obecność kilkunastu hodowców, którzy z dalekich nawet stron do Jodłownika przybyli, aby naocznie przekonać się o rozwoju hodowli w tej okolicy, a przy tem aby nabyć doborowe bydło rozplodowe. Zakupiono ogółem do chowu na wystawie Jodłownickiej 28 sztuk, a w tem 4 buhaje, 16 krów i 8 jałowic, za przeszło 6000 koron, płacąc za buhaje po 200—280 kor., za krowy 200—300 kor., za jałówki 100—300 koron.

Przed dwoma laty założony został w Jodłowniku staraniem Wydziału Towarzystwa hodowców czerwonego bydła polskiego »Związek hodowlany włościański;« związek ten rozwija się prawidłowo, wprawdzie wolnym trochę tempem, jak wogóle każda rzecz nowa i nieznana zdobywająca sobie dopiero zaufanie i uznanie.

Premiowanie bydła w Jodłowniku i transakcye tamże przeprowadzone podziałały na tamtejszych włościan w tym stopniu, że około 50 z nich w kilka dni po premiowaniu zgłosiło się do p. Stefana Romera, właściciela Jodłownika oświadczając, iż pragną przystąpić do Związku hodowlanego włościańskiego i prosząc o wpisanie ich bydła do księgi zarodowej. Takie zatem niemal gremialne przystąpienie lepszych hodowców do Związku, ma w pow. Limanowskim dla hodowli czerwonego bydła polskiego niezaprzeczenie bardzo doniosłe znaczenie, wobec czego można mieć te uzasadnioną nadzieję, iż w okolicy Jodłownika dalszy rozwój hodowli zostanie zapewniony i utrwalony, stanowiąc tam wzór dla całej zachodniej części kraju.

Na wyszczególnienie zasługuje również premiowanie bydła czerwonej rasy polskiej w Wilamowicach w pow. Bialskim, które odbyło się 1 września r. b. Wilamowice są również siedzibą Związku hodowlanego włościańskiego, założonego przed 3 laty na tych samych warunkach, pod jakimi założony został Związek hodowlany włościański w Jodłowniku. W Wilamowicach odbywa się już od lat kilku rok rocznie premiowanie bydła czerwonej rasy polskiej, a spęd bydła na te wystawę przeglądową jest zawsze liczny. W r. b. jednakże spęd bydła był mniejszy z powodu panującej w pow. Bialskim choroby racic i pyska. Mimo to przyprowadzono przeszło 250 sztuk bydła wyłącznie czerwonej rasy polskiej, a w tem 16 buhajów i tyleż krów »związkowych.«

Oprócz Komisji premiującej, brał także udział w premiowaniach w pow. Bialskim prof. Dr. Holdefleiss z Wrocławia, który interesując się bydlęciem czerwonym wogóle, a w szczególności naszą hodowlą umyślnie przybył na premiowania, aby bliżej zapoznać się z hodowlą bydła czerwonej rasy polskiej u włościan i dumni możemy być z wrażenia, jakie odniósł ten uczony po zbadaniu sprawy na miejscu.

Towarzystwo rolnicze okręgowe Jasielskie urządziło w r. 1899 w obrębie swojej działalności 4 premiowania a mianowicie 16 maja w Święcanach, 27 maja w Wiśniowie, 29 maja w Szymbarku i 30 maja w Jedliczu.

Tak w jednej jak i w drugiej miejscowości przedstawiano do premiowania bydło w dwóch typach, a mianowicie bydło rasy simental i bernsimental, oraz bydło czerwonej rasy polskiej. W Wiśniowie na plac wystawy spędzono przeszło 450 sztuk, a w Jedliczu około 380. Przy tak licznym spędzie, rzecz jasna, musiała się znajdować pewna ilość bydła gorszej jakości, mniej dobrze utrzymanego, o złej budowie i bez wyraźnego kierunku hodowlanego, ogół jednak przedstawionego bydła robił wrażenie bardzo dodatne, a znaczną ilość sztuk można było śmiało zaliczyć do bydła bardzo dobrej jakości.

Tak w Wiśniowie jak i Jedliczu Komisya premiująca podzieliła przedstawione bydło na dwie kategorie: a) na bydło rasy czerwonej polskiej i b) rasy simental lub bernsimental, a wobec tego i Komisya premiująca podzieliła się w każdej wyżej rzeczonych miejscowości na dwie partje, z których jedna zajmowała się ocenieniem jednego, druga zaś drugiego typu. Dla dokładności zaś Komisye kontrolowały się wzajemnie w ten sposób, że każdy z dwóch typów bydła przez obydwie Komisye z osobna oceniane były.

Komitet powiadomiony o tak dodatnim wyniku premiowań w obrębie działalności Tow. roln. okręgowego Jasielskiego uchwalił na posiedzeniu swem 14 lipca urządzić z pomocą Wydziału jasielskiego towarzystwa rolniczego wystawę okręgową w Jasle, przeznaczając na ten cel 2000 koron i odpowiednią ilość nagród honorowych. Wystawa ta, jak o tem niżej będzie mowa, odbyła się 18 października, a obejmowała cztery następujące działy: 1) bydło rogate 2) konie 3) trzodę chlewną i 4) owce.

Dotychczasowy sposób rozdzielania przez Komitet subwencji na premiowania przeznaczonych był ten, że każde Towarzystwo rolnicze okręgowe na każdy powiat dostawało po równej kwocie.

Z biegiem czasu okazał się ten rozdział subwencji nieodpowiednim, z powodu tego, że przy równym rozdziale niektóre okolice, w których hodowla na większą zasługiwała subwencją otrzymywała za małą, a z braku funduszy przy znacznych spędach doborowego bydła tylko nieznaczna część takowego premiowaną być mogła; w innych natomiast okolicach, w których hodowla na niskiej stoi jeszcze stopie okazywała się niemożność wydania kwoty na premiowania przeznaczonej z powodu braku okazów na premie zasługujących. To też Komitet wobec tego co wyżej powiedziano uchwalił następujący rozdział kwoty na rok 1900 na premiowania przeznaczonej:

- I grupa, po 1000 koron otrzymają powiaty: Biała, Grybów, Jasło, Krosno i Limanowa.
- II grupa, po 400 koron otrzymają powiaty: Bochnia, Tarnów, Mielec, Nowy Sącz, Wadowice, Wieliczka, Gorlice i Myślenice.
- III grupa, po 200 koron otrzymają powiaty: Brzesko, Chrzanów, Kolbuszowa, Kraków, Nisko, Pilzno, Ropczyce, Rzeszów, Tarno-

brzeg, Dąbrowa, Żywiec, Podgórze, i Strzyżów.

D. Cielęciarnie.

Celem wychowu odpowiedniego materiału rozplodowego bydła rasy czerwonej polskiej do zakładania większych obór zarodowych i mniejszych włościańskich w r. 1900, Komitet założył w r. 1899 dwie cielęciarnie i to: jedną ponownie u p. barona Hermana Czeczka w Kozach, drugą zaś nowo założoną w Głogoczowie u p. Stefana Konopki.

W roku 1899 zakupił Komitet do cielęciarni: a) w Związku hodowlanym Wilamowickim 1 krowę, 4 jałowice i 1 buhaja, razem 6 sztuk za łączną kwotę 730 koron b) u p. Stefana Konopki w Głogoczowie 3 jałowice za 590 koron c) w Drogini u p. Kazimierza Bzowskiego 2 jałowice za 505 koron d) w Ostrówku u p. Jana Artwińskiego 4 jałowki za 1001 koron e) w Czudcu u p. Olgi Wiktorowej 4 jałowice za 886.54 koron. f) w Twierdzy u p. Pawła Kubeczko jednego buhaja za 100 koron.

Tak dalsze ukompletowanie cielęciarni jak i późniejszy rozdział sztuk pojedynczych do nowych obór zarodowych nastąpi w roku przyszłym i należeć będzie do sprawozdania Komitetu z czynności za rok 1900.

E. Akcja hodowlana w pow. Nowy Targ.

Jak wykazuje sprawozdanie Komitetu z czynności za rok 1898 rachunek dochodu i rozchodu z funduszu subwencyjnego, przeznaczonego na podniesienie hodowli bydła rogatego w powiecie Nowotarskim zamkniętym został za r. b. niedoborem wynoszącym kwotę 222.40 koron. W sprawie pokrycia tego niedoboru wystosował Komitet do wys. c. k. Ministerjum petycją, która przychylnie załatwioną została, a niedobór funduszu wyrównano.

Jak się wykazuje tabela 3 znajduje się w powiecie Nowotarskim 20 buhajów i 122 krów, zakupionych z funduszy subwencyjnych, a umieszczonych w 31 miejscowościach u 76 hodowców.

Powiat Nowotarski, w którym wogóle hodowla bydła włościańskiego w nader pierwotny sposób była prowadzona, po przejściu zarazy i po wybiciu znacznej bardzo ilości bydła był wtedy tym zakątkiem kraju naszego, gdzie hodowla bydła rogatego może w najsmutniejszym znajdowała się stanie.

Zakupno zatem z funduszy subwencyjnych bydła czerwonej rasy polskiej i rozdania takowego przez Komitet w 31 miejscowościach takim hodowcom, którzy dawali rękojmię, że otrzymane bydło będą należycie hodowali, a przychowane cielęta dobrze żywili i pielęgowali, dalej rozdanie przez Komitet tym hodowcom, którzy bydło subwencyjne otrzymali paret centnarów tomasyny i kainitu celem poprawienia ich łąk i pastwisk, wywrzeć musiało tylko bardzo dodatni wpływ na ogólny postęp hodowli w powiecie.

Wystawa bydła urządzona 12 sierpnia r. b. w Nowym Targu, o której wyżej pod L. C. była mowa, dała dostateczny obraz podnoszącej się hodowli, a fakt, że tamtejszy Wydział Tow. roln. okręgowego zakupuje już w powiecie Nowotarskim buhaje rasy czerwonej polskiej dobrej jakości, na swoje subwencyonowane stacye jest najlepszym dowodem, jak znaczne zrobiono w ostatnich latach postępy na polu hodowli bydła rogatego w pow. Nowotarskim.

F. Szczepienie tuberkuliny.

Tak jak w latach ubiegłych tak i w roku bieżącym subwencya rządowa wynosiła nie więcej jak tylko 1000 koron, a Komitet przeprowadził dalszy szereg próbnego szczepienia u tych hodowców, którzy przyjęli na siebie obowiązek, że sztuki szczepione pozostaną przez pół roku u tego samego właściciela, w celu przeprowadzenia powtórnego szczepienia.

Tak jak w latach poprzednich tak i w roku bieżącym szczepienie tuberkuliny przeprowadzali panowie asystenci z laboratorium prof. Bujwida otrzymując z kasy Komitetu 15 koron dyet dziennych, oraz zwrot kosztów podróży. Prof. Bujwid oznaczył również w roku bieżącym cenę tuberkuliny na tylko 50 hal. od sztuki szczepionej, za które to tak niskie policzenie wyrazić wypada p. Prof. Bujwidowi należne podziękowanie.

W roku 1899 Komitet przeprowadził szczepienie w 8 następujących oborach:

	szczepiono sztuk
1) dnia 23 kwietnia 1899 w Strzelcach wielkich u p. Edwarda Maurizio	50
2) dnia 5, 6 i 7 czerwca w Żabnie u p. Stan. Jakubowskiego	71
3) dnia 29 i 30 czerwca w Jasieniu u p. Kaz. Baltasińskiego	27
4) dn. 2 i 3 października w Lubli u p. Jana Dzianotta	28
5) dn. 4 i 5 » w Chlebnej u p. Waleryana Stawiarskiego	64
6) dn. 6 7 i 8 października w Charkówce u p. Waleryana Stawiarskiego	67
7) dn. 16 i 17 października w Święcanach u p. Dr. Brykczyńskiego	54
8) dnia 18 i 19 października w Przyborowiu u hr. Mikołaja Reya	59
szczepiono razem sztuk 420	

Co do wyniku szczepienia, to ten był bardzo rozmaity, a zależało przeważnie od tego, czy w oborach były sztuki ras zagranicznych, czy też rasy krajowej; najdodatniejszy co do zdrowotności wynik szczepienia wykazało i w r. b. bydło krajowe rasy czerwonej polskiej, bo u niego widzimy najmniejszy procent sztuk reagujących i to nie większy, jak przeciętnie 17, 42% podczas gdy w oborach ras zagranicznych ilość sztuk reagujących dochodzi do 52, 95%; wynik powyższy jest mniej więcej ten sam, jakim był w r. 1898.

Szczepienie taberkuliny w ten sposób przeprowadzane, bo na inne Komitet nie posiada żadnych funduszy, ma tylko wartość dyagnostyczną, nie jest jednakowoż bynajmniej rozpoczęciem skutecznej walki z gruźlicą u bydła w zachodniej części kraju. Taka walka stanowczo wymaga całego szeregu poważnych zmian w całym gospodarstwie, a to pociąga znowu za sobą znaczne koszta i wydatki. To też Komitet postanowił wnieść w r. 1900 do wys. Rządu petycję o udzielenie subwencji w takiej wysokości, aby ona wystarczała na wdrożenie akcji, któraby nietylko wskazywała ilość sztuk reagujących, ale dała możliwość podjęcia systematycznej walki, w celu wyłączenia gruźlicy.

G. Licencyonowanie buhajów.

Zachodnia część Galicyi z jej 25 powiatami podzielona została w r. 1899 na 51 okręgów, w których urzędowały Komisye licencyonujące.

Na dwa powiaty i to na okręg północny powiatu Limanowskiego i na powiat Żywiecki wysoki Wydział krajowy, mianował z powodu braku obywateli, którzyby sprawą tą zając się mogli i chcieli, przewodniczącymi Komisji licencyonujących buhaje dwóch urzędników Komitetu c. k. Towarzystwa rolniczego krakowskiego i to na północną część pow. Limanowskiego p. Feliksa Sandoza reskryptem z dnia 29 stycznia 1898 L. 6882 r. na powiat zaś żywiecki p. Stefana Bojanowskiego reskryptem z dn. 31 marca 1898 L. 20304.

Że ustawa o licencyonowaniu buhajów wywarła pewien dodatni wpływ w niektórych okolicach na ogólny postęp hodowli bydła rogatego nie ulega żadnej wątpliwości; przykładem te okolice, gdzie są zorganizowane Związki hodowlane włościańskie, jak n. p. w okolicy Jodłownika i Wilamowic i gdzie włościanie zrozumieli własny swój interes w należytem wykonaniu ustawy. Większa jednakowoż część włościan nie umie jeszcze dość należycie ocenić doniosłości tej ustawy, która przecież jest poważnym czynnikiem w podniesieniu bytu materialnego tychże, a przykład innych okolic i gmin, w których podniesienie hodowli bydła i dochodów płynących z tej gałęzi jest widocznem, nie oddziaływa tak zachęcająco, jakby się tego spodziewać należało. Jakiś konserwatyzm fałszywy i chęć sprzeciwiania się zarządzeniom władz najczęściej są powodem, że gminy z własnej inicjatywy nie czynią.

Również i wielka ilość nielicencyonowanych buhajów działa jak najzgubniej i formalnie odstrasza właścicieli licencyonowanych buhajów, albowiem takowi ponosić muszą niektóre obowiązki, a w rezultacie wolą doprowadzać krowy do nielicencyonowanego buhaja, bo tam mniejsza od skoku opłata. W tej walce konkurencyjnej właściciel licen. buhaja w tych okolicach, gdzie zrozumienie wartości lepszej hodowli jeszcze nie istnieje, upada, bo żadnego dochodu nie ma i najczęściej sprzedaje buhaja, o czym Komisya licencyonująca dowiaduje się przy sposobności licencyonowania dopiero na drugi rok.

Powodem nienależytego wykonywania ustawy jest nieprzestrzeżenie przepisów przez władze egzekutywę posiadające, a ten właśnie brak poparcia ze strony organów bezpośrednio nad wykonaniem ustawy czuwać mających, paraliżuje często całą akcję Komisji licencyonującej.

Wiele bowiem gmin bagatelizuje sobie po prostu czynności Komisji licencyonującej, nie przyprawdzając z umysłu buhajów, chociaż takowe posiadają; posiadacze zaś licencyonowanych buhai skarżą się ogólnie na to, że ludność posyła swe krowy do buhai nielicencyonowanych; przekroczenia tego rodzaju są na porządku dziennym, a uchodzą z małemi tylko wyjątkami zawsze bezkarnie. Potrzebny jest zatem znacznie silniejszy i więcej stanowczy nacisk władz politycznych I instancyi na zarządy gminne; nie grożenia na piśmie w okólnikach, lecz sumienne dopilnowanie ustawy i natychmiastowe ściąganie grzywien nałożonych, są rzeczą tutaj wskazaną.

Ponieważ pewne niepraktyczne, czysto teoretyczne i biurokratyczne wymogi ustawy o licencyonowaniu buhajów w wielu razach odwracają uwagę i utrudniają osiągnięcie głównego celu, przeto Komitet wystosował w tej sprawie do wys. Wydziału krajowego pod L. 2040 odpowiednie pismo z prośbą, aby wys. Wydział w interesie hodowli krajowej raczył się zastanowić nad tem, czy nie byłoby rzeczą wskazaną, aby niektóre wymogi w przepisach wykonawczych do ustawy z dnia 20 lipca 1892 roku były albo zniesione, albo nawet całkowicie usunięte.

W celu ułatwienia zawierania w myśl § 9 ustawy umów z prywatnymi właścicielami licencyonowanych buhajów przez gminy, które nie posiadają u siebie oznaczonej przez Komisję ilości buhajów (§ 8 ustawy) Komitet c. k. Towarz. roln. krakowskiego opracował stosowne formularze »Umów« i takowe Komisjom licencyonującym rozesłał.

Wziąwszy pod rozwagę całą akcję Komisji licencyonujących, to rezultat takowy dotychczas za mało jest jeszcze dodatnim, a w każdym razie nie stoi w żadnym stosunku do żmudnej pracy tylu i tylu członków Komisji licencyonujących i do nader znacznych kosztów, jakie rok rocznie za sobą pociąga licencyonowanie buhajów.

H. Stacje buhai subwencyjnych i subwencyonowanych.

Podczas gdy w r. 1898 suma stacyi tak subwencyjnych jak i subwencyonowanych wynosiła 229 sztuk, to jak wykazują tabele 4 i 5*) było w roku 1899 stacyi subwencyjnych 166, a stacyi subwencyonowanych 115,

*) Niektóre rubryki w tabelach nie są wypełnione z powodu że odnośne Wydziały Tow. roln. okręgowych nie nadesłały żądanych szczegółów.

razem więc stacyi 281; z czego widzimy w stosunku do roku ubiegłego powiększenie ilości stacyi o 52.

Na to powiększenie ilości stacyi, przedewszystkiem buhai subwencyonowanych, wpłynęła bezsprzecznie odezwa Komitetu do wszystkich Wydziałów Towarz. roln. okręgowych, zachęcająca do tworzenia stacyi buhai subwencyonowanych, będących prywatną własnością hodowców.

Komitet rozsyłając wyż rzeczoną zachęcającą odezwa, uczynił to z tej przyczyny, ponieważ wiedział, jak dla ogólnej hodowli bydła rogatego szkodliwą jest ta okoliczność, że najładniejsze i najlepsze buhajki z wielką łatwością znajdują nabywców, którzy dobrze za towar płacą, a zakupiony materiał hodowlany wysyłają na Śląsk i Morawy. W ten sposób traci się w kraju najlepsze reproduktry, co tylko nader ujemnie na rozwój hodowli naszej oddziaływać może.

Przez subwencyonowanie buhajków wybitnie typowych, ładnie i normalnie zbudowanych, pod tym warunkiem, że subwencyonowany buhaj zostaje rok jeden na miejscu i odstanowić winien 60 krów obcych, zachowuje się na miejscu najlepszy materiał męski, a cel hodowlany osiąga się w ten sposób znacznie taniej jak przez zakupno drogich rozplodników.

Również wywołała wpływ nader dodatni w kwestyi tworzenia stacyi buhai odezwa Wydziału Towarz. hodowców czerwonego bydła polskiego, z dnia 10 kwiet. 1899 r. L. 1049. Towarzystwo bowiem hodowców czerwonego bydła polskiego, chcąc ułatwić rozpowszechnianie po kraju dobrych buhai rasy czerwonej polskiej, powzięło tę uchwałę, że Wydział Towarzystwa zakupywać będzie dobre, do chowu zdadne buhaje, a reflektującym na nie hodowcom, będzie odsprzedawać niżej ceny zakupna, pokrywając powstałą w ten sposób różnicę z funduszków subwencyjnych. Zniżka wynosi od 25—40%.

Ta znaczna ulga przy zakupywaniach sprawiła, że cały szereg tak prywatnych hodowców, jak i znaczna liczba Wydziałów Towarzystw rolnicz. okręgowych, za pośrednictwem Wydziału Towarzystwa hodowców czerwonego bydła polskiego zakupiła buhaje, z których utworzone zostały tak stacye subwencyjne jak subwencyonowane.

Co do ras buhai tak subwencyjnych jak i subwencyonowanych, to te przedstawiają się jak następuje:

	buhaje		
	subwencyjne	subwencyonowane	
1) Rasy czerwonej polskiej	104	69	razem 173
2) » fryzyjskiej lub holend.	13	10	» 23
3) » Oldenburskiej	16	6	» 22
4) » Simentalskiej	31	25	» 56
5) » Pinzgan	2	3	» 5
6) » Algauier		2	» 2
	razem 166	115	» 281

2. Konie.

W skład sekcji chowu koni wchodzili w r. 1899 następujący panowie:

Przewodniczący:

Jan hr. Tarnowski.

Zastępca Przewodniczącego:

Stanisław Ostaszewski.

Członkowie:

Dąbski Aleksander, Fink Adam, Prof. Dr. Milewski Józef, hr. Rostworowski Michał, hr. Tarnowski Zdzisław, Włodek Zdzisław.

Sekcja chowu koni odbyła w r. 1899 posiedzeń 8, na których oprócz załatwiania spraw bieżących zastąpiła się przede wszystkim nad najodpowiedniejszym sposobem zużycia otrzymywanych subwencji i nad dalszą akcją zdążającą do podniesienia hodowli koni, a odnośne uchwały i propozycje przedstawiała Komitetowi do zatwierdzenia.

Komitet otrzymując roczną subwencję państwową w kwocie 3333 koron i 33 hel. i krajową w tej samej wysokości, postanowił i w r. 1899 zużywać wyższe rzeczony subwencje w pierwszym rzędzie na subwencyjonowanie licencyjonowanych ogierów, będących prywatną własnością hodowców.

Wobec jednak nader nielicznie wpływających podań o subwencje i wobec zbyt małej ilości takich licencyjonowanych ogierów, któreby w zupełności odpowiadały warunkom przez Komitet stawianym, t. j. że tylko takie ogiery licencyjonowane zasługują na subwencję, po których można się spodziewać koni roboczych i włościańskich, Komitet widział się zniwolonym otrzymywane subwencje zużyć w r. 1899 w sposób dwojaki, a mianowicie:

a) Subwencję państwową Komitet zużywa wyłącznie na subwencyjonowanie licencyjonowanych ogierów, będących prywatną własnością hodowców. Na ten cel zużył Komitet z subwencji państwowej w r. 1899 kwotę 2170 koron, subwencyjonując następujące licencyjonowane ogiery:

1. Furiosa w Mikłuszowicach u Sadulskiego Jana (70 koron reszta II raty za rok 1898 i 300 koron za r. 1899) 370 kor.
2. Hafiza w Samocicach u Kurpaski Kazim. (150 koron II rata za r. 1897 i 150 kor. I rata za r. 1899) 300 »
3. Haudegena w Kądzielnej u Stachonia Wojciecha (I i II rata po 150 koron za r. 1899) 300 »
4. Mohorta w Radłowie u Golca Jana (jednorazowa subwencja za r. 1899) 50 »
5. Noniusa w Głogoczowie u Stefana Konopki (I i II rata po 150 kor. za r. 1899) 300 »

6. Ladaco 2 w Ryczowie u Szweda Jana (I i II rata po 150 kor. za r. 1899) 300 kor.
 7. Solimana w Żygodowicach u Kubarka Franciszka (I i II rata po 150 koron za r. 1899) 300 »
 8. Dukata w Bolechowicach u Ożegalskiego Ludwika (I rata za r. 1899) 100 »
 9. Hectora w Staromieściu u Osypki Józefa (II rata za r. 1898) 150 »
- Razem 2170 kor.

U w a g a. 1) Ogier Józefa Osypki »Hector« otrzymał w r. 1899 tylko 150 kor. subwencji tytułem II rasy za rok 1898, a ponieważ ogier ten na rok 1899 nie był licencyjonowany, przeto w r. 1899 subwencja wypłacana nie była.

2) Ogiery subwencyjonowane »Haudegen« i »Mohort« zakupione zostały w r. 1899 z funduszy krajowych przez Komitet na stacye subwencyjne; pierwszy poszedł na stacyę do Chronowa, drugi do Poręby Wielkiej.

b) Subwencją krajową w kwocie 3333 kor. 33 hal. postanowił Komitet zużywać również na subwencyjonowanie licencyjonowanych ogierów, będących prywatną własnością hodowców, a nie wydaną ewentualnie resztę postanowił Komitet zużywać na zakupno licencyjonowanych ogierów, celem tworzenia subwencyjnych stacyi takich reproduktorów, po których będzie się można spodziewać dobrych koni roboczych i włościańskich.

W ten sposób w r. 1899 Komitet założył z funduszy subwencyjnych krajowych 7 następujących stacyi ogierów:

- 1) w Górcie umieszczony został ogier »Giewont« zakup. w Gumniskach za 2200 kor.
 - 2) » Janowicach umieszczony został ogier »L' Occasion« zakup. w Krakowie za 910 »
 - 3) » Trzcianie umieszczony został ogier »Faworyt« zakup. w Hoszowie za 660 »
 - 4) » Porębie umieszczony został ogier »Mohort« zakup. w Radłowie za 550 »
 - 5) » Ostrowie umieszczony został ogier »Perkun« zakup. w Klebanówce za 1410 »
 - 6) » Osieku umieszczony został ogier »Muhamil« zakup. w Taurowie za 1630 »
 - 7) » Chronowie umieszczony został ogier »Haudegen« zakup. w Kądzielnej za 900 »
- Zakupno 7 ogierów na powyższe stacye kosztów. 8260 kor.

Pod warunkiem zwrotu 25% ceny zakupna przez otrzymujących ogiery poszły na stacye reproduktory do: Janowic, Trzciany, Poręby, Ostrowa, Osieka i Chronowa; natomiast p. Władysław Elterlein, który otrzymał ogiera Gewonta na stacyę do Górki, zobowiązał się dopłacić w ratach przez Komitet oznaczonych kwotę 700 kor.

W ten sposób na zakupno 7 ogierów na stacye Komitet wydał z subwencji krajowej kwotę 6045 kor. czyli przeciętna 863 kor. 57 hal. za ogiera.

Fundusz subwencyjny na podniesienie chowu koni, jak to w ogólnym zamknięciu rachunkowym powiedziano wykazuje deficyt na rok 1900 w kwocie 967.68 koron, a deficyt ten powstał dla tego, że Komitet zakupił ogiera Perkuna i Haudegena na jesień resp. zimę w r. b aby takowe już w peryodzie wiosennym r. 1900 stanowiąc mogły, podczas gdy subwencje wpływają zwykle dopiero po peryodzie stanowienia do kasy Komitetu.

Ponieważ Komitet przeznacza swoje stacyjne ogiery do pokrywania klaczy będących prywatną własnością hodowców, a utrzymujący subwencyjną stację pobiera opłatę od stanowienia klaczy, przeto Komitet na swoich stacjach posiada tylko licencyonowane ogiery. Tabela VII wykazuje dokładnie tak spis subwencyonowanych ogierów, będących własnością prywatną hodowców, jak i spis ogierów subwencyjnych, będących własnością Komitetu, a odnośne rubryki powiadają przy każdym ogierze kiedy gdzie i na jak długo ogier został licencyonowanym.

W r. 1899 odbyło się rządowe premiowanie koni w obrębie działalności Komitetu c. k. Tow. roln. krak. 15 maja w Mielcu, 17 maja w Wadowicach i 19 maja w Krośnie.

Ponieważ »Ogłoszenie« rządowych premiowań zwraca uwagę stron interesowanych, że subwencyonowanie przez Komitet Tow. roln. krakowskiego prywatnych licencyonowanych ogierów, w myśl warunków zatwierdzonych przez c. k. Ministerstwa rolnictwa, ma się odbywać w terminach i miejscowościach, w których się odbywają doroczne rządowe premiowania koni, przeto tak do Mielca, jak Wadowic i Krosna Komitet c. k. Towarz. rolniczego krakowskiego delegował p. Stefana Bojanowskiego do oceny tych ogierów, których właściciele podaliby się ewentualnie o subwencyą, a ogiery w miejscu premiowania przedstawili.

Z nader nielicznie przedstawianych do subwencji ogierów, mógł Komitet tylko przyznać subwencyę licencyonowanemu ogierowi »Mohort« Jana Golca z Radłowa, który ogiera przedstawił Komisji w Mielcu 15 maja.

Omawiając sprawę premiowania, nadmienić wypada, że do Mielca przyprowadzono do premiowania 105 koni, do Wadowic 90 a do Krosna 141. Z przedstawianych koni nagrodziła Komisja premiująca w Mielcu 21, w Wadowicach 23, a w Krośnie 22 sztuk wydając ogółem 1500 koron na nagrody pieniężne i 13 srebrnych medali.

W Wadowicach nagrodzono najwyższymi nagrodami i najwięcej koni po prywatnym licencyonowanym ogierze Solimanie, będącym własnością p. Franciszka Kubarka z Żygodowic. Ogier ten otrzymuje od Komitetu c. k. Tow. roln. krakowskiego roczną subwencyę w kwocie 300 koron i odgrywa jako doskonały reproduktor w okolicy Ryczowa wcale niepoślednią rolę, a przedstawione w Wadowicach doskonałe po nim produkta świadczyły wymownie, że subwencya Komitetu dobrze umieszczoną została.

Tegoroczne wystawy przeglądowe żeńskiego materiału w zachodniej części kraju dały obraz dość dodatni.

W wszystkich trzech miejscowościach przedstawiano znaczną ilość koni dobrej jakości, co świadczy najlepiej, iak jędrnym i zdrowym był materiał krajowy, w którym od wieków płynie krew arabów, który odznaczał się siłą, zdrowiem, normalną budową i wytrzymałością, skoro tak częste niestety używa najnieodpowiedniejszych ogierów nie zepsuło jeszcze do reszty wszystkiego.

Młodsze klacze przedstawione Komisji premiującej w Mielcu były gorsze i znacznie mniej reprezentowane jak w Wadowicach i w Krośnie; ponieważ jednakowoż starsze, a przede wszystkim stare klacze w Mielcu były dobre, a dwuletnie i roczne źrebce, może nawet lepsze od klaczy, przeto trzeba z tego ten wyciągnąć wniosek, że hodowcy w Mieleckim wysprzedają po skończonym 3 roku nietylko wałachy ale i najlepsze klacze, co jeżeli nadal systematycznie traktować będą, niezaprzeczenie jak najujemniej odbije się na tamtejszej hodowli.

Do wielu czynników, które składają się na ogólny upadek chowu koni w Galicyi zaliczyć należy i to, że Galicya za mało dobrych koni produkuje, a za wiele dobrych klaczy sprzedaje z jednej strony za granicę, a z drugiej strony i do wojska wprost, albo przez handlarzy, a że za najlepsze konie ludzie najlepiej płacą, przeto najlepsze klacze hodowcy wysprzedają i w ten sposób ten najlepszy właściwie materiał hodowlany jest na zawsze dla krajowej hodowli stracony.

Komitet c. k. Towarz. roln. krakowskiego jeszcze w roku ubiegłym przedsięwziął pewne kroki celem wprowadzenia w życie akcji zdążającej do podniesienia upadającej hodowli konia huculskiego, który nietylko jest nadzwyczaj wartościowym materiałem dla samego górala z pod Czarnohory, ale i materiałem hodowlanym wysokiej wartości, mogącym oddać wielkie usługi w poprawieniu hodowli koni w okolicach górskich zachodniej części krajn, a nawet w poprawieniu hodowli koni roboczych, bo ma trzy nadzwyczaj ważne rzeczy, to jest: siłę, nadzwyczajną odporność na niekorzystne warunki klimatyczne i łatwość wyżywienia się czem bądź.

Celem zbadania stosunków hipologicznych na Huculszczyźnie, Komitet wysłał na miejsce p. Stefana Bojanowskiego, a po przyjęciu jego sprawozdania do wia-pomości, wystosował do c. k. Namiestnictwa i do Komitetu c. k. Towarzystwa gospodarskiego we Lwowie pisma proponujące poczynienie pewnych przedwstępnych kroków celem podniesienia szerszej w przyszłości akcji zdążającej do odrodzenia stosunków hipologicznych na Huculszczyźnie.

Propozycje Komitetu doznały tak w Namiestnictwie jak i u Komitetu bratniego Towarz. gospod. we Lwowie poparcia przychylnego, a efekt tego był na razie ten, że Namiestnictwo i Komitet Towarzystwo gospodarskiego

lwowskiego przeprowadziły dnia 9 września 1899 roku w Żabim w powiecie kossowskim pierwsze premiowanie koni huculskich.

W premiowaniu wyżej rzeczonem, Komitet wziął udział przez delegata swego p. Stefana Bojanowskiego, a dokładne sprawozdanie z premiowania umieszczone jest w Nr. 38 Tygodnika rolniczego z roku 1899.

Wystawa w Żabim dała przeciętny obraz materiału hodowlanego na Huculszczyźnie i przekonała, że szybko działać trzeba, aby konia huculskiego uchronić od kompletnego zdegenerowania. Wynik tej wystawy był na razie ten, że Komitet c. k. Towarz. gospodarskiego we Lwowie powziął uchwałę umieszczenia zaraz w Huculszczyźnie o ile na to fundusze pozwolą kilku dobrych ogierów, jeżeli już nie huculskich, z powodu kompletnego braku takowych dobrej jakości i odpowiedniego wieku, to przynajmniej arabskich.

Następnie Komitet c. k. Tow. gospodarskiego we Lwowie zamierza wprowadzić w życie akcję zdążającą do zakupu pewnej ilości dobrych klaczy w Huculszczyźnie od hodowców, celem założenia pepiniery koni huculskich w Żabim, albo też gdyby się to nie udało, wejść za jaką możliwą cenę we współwłasność takich klaczy aby ich dzisiejsi właściciele za granicę sprzedać nie mogli.

W roku 1899 otrzymał Komitet w myśl reskryptu c. k. Namiestnictwa z dnia 26 maja 1899 L. 51762 specjalną subwencją w kwocie 500 kor. na premiowanie koni podczas Wystawy okręgowej w Jaśle, a sprawozdanie ze sposobu zużycia tej subwencji mieści się w dziale p. t. Wystawa okręgowa w Jaśle.

3. Trzoda chlewna.

W roku 1899 Komitet założył następujące chlewnie zarodowe:

a) Chlewnie zarodowe pełnej rasy Yorskie.

I. Chlewnia w Wiśniowie.

Do chlewni tej przyznanej w myśl konkursu z dn. 28 grudnia 1898 L. 3420 hr. Franciszkowi Mycielskiemu w Wiśniowie Komitet zakupił jednego konia i 8 maciór czystej rasy Yorkshire z Zissersdorf w dolnej-Austrii i 2 maciory tej samej rasy od Zarządu dóbr państwa Cieszyńskiego w Cieszynie. Za 11 tych sztuk zarodowych Komitet zapłacił kwotę 1352 koron oraz poniósł koszt transportu 9 sztuk z Zissersdorf do Wiśniowy w kwocie 235 kor. 88 hal. jak nie mniej kosztu transportu 2 maciór z Cieszyna do Wiśniowic w kwocie 50 kor. 96 hal. W ten sposób koszt założenia chlewni zarodowej w Wiśniowie wyniosły razem 1638 kor. 84 hal.

II. Chlewnia w Branicach.

Komitet na posiedzeniu z dnia 22 lipca 1899 roku uchwalił założyć w Branicach u hr. Stanisława Badeniego

chlewnię zarodową czystej rasy Yorkshire w myśl rozpisanego konkursu dnia 20 czerwca 1899 roku do L. 1906.

Sztuki zarodowe do tej chlewni, 1 knur i 6 maciór, zakupione zostały wszystkie w Zissersdorf za kwotę 1146 kor. 80 hal. Ponieważ w myśl warunków konkursu 25% ceny zakupna sztuk zarodowych poniósł hr. Badeni, przeto założenie chlewni zarodowych w Branicach kosztowało 860 kor. 10 hal.

b) Chlewnie zarodowe poprawnej rasy polskiej.

W r. 1899 Komitet założył 4 następujące chlewnie zarodowe poprawnej rasy polskiej:

1) P. Feliks Neustein w Hucisku, otrzymał 5 maciór z chlewni podstawowej z Głębowic, które zakupione zostały za kwotę 331 koron i knura z Zissersdorf za kwotę 90 kor. 40 hal.

2) P. Stanisław Ostaszewski w Klimkówce otrzymał 5 maciór z chlewni podstawowej z Głębowic, zakupionych za kwotę 451 kor. i knura zakupionego w Zissersdorf za kwotę 106 kor.

3) Zarząd dóbr hr. Zdzisława Tarnowskiego w Mędrzychowie dostał 5 maciór zakupionych za kwotę 476 koron z chlewni podstawowej w Głębowicach i knura zakupionego w Bierzanowie za kwotę 67 koron 20 hal.

W myśl konkursu z dnia 25 lipca 1899 L. 2251 otrzymała Pani Żuk-Skarszewska w Przyszowej pięć maciór z chlewni podstawowej w Głębowicach, zakupionych za kwotę 268 kor. i knura z Bierzanowa za 55 kor 20 hal.

Pod koniec 1899 roku znajdują się chlewniki zarodowe poprawnej rasy polskiej, założone przez Komitet c. k. Tow. roln. krakowskiego i to:

- 1) w Głębowicach (chlewnia podstawowa) u p. Stanisława Dunina.
- 2) » Bierzanowie u p. Karola Czecza.
- 3) » Malcu u p. Karola Haempla.
- 4) » Więckowicach u p. Adama Jordana.
- 5) » Weryni u hr. Janusza Tyszkiewicza.
- 6) » Rabie wyżnej u p. Dr. Jana Zdunia.
- 7) » Strzelcach wielk. u p. Edwarda Maurizio.
- 8) » Hucisku u p. Feliksa Neusteina.
- 9) » Klimkówce u p. Stanisława Ostaszewskiego.
- 10) » Mędrzychowie u hr. Zdzisława Tarnowskiego.
- 11) » Przyszowej u p. Żuk-Skarszewskej.

Z tych 7 pierwszych założonych zostało w r. 1898 a 4 ostatnie w r. 1899.

Ponieważ w r. 1899 okazała się potrzeba pewnego wyeliminowania niektórych sztuk zarodowych w wyżej wymienionych chlewach, przeto Komitet sprzedał sztuki nieodpowiednie do chowu, a zastąpił je innymi i to następującymi:

1) Chlewnia zarodowa w Bierzanowie otrzymała nowego knura rasy Yorkshire zakupionego w Zissersdorf za 127 kor. 40 hal., oraz 2 maciory z Głębowic zakupiono za kwotę 234 koron.

2) Chlewnia zarodowa w Mielcu otrzymała nowego knura rasy Yorkshire za 74 kor. 80 hal. z Zissersdorf.

3) Chlewnia zarodowa w Rabie wyżnej otrzymała również knura rasy Yorkshire zakupionego w Zissersdorf za kwotę 107 kor. 20 hal.

4) Chlewnia zarodowa w Więtkowicach dostała knura tak samo z Zissersdorf zakupionego za kwotę 161 kor. 20 hal.

5) Chlewnia zarodowa w Strzelcach Wielkich otrzymała w r. 1899 dwa knury i to jednego z Bierzanowa zakupionego za kwotę 127 kor. 66 hal. a ponieważ ten nie był do tej chlewni odpowiednim, przeto Komitet posłał go na stacyą subwencyjną do Brzezin dla Wojciecha Langosza (por. tab. 8) i zakupił do Strzelec Wiel. drugiego knura czystej rasy Yorkshire i to w Kostkowicach w państwie Cieszyńskim za kwotę 200 kor.

Komitet tworząc »chlewnie zarodowe poprawnej rasy polskiej-krajowej,« miał na celu rozpowszechnienie takiego materiału, któryby obok zalet mięsności odznaczał się zarazem i odpornością na choroby zaraźliwe.

W celu rozpowszechniania tego zawodu trzody chlewnej Komitet rozpoczął w roku 1899 akcyę w ten sposób, że sztuki w wyż wymienionych chlewniach zarodowych przychowane sprzedawał po nader niskiej cenie bo tylko po 40 hal. za 1 kilo żywej wagi tym zgłaszającym się hodowcom, którzy Komitetowi wyraźne złożyli oświadczenie, iż sztuki zakupione użyją tylko na chów, a nie w celach spekulacyjnych.

W myśl ogłoszenia z dnia 14 kwietnia 1899 roku L. 1066 Komitet wysłał z chlewni zarodowych 146 przychowanych prosiąt i to:

1) z chlewni zar. w Więtkowicach	loszek	45	knurów	19	razem	64
2) z chlewni zar. w Bierzanowie	»	23	»	21	»	44
3) z chlewni zar. w Strzelcach Wielkich	»	12	»	11	»	23
4) z chlewni zar. w Rabie Wyżnej	»	5	»	3	»	8
5) z chlewni zar. w Mielcu	»	5	»	2	»	7
	razem	»	90	»	56	» 146

Hodowcy jak wyżej o tem wspomiano, płacili w chlewniach zarodowych po 40 hal. za 1 kilo żywej wagi za odebrane prosięta, natomiast Komitet z fundusów subwencyjnych dopłacał utrzymującym chlewnie zarodowe po 80 hal. za każdy 1 kilo wysłanych prosiąt, a jak wykazuje zamknięcie rachunkowe dopłata ta wynosiła kwotę 2658 kor. 80 hal.

c) W myśl Instrukcyi dla stacyi knurów z d. 12 września 1898 roku Komitet utworzył w 1899 r. 16 subwencyjnych stacyi knurów czystej rasy Yorkshire oraz jedną stacyę Meissner (por. tab. 8).

Oprócz tego posiada jeszcze Komitet w obrębie swojej działalności sześć w r. 1898 założonych stacyi knurów Yorkshirów.

Zakładanie subwencyjnych stacyi knurów, ma na celu podniesienie chowu trzody chlewnej tak u mniejszych jak i większych właścicieli. Hodowca otrzymuje na stacyę knura za darmo, z obowiązkiem dobrego żywienia i utrzymania takowego, oraz odstanawiania nim przynajmniej 40 maciór obcych po 1 kor. od skoku.

Przez dwa lata knur pozostaje własnością Komitetu a po upływie tego czasu przechodzi na wyłączną własność utrzymującego go na stacyi. Gdyby jednakowoż knur subwencyjny funkcyonował nie dłużej jak rok jeden a utrzymujący stacyę nie mógł wykazać 40 sztuk maciór obcych, odstawionych otrzymanym knurem subwencyjnym, natenczas knur przechodzi na własność hodowcy tylko wtedy, jeżeli hodowca zwróci Komitetowi połowę ceny zakupna knura. W każdym jednak razie Komitet decyduje, czy przed ukończeniem dwuletniego terminu knur ma być sprzedany, a stacya subwencyjna zwinięta lub nie.

d) Towarzystwa roln. okręgowe założyły 3 chlewnie zarodowe i to Nowo-Sądeckie 2 a Wieliczka 1 (porów. tab. 9).

4. Owce.

Na początku 1899 roku Komitet posiadał jedną tylko owczarnię zarodową rasy Czuszków umieszczoną w Karwodrzy pod Tuchowem u p. Karola Berke. Owczarnia ta przeniesiona została do Karwodrzy ze Szaflar w pow. Nowotarskim, ponieważ tam nie rokowała nadziei należytego rozwoju.

Owczarnia w mowie będąca po przeniesieniu jej z Karwodrzy ukompletowaną została w ten sposób, że Komitet zakupił do niej 1 barana i 1 maciórkę u p. Zygmunta Mochnackiego w Toustoługu pod Tarnopolem, oraz 8 maciór i drugiego barana tej samej rasy w Rudniku w pow. Niskim, dokąd owczarnię rasy Czuszków, nabył ś. p. hr. Hompesz za pośrednictwem c. k. Tow. gospodarskiego galicyjskiego we Lwowie. W roku 1899 składała się owczarnia zarodowa rasy Czuszków w Karwodrzy z 2 baranów i 15 maciór.

W myśl ogłoszonych konkursów Komitet założył w r. 1899 trzy następujące zarodowe owczarnie, z których każda składa się z 2 tryków i 20 maciór

- 1) w Porębie Wielkiej u hr. Antoniego Wodzickiego,
- 2) » Rabie wyżnej u Dr. Jana Zdunia,
- 3) » Roztoce u p. Romana Jordana.

We wszystkich 3 wyż wspomnianych owczarniach znajdują się owce rasy »Horodeńskiej«.

Owczarnia w Porębie otrzymała 2 tryki i 20 maciór, zakupionych w Torskiem u p. Jakóba Siemiginowskiego za kwotę 680 koron (po 100 kor. za barana i 24 kor. za maciórkę). Dwie drugie owczarnie t. j. w Rabie wyżnej i w Roztoce otrzymały sztuki zarodowe po 2 tryki i po 20 maciór z Horodenki od p. barona Jakóba Romaszkana, zakupione za kwotę 1520 kor. (po 100 kor. za tryka i 28 kor. za maciórkę).

Baron Romaszkan będąc tego zdania, że owce Horodeńskie nadają się bardzo do polepszenia chowu owiec górskich w okolicy Zakopanego zaofiarował Komitetowi bezpłatnie na ten cel 4 barany. Komitet podziękował p. bar. Romaszkanowi za nadesłane barany a stosownie na jego życzenia umieścił je w okolicy Zakopanego, na następujących stacyach:

- w Sromowcach u Jana Bańczaka,
- » Witowie u Józefa Basiówki.
- » Białym Dunajcu u Wojciecha Pawlikowskiego.
- » Poroninie u Pawła Guta.

Wszystkie 4 wyż rzeczony stacye leżą w obrębie działalności Towarz. roln. okręgowego w Nowym Targu, które nadzoruje stacye, a w r. 1900 Komitetowi przedłożył sprawozdanie, jak barany Horodeńskie znoszą tamtejszą paszę i klimat górski, oraz jakie po nich przychowane zostały jagnięta.

Omawiając wyż rzeczony owczarnie zarodowe i stacye tryków nadmienić wypada, co następuje:

Owczarnia Horodeńska założoną została w r. 1866 z zebranej gromadki owiec krajowych, które generacjami chowane jak najprymitywniej przywykły do skąpej paszy nie znając stajni. Taka niemal dzika hodowla prowadzona latami wytwarzała pokolenia bez zarzutu pod względem zdrowia i wytrzymałości, jednakowoż produkcya wełny, mięsa i mleka, pozostawały bardzo wiele do życzenia. Ażeby zwiększyć wagę zwierząt i osiągnąć powiększenie produkcyi mleka, użyto do krzyżowania baranów rasy zakli-wołoskich, wybierając sztuki możliwie duże i bezrogie. To krzyżowanie, a raczej ze względu na bliskie pokrewieństwo wspomnianych dwóch ras, to odświeżenie krwi, prowadzono konsekwentnie do r. 1873 t. j. do Wystawy wiedeńskiej, przy czem sposób żywienia i pielęgnowania, a raczej brak wszelkiej pielęgnacji, nie uległy zmianie. Na Wystawie wiedeńskiej przedstawiane okazy odznaczone zostały najwyższą nagrodą, a także powagi na polu owczarstwa jak tajny radca Prof. Dr. Settegast, dyrektor akademii w Pruszkowie i Dr. Böhm nauczyciel owczarstwa przy Instytucie roln. Uniwersytetu w Lipsku orzekli, że przedstawiony materiał stanowić może i powinien podstawę do wytworzenia zawodu owiec odpowiedniego dla gospodarstw średniej intensywności.

Ażeby jednakowoż uszlachetnić formy, dodać wagi, poprawić jakość mięsa i wełny doradzono użyć baranów angielskich rasy »Hampshiredown,« nie odstępując ani na jotę od dotychczasowego sposobu wychowu i pasienia aby nadal zachować w pierwszym rzędzie wytrzymałość na niekorzystne wpływy klimatyczne i niewybredność w paszy. Od roku 1874 zaczęto do Horodenki sprowadzać oryginalne barany wyż rzeczony rasy z Anglii. Ażeby jednak z pomiędzy sprowadzonych baranów używać te, które nie zmniejszą wychowem osiągniętej wytrzymałości owiec, utrzymywano importowane angielskie tryki również z owcami miejscowemi dniem i nocą, w lecie i zimie na wolnym powietrzu.

Pewien procent baranów sprowadzanych ulegał naszemu klimatowi, lecz te, które go zniosły, nieuszczupliły zahartowania owczarni. Ten nowy kierunek nadany hodowli owiec w Horodence okazał się nader dodatnim, a w roku 1878 na Wystawie światowej w Paryżu owce Horodeńskie konkurując o lepsze z owcami czystych ras angielskich otrzymała pierwszą nagrodę w dziale owiec mięsnych t. j. złoty medal.

Ponieważ owczarnia Horodeńska systematycznie od roku 1878 idzie dalej raz wytkniętą drogą i wobec tego, że p. baron Romaszkan z powodu zmiany systemu gospodarstwa w Horodence w roku 1900 związa swoją owczarnią, przeto Komitet uważając owce Horodeńskie za odpowiedni materiał tak do dalszej hodowli, jak i do poprawiania owiec krajowych, założył owczarnie zarodowe tej rasy, aby wychowywać potrzebny w nich przychówek.

Oprócz 3 wyż rzeczonych owczarni rasy Horodeńskiej założył Komitet w r. 1899 w Klimkówce u p. Stanisława Ostaszewskiego owczarnię zarodową owiec czystej rasy krajowej, czarnej.

Owce te zakupione zostały z okolic Skolego w ilości jednego barana za kwotę 40 koron i 12 maciór po 30 koron w kwocie 400 kor.

Ponieważ p. Ostaszewski otrzymał owczarnię w myśl konkursu z dn. 24 lipca 1899 L. 2253 pod warunkiem zwrotu 25% z ceny zakupna sztuk zarodowych, przeto Komitet wydał na założenie owczarni w Klimkówce netto 300 koron.

5. Chów drobin.

W r. 1899 subwencya państwowa wynosiła również jak w r. 1898 kwotę 1000 kor. Komitet postanowił w r. b. zużyć tę subwencyą na zakładanie kurników kur rasy Langshan, odznaczających się przymiotem znoszenia znacznej ilości wielkich jaj, na które popyt z każdym rokiem coraz to więcej się wzmacnia. W roku 1899 Komitet założył trzy następujące kurniki zarodowe rasy Langshan:

- 1) w Wadowicach u p. Józefa Cieślewicza,
- 2) » Jasieniu u p. Kaz. Baltazińskiego,
- 3) » Krzeszowicach u p. Stefana Reicharda.

Każdy z wyż rzeczonych kurników dostał po 2 koguty i po 20 kur zakupionych za kwotę 988 koron, w Stowarzyszeniu austriackich hodowców drobiu (Verband-Oester. Gepflügelzucht-Vereine) za pośrednictwem sekretarza Stowarzyszenia p. C. Pallisen'a, inżyniera w Pitten.

Jak wyżej wspomniano, kury rasy Langshan odznaczają się przymiotem znoszenia znacznej ilości wielkich jaj są wielkiej wagi, nadają się wybornie do tuczu, bo się łatwo paszą; ale prócz tego wyż rzeczony kury odznaczają się jeszcze jedną nader ważną rzeczą t. j. wielką odpornością na choroby zaraźliwe i tak przy lustracji w r. b. kurnika zarodowego w Pstrągowej u p. Stanisława Mieczkowskiego w r. 1898 założonego, stwierdzono, że

sztuki zarodowe rasy Langshan tam się znajdujące pozostały wszystkie zdrowe, pomimo że w r. 1899 w Pstrągowej grasowała nader zjadliwa cholera drobiu, której nieomal wszystkie kury miejscowe uległy.

Pod koniec 1899 roku Komitet miał założonych 5 kurników zarodowych rasy Langshan dwa założone w r. 1898 i to u ks. prałata Wolskiego w Dębicy i u p. Stanisława Mieczkowskiego oraz trzy założone w r. b. o których wyżej była mowa.

Jak do tego czasu, to Komitet zakupywał drób do swoich kurników zarodowych stosunkowo dość drogo bo mniej więcej 16 koron za sztukę; Komitet jednakowoż nie mógł wyszukać tańszego źródła, gdzieby można było zakupić materiał hodowlany pierwszorzędnej jakości. — Obecnie Komitet ma 5 kurników zarodowych, wobec czego otwiera się możliwość i łatwość zakupywania tańszej doborowych sztuk do kurników zarodowych, w przyszłości tworzyć się mających.

6. Rozkład czynności hodowlanych na poszczególne Towarzystwa okręgowe.

L. porządkowa	Okręgi działalności poszczególnych Towarzystw rolniczych	BYDŁO						KONIE			TRZODA CHLEWNA			OWCE		DRÓB	
		Ilość obór zarodowych subwencyjnych		Ilość buhai subwencyjnych		Ilość buhai prywatnych subwencyonowanych	Ilość bydła premiowanego w r. 1899	Ilość ogierów		Ilość koni premiowanych w r. 1898	Ilość chlewni zarodow. przez Komitet założon.		Ilość chlewni zarodow. zał. przez Tow. roln. okr.	Ilość subwencyjnych stacji knurów	Ilość założonych		Ilość założonych kurników zarodowych
		większych	mniejszych	Komitetu	Tow. roln. okręgowych			subwencyonowanych	subwencyjnych		Yorkskirów	Polskich			Owczarni zawodow.	Stacyi tryków subw.	
I	Biała	2	1	—	15	7	186	—	1	—	—	1	—	2	—	—	—
II	Bochnia	1	2	—	7	20	63	1	1	—	—	—	2	—	—	—	—
III	Brzesko	1	—	—	14	9	34	1	1	—	—	2	—	1	—	—	1
IV	Dębica	1	2	2	16	6	70	—	3	—	—	—	11	—	—	—	1
V	Jasło	—	3	4	27	5	256	—	—	16	1	1	—	1	1	—	—
VI	Kraków	1	1	1	20	2	34	1	1	—	1	—	—	4	—	—	2
VII	Mielec	3	1	—	13	2	41	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
VIII	Nowy Sącz	1	—	1	11	—	68	—	—	—	—	1	2	2	—	—	—
IX	Nowy Targ	2	74*	1	6	2	96	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—
X	Rzeszów	1	2	3	10	6	136	—	2	—	—	2	—	1	—	—	1
XI	Tarnów	—	—	1	4	18	70	1	1	—	—	1	—	2	1	—	—
XII	Wadowice	1	—	1	5	20	60	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—
XIII	Wieliczka	9	—	3	18	18	221	1	4	—	—	2	1	—	1	—	—
		23	86	17	166	115	1335	8	14	16	2	11	3	26	3	4	5

*Dwie większe obory zarodowe i mniejszych 74 utworzono ze specjalnych funduszy subwencyjnych, a jako takie nie są wciągnięte w Tab. 1, skutkiem czego summa obór zarodowych w tej rubryce nie zgadza się ze summą w Tab. 1 podaną.

WYKAZ

subwencyonowanych obór zarodowych
z końcem 1899 roku.

Wykaz subwencyonowanych obór

Tabela I.

L. porządkowa	Właściciel obory zarodowej	Miejscowość	Rasa	Liczba sztuk zarodowych						
				Krowy dojne	Jałowice cielne	Cieliczki	Buhaje rozpłodniki	Buhaje wyżej roku	Buhajki niżej roku	Ogółem
1	Romer Stefan	Jodłownik	Polska	47	8	6	2	12	7	82
2	Bar. Dr. Czech Herm.	Kozy	»	27	4	2	1	2	4	40
3	Czech Karol	Bierzanów	»	15	4	2	1	2	2	26
4	Hr. Rey Mikołaj	Przyborowie	»	14	11	4	2	5	5	41
5	Bzowski Kazimierz	Droginia	»	12	2	4	1	4	4	27
6	Horodyński Zbigniem	Zbydniów	»	7	2	2	1	1	2	15
7	Konopka Stefan	Głogoczków	»	11	2	4	1	4	2	24
8	Artwiński Jan	Ostrówek	»	23	4	2	1	6	3	39
9	Fink Adam	Komorniki	»	12	2	3	1	4	7	29
10	Wiktorowa Aleksandra	Czudec	»	21	4	8	1	2	4	40
11	Dr. Zduń Jan	Raba wyżna	»	18	2	5	2	4	5	36
12	Mączyński Maciej	Siedliska	»	6	1	—	1	—	3	11
13	Chwalibóg Andrzej	Kasina wielka	»	6	2	2	1	3	1	15
14	Dr. Rutowski Klemens	Łąka górna	»	—	5	—	1	—	—	6
15	Jordan Roman	Roztoka	»	—	5	—	1	—	—	6
16	Moraczewski Stanisław	Stróża	»	—	5	—	1	—	—	6
17	Kubeczko Paweł	Twierdza	»	6	—	1	1	—	1	9
18	Brzeziński Zdzisław	Łazany	»	—	5	—	1	—	—	6
19	Wiącek Wojciech	Machów	»	2	—	2	1	—	—	5
20	Pieczonka Józef	Niepołomice	»	2	—	—	1	—	—	3
21	Skwara Jan	Targowisko	»	2	—	1	1	—	1	5
22	Mieszkowski	Pstrągowa	»	1	2	1	—	—	—	4
23	Gąsior Tomasz	Brzeziny	»	2	—	—	1	—	1	4
24	Szela Józef	Czudec przedm.	»	2	—	1	1	—	—	4
25	Sutor Antoni	Niewiarów	»	2	—	—	1	—	—	3
26	Miechnik Jan	Kozy dolne	»	2	—	—	1	—	1	4
27	Kusiak Marcin	Szebnie	»	2	—	—	1	—	—	3
28	Ks. Golonka	Brzeziny	»	2	—	—	1	—	—	3
29	Wójcik Franciszek	Wyciąże	»	2	—	—	1	—	—	3
30	Ks. Pastor Leon	Biecz	»	2	—	—	1	—	2	5
31	Dolański Stanisław	Baranów	Oldenburg	13	4	5	1	2	6	31
32	Rudziński Oskar	Osiek	»	10	2	3	2	2	4	23
33	Żeleński Władysław	Pogorzyce	Fryzyjska	6	2	5	1	1	2	17
				277	78	63	36	54	67	575

zarodowych z końcem 1899 r.

Liczba sztuk będących własnością Komitetu			Przeciętna waga w kilogramach		Mleczność			Waga cieląt po urodzeniu w klg.	Procent tłuszczu w mleku	UWAGI	
Buhaje	Krowy	Ogółem	Krów	Rozpłodników	przeciętna roczna w litrach	przeciętna dzienna w litrach	przeciętna na 1 kilo żywej wagi				
—	—	—	365	850	1604	4,4	4,4	32	4,6%		
—	—	—	473	750	2090	5,7	4,4	36	4,5%		
—	—	—	385	780	1866	5,1	4,9	25	4,2%		
1	3	4	352	650	1413	3,9	4,0	30	4,8%		
1	7	8	339	680	1475	4,0	4,3	31	4,7%		
1	6	7	348	620	1296	3,6	3,8	32	»		
1	6	7	370	650	1350	3,7	3,7	36	»		
1	6	7	438	630	1670	4,6	4,04	34	4,2%		
1	6	7	350	620	2004	5,4	5,6	33	—		
1	6	7	420	680	1705	4,7	4,1	29	—		
1	6	7	383	510	1583	4,3	4,2	30	—		
1	6	7	322	520	1485	4,07	4,6	26	—		
1	6	7	320	480	1380	3,8	4,3	25	—		
1	5	6	obora założona z jałówek w r. 1898						—	—	
1	5	6	» » » » » »						—	—	
1	5	6	» » » » » » 1899						—	—	
1	6	7	440	550	1680	4,6	3,9	30	—		
1	5	6	obora założona z jałówek w r. 1899						—	—	
1	2	3	obora włościańska założona w r. 1897						—	—	
1	2	3	» » » » » »						—	—	
1	2	3	» » » » » »						—	—	
—	3	3	» » » » » » 1899						—	—	
1	2	3	» » » » » »						—	—	
1	2	3	» » » » » »						—	—	
1	2	3	» » » » » »						—	—	
1	2	3	» » » » » »						—	—	
1	2	3	» » » » » »						—	—	
1	2	3	» » » » » »						—	—	
1	1	2	520	750	1250	3,5	2,4	—	—		
1	2	3	480	780	2350	6,4	4,9	—	—		
1	2	3	572	625	3700	10,0	6,4	—	—		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	krowy importowane	

Premiowania

Tabela II.

L. porządkowa	Towarzystwo rolnicze okręgowe	Miejsce premiowania	Data premiowania		Ile przedstawiono bydła	Ile bydła nagrodzono						
			Dzień	Miesiąc		Buhaje	Krowy	Jałówki	Cieleta	Woly	Kolekcyje	Razem
1	Biała	Wilamowice	1	września	216	8	50	10	—	—	—	68
2	»	Łęki	2	»	50	2	5	7	—	—	—	14
3	»	Czaniec	2	»	250	3	44	27	5	—	—	79
4	»	Buczkowice	4	»	100	1	18	6	—	—	—	25
5	Bochnia	Zabierzów	17	maja	111	1	13	2	—	—	—	16
6	»	Brzeziny	29	»	58	4	13	3	—	—	—	20
7	»	Łapanów	30	»	109	3	17	7	—	—	—	27
8	Brzesko	Bieśnik	26	czerwca	56	—	9	2	—	—	—	11
9	»	Wojakowa	3	lipca	60	1	16	6	—	—	—	23
10	Jasło	Święcany	17	maja	360	—	37	6	—	—	—	43
11	»	Wiśniowa	27	»	450	4	46	17	—	—	—	67
12	»	Szymbark	29	»	200	5	52	10	—	—	—	67
13	»	Jedlicze	30	»	380	8	60	11	—	—	—	79
14	Dębica	Siedliska	16	»	60	12	4	3	—	—	—	19
15	»	Łęki górne	18	»	80	1	8	6	—	—	—	15
16	»	Dębica	7	czerwca	90	1	13	5	—	—	—	19
17	»	Brzeziny	10	»	180	(1)	14	2	—	—	1	17
18	Kraków	Czernichów	9	maja	27	(1)	13	—	—	—	1	14
19	»	Krzyszowice	10	»	60	2	13	5	—	—	—	20
20	Mielec	Wielowieś	28	września	90	1	19	10	—	—	—	30
21	»	Wychylówka	20	listopada	25	1	8	2	—	—	—	11
22	Nowy Sącz	Zbyszycy	29	maja	150	1	18	4	—	—	—	23
23	»	Grybów	30	»	360	4	37	4	—	—	—	45
24	Nowy Targ	Nowy Targ	12	sierpnia	380	12	60	24	—	—	—	96
25	Rzeszów	Głogów	17	maja	32	1	4	—	—	—	—	5
26	»	Tyczyn	17	»	58	2	7	3	—	—	—	12
27	»	Rzeszów	17	»	66	2	5	3	—	—	—	10
28	»	Błażowa	23	»	31	2	5	1	—	—	—	8
29	»	Jawornik	23	»	21	2	5	3	—	—	—	10
30	»	Dąbrówka	26	»	135	3	20	10	—	—	—	33
31	»	Siólkowa	27	»	92	1	15	6	—	—	—	22
32	»	Niebylec	29	»	31	1	7	3	—	—	—	11
33	»	Czudec	29	»	34	1	6	2	—	—	—	9
34	»	Strzyżów	29	»	64	3	10	3	—	—	—	16
35	Tarnów	Gromnik	8	czerwca	130	10	30	10	—	—	—	50
36	»	Żabno	25	lipca	50	4	10	6	—	—	—	20
37	Wadowice	Wadowice	20	czerwca	469	4	40	16	—	—	—	60
38	Wieliczka	Jodłownik	16	»	460	8	56	18	—	—	—	82
39	»	Komorniki	17	»	206	6	44	10	—	—	—	60
40	»	Mogilany	21	»	50	3	7	6	—	—	—	16
41	»	Jordanów	26	»	220	5	40	18	—	—	—	63
					6051	135	898	297	5	—	2	1335

w roku 1899.

W I E L E W Y D A N O										U W A G I
z funduszów subwencyjnych		z funduszów Tow. roln. okręg.		z funduszów rad powiatowych		z innych funduszów		Razem		
koron.	h.	koron.	h.	koron.	h.	koron.	h.	koron.	h.	
369	—	—	—	—	—	250	—	619	—	250 kor. z fund. Tow. hod. czerwonego bydła polskiego.
92	—	—	—	—	—	—	—	92	—	
468	—	—	—	—	—	—	—	468	—	
—	—	195	—	—	—	—	—	195	—	
120	—	—	—	—	—	—	—	120	—	
120	—	—	—	—	—	—	—	120	—	
106	—	32	—	—	—	—	—	138	—	
180	—	—	—	—	—	—	—	180	—	
—	—	140	—	—	—	—	—	140	—	
360	—	—	—	—	—	—	—	360	—	
360	—	—	—	—	—	—	—	360	—	
360	—	—	—	—	—	—	—	360	—	
360	—	—	—	—	—	—	—	360	—	
195	—	—	—	—	—	—	—	195	—	
125	—	—	—	—	—	—	—	125	—	
195	—	—	—	—	—	—	—	195	—	
185	—	—	—	—	—	—	—	185	—	
320	—	—	—	—	—	—	—	320	—	
219	—	—	—	—	—	—	—	219	—	
320	—	—	—	—	—	—	—	320	—	
95	—	—	—	—	—	—	—	95	—	
320	—	—	—	—	—	—	—	320	—	
420	—	—	—	50	—	—	—	470	—	
1000	—	—	—	—	—	100	—	1100	—	
32	—	—	—	—	—	—	—	32	—	
90	—	—	—	—	—	—	—	90	—	
66	—	—	—	—	—	—	—	66	—	
50	—	—	—	—	—	—	—	50	—	
50	—	—	—	—	—	—	—	50	—	
160	—	—	—	—	—	—	—	160	—	
160	—	—	—	—	—	—	—	160	—	
40	—	—	—	—	—	—	—	40	—	
50	—	—	—	—	—	—	—	50	—	
76	—	—	—	—	—	—	—	76	—	
320	—	—	—	—	—	—	—	320	—	
128	—	—	—	—	—	—	—	128	—	
320	—	6	—	—	—	370	—	696	—	
400	—	320	—	200	—	—	—	920	—	
320	—	—	—	200	—	—	—	520	—	
174	—	—	—	—	—	—	—	174	—	
420	—	—	—	200	—	—	—	620	—	
9145	—	693	—	650	—	720	—	11384	—	

Uwaga. Jak wykazuje zamknięcie rachunkowe za r. 1899 Komitet wypłacił Tow. roln. okręg. na pre- 10.210 kor. miowania w r. b. kwotę z której to kwoty Tow. wydało na premiowania w r. b. jak wykazuje powyższa tabela kwotę 9.145 » pozostała więc w Tow. roln. okr. niewydana kwota wynosi 1.065 kor.

Tabela umieszczenia bydła subwencyjnego

Tabela III.

L. porządkowa	Nazwisko hodowcy	Miejscowość	Ilość otrzymanego bydła		U W A G I
			krowy	buhaje	
1	Kapel Wojciech	Czarny Dunajec	1	—	
2	Kapel Michał	» »	2	—	
3	Szaflarski Jan	» »	2	—	
4	Rytko Ludwik w Bobku	» »	1	—	
5	Pęksa Józef	» »	1	—	
6	Figus Franciszek	» »	1	—	
7	Harbut Maciej	» »	1	—	
8	Ks. Brossig Leopold	» »	5	1	
9	Morawa Hieronim	» »	1	—	
10	Komperda Franciszek	» »	2	1	
11	Chlebek Ludwik	» »	1	—	
12	Kantor Franciszek	» »	1	—	
13	Dziewólski Zygmunt	Krościenko	—	1	
14	Błachut Wojciech	Dział	2	—	
15	Pietraszkiewicz Jan	Nowy Targ	1	—	
16	Beltowski Tadeusz	» »	2	1	
17	Baumann Stanisław	» »	1	—	
18	Cyrwus Józef	» »	1	—	
19	Tentnowska Agnieszka	» »	1	—	
20	Kucharski Jan	» »	1	—	
21	Rapacki Władysław	» »	2	—	
22	Długopolski Jakób	» »	1	—	
23	Suski Wojciech	» »	1	—	
24	Jędroł Bartłomiej	» »	1	—	
25	Bocheński Jan	» »	1	—	
26	Duda Michał	Ludzimierz	1	—	
27	Ks. Krawczyński Piotr	»	2	1	
28	Łapczyński Bartłomiej	»	1	—	
29	Gacek Marya	»	1	—	
30	Bukowski Józef	»	1	—	
31	Plewa Józef	»	1	—	
32	Gusz Józef	»	1	—	
33	Długopolski Wawrzyniec	Długopole	2	—	
34	Sader Jan	»	3	1	
35	Mateja Tomasz	Witów	3	1	
36	Sandecki Jan	Stare Bystre	2	1	
37	Obrochta Józef	» »	1	1	
38	Chlebek Jan	» »	1	—	
Do przeniesienia . . .			54	9	

w powiecie Nowotarskim po koniec 1899 r.

L. porządkowa	Nazwisko hodowcy	Miejscowość	Ilość otrzymanego bydła		U W A G I
			krowy	buhaje	
Z przeniesienia . . .			54	9	
39	Chlebek Marya	Stare Bystre	2	—	
40	Ząbek Jan	» »	1	—	
41	Chlebek Michał	» »	1	—	
42	Ks. Szatyński Józef	Nowe Bystre	2	—	
43	Hr. Zamoyski Władysław	Zakopane	1	1	
44	Gąsienica Maciej	»	1	—	
45	Szóstak Franciszek	»	2	—	
46	Sieczka Józef	»	1	—	
47	Pawlica Franciszek	»	1	1	
48	Maciasz Józef	Łopuszna	2	—	
49	Pyrchlak Ignacy	»	1	—	
50	Lgocki Aleksander	»	9	1	
51	Pawlikowski Wojciech	Biały Dunajec	2	1	
52	Śliniak Stanisław	» »	1	—	
53	Zygmuntowicz Franciszek	Białka	1	—	
54	Ligas Tomasz	Tylmanowa	1	—	
55	Zabrzeski Antoni	»	1	1	
56	Kamiński Wojciech	Szaflary	2	1	
57	Madeja Józef	Szczawnica	2	—	
58	Wieczorek Józef	Chochołów	2	1	
59	Wieczorek Andrzej	»	2	—	
60	Ks. Grzybezyk Antoni	Maniowa	2	1	
61	Szewczyk Tadeusz	»	2	—	
62	Słodyczka Andrzej	Subsucha	1	—	
63	Ks. Dankowski Józef	Harkłowa	2	—	
64	Wrocławiak Józef	»	2	—	
65	Glosser Kałuski	Rokieciny	3	1	
66	Poniecki Jakób	»	2	—	
67	Rysula Jan	Kościeliska	2	—	
68	Plewa Maryanna	Morawczyn	1	—	
69	Sojka Maryanna	Krauszów	2	—	
70	Bieńkowski Władysław	Bukowiec	1	—	
71	Kowalczyk Jan	Podczerwone	1	—	
72	Gut Paweł	Poronin	1	1	
73	Gut Franciszek	»	2	—	
74	Cieśla Wojciech	Bańsko	2	1	
75	Skobel Jan	Ratołów	2	—	
76	Bidziński Franciszek	Szlachtowa	2	—	
Razem . . .			122	20	

Wykaz stacyi buhai sub-

Tabela IV.

L. porządkowa	Nazwa Tow. Roln. okręgow.	Data zaprowadzenia stacyi	Miejscowość gdzie się znajduje stacya	Imię i Nazwisko utrzymującego stacyę	Wiek buhaja w chwili dania go na stacyę
1	Biała	18/10 1898	Czaniec	Spila Jan	2
2		20/10 1897	Hecznarowice	Warmus Józef	1 ³ / ₄
3		1/7 1898	Porąbka	Kaczmarezyk	1 ¹ / ₂
4		26/1 1899	Hecznarowice	Warmus Józef	1 ¹ / ₂
5		18/3 1899	Nowa Wieś	Piskorek Jan	1 ¹ / ₂
6		27/4 1899	Brzeszcze	Kulka Franciszek	1 ¹ / ₂
7		29/8 1898	Jawiszowice	Korezyk Jakób	1 ¹ / ₂
8		27/4 1899	Rajsko	Zwilling Wincenty	1 ¹ / ₂
9		27/4 1899	Bujaków	Koziołek Franciszek	2
10		98	Wilamowice	Kaleta Jan	1 ³ / ₄
11		28/4 1899	Wilkowice	Gryń Michał	1 ¹ / ₂
12		20/4 1899	Czaniec	Gibas Jan	1 ¹ / ₂
13		26/5 1899	Osiek	Zmuda Jan	1 ¹ / ₂
14		8/6 1899	Szynyk	Marek Michał	1 ¹ / ₂
15		8/6 1899	Hałcnów	Zipser Karol Jan	1 ¹ / ₂
1	Bochnia	1/5 1898	Brzeźnica	Marya Migdał	1 ¹ / ₂
2		»	Wiśnicz	X. Andrzej Sękowski	1 ¹ / ₂
3		»	Łęzkowice	Jan Wykowski	1 ¹ / ₂
4		»	Zbydniów	Antoni Popiel	1 ¹ / ₂
5		8/6 1899	Grobla	Wojciech Wydra	1 ¹ / ₂
6		15/5 1899	Proszówki	Mieczysław Rubenbauer	1 ¹ / ₂
7		9/6 1899	Ostrów królewski	Jan Klimek	1 ¹ / ₄
1	Brzesko	14/8 1897	Przyborów	Józef Łasiński	1 ¹ / ₄
2		15/10 1897	Lusławiczki	Floryan baron Gostkowski	1 ¹ / ₂
3		2/10 1898	Zabawa	Stanisław Jakóbowski	1 ¹ / ₂
4		»	Dobrociesz	Karol baron Lewartowski	1 ¹ / ₂
5		»	Łysa-Góra	Szymon Macheta	1 ¹ / ₂
6		16/3 1899	Jasień	Kazimierz Baltaziński	1 ¹ / ₄
7		21/6 1899	Strzelce Wielkie	Edward Maurizio	1 ¹ / ₂
8		26/6 1899	Łęki	Władysław Kargól	1 ¹ / ₂
9		»	Brzozowice	Jan Adamezyk	1 ¹ / ₂
10		16/9 1899	Maszkielice	Antoni Rudek	1 ¹ / ₂
11		23/9 1899	Kąty	Józef Kulig	1 ¹ / ₄
12		4/10 1899	Dembno	Jan Michałek	1 ¹ / ₄
13		24/10 1899	Przyborów	Jan Pichulski	1 ¹ / ₂
14		»	Wola Radl.	Wojciech Sobota	1 ¹ / ₂
1	Dębica	28/3 1897	Brzeziny	Gąsior Józef	1 ¹ / ₄
2		13/5 1898	Pustków	Zarząd dóbr Pustków	1 ¹ / ₄
3		26/5 1898	Przedmieście sędziszow.	Daniel Floryan	2 ¹ / ₂
4		4/2 1899	Brzeźnica	Koszyk Stanisław	2
5		2/5 1899	Pustynia	Hruby Karol	1 ¹ / ₂
6		1/5 1899	Róża	Tabor Stanisław	1
7		11/5 1899	Róża	Perz Franciszek	1 ¹ / ₄
8		15/5 1899	Brzeziny	Chmura Stanisław	1 ¹ / ₄
9		30/6 1899	Rzegocin	Śliwa Antoni	1 ¹ / ₄
10		»	Brzeziny	Śliwa Michał	1
11		»	Brzeziny	Andrasik Jakób	1

wencyjnych za rok 1899.

Rasa buhaja	Cena zakupna		Miejscowość z kąd buhaj zakupiony został	U W A G I
	Koron	hal.		
Czerwona polska	300	—	Porąbka	
»	»	»	Kozy	
»	424	—	Kozy. włosciańskie	
»	»	»	Kozy	
»	300	—	Hecznarowice	
»	»	»	Kozy	
»	300	—	»	
»	344	—	»	
»	»	»	»	
»	260	—	Kozy	
»	»	»	Czaniec	
»	»	»	Głogoczów	
»	»	»	»	
»	»	»	Czaniec	
»	»	»	Głogoczów	
Czerwona polska	240	—	Jodłownik	
»	240	—	»	
»	240	—	»	
»	240	—	»	
»	320	—	Kobylec	
Fryzyjska	297	—	Dąbrowica	
pół-krwi holenderska	200	—	Niewiarów	
Bern-Simenthal	272	—	Gnojnik	Rezultaty bardzo dobre
»	604	—	Roświenica	»
Czerwona polska	280	—	Jodłownik	Stacya z początkiem r. 1900 zwinięta.
»	232	—	Raba Wyżna	Rezultat dobry, jednak ilość krów obcych odstaw. niewielka.
»	232	—	»	Stacya z początkiem r. 1900 zwinięta.
Bern-Simenthal	362	—	Gnojnik	
»	200	—	Więckowice	
»	200	—	Wróblowice	Rezultaty dobre, jednak ilość krów odstawionych mała
»	200	—	»	z powodu konkurencji buhajów nielicencyonowanych.
Czerwona polska	200	—	Słupia	
Bern Simenthal	220	—	Jasień	
Czerwona polska	250	—	Jaryczów	
»	220	—	Droginia	Stacye świeżo założone.
»	240	—	»	
Czerwona polska	270	16	Wielkie drogi	
»	267	50	Przyborowie	
Oldenburg	330	48	Strzegocice	
Czerwona polska	400	»	Przyborów	
Fryz czerwony	494	»	Pogorsch (Śląsk)	
Czerwona polska	389	44	Wielkie drogi	
»	331	44	»	
»	386	44	»	
»	374	90	Komorniki	
»	353	66	»	
»	320	32	»	

L. porządkowa	Nazwa Tow. Roln. okręgow.	Data zaprowadzenia stacyi	Miejscowość gdzie się znajduje stacya	Imię i Nazwisko utrzymującego stacyę	Wiek buhaja w chwili dania go na stacyę
12	Dębica	30/6 1899	Łęki górne	Jędrzejowicz Józef	2
13		30/6 1899	Przyborowie	Zarząd dóbr	1 ¹ / ₂
14		30/6 1899	Mała	Ks. Grochola Walenty	1 ³ / ₄
15		24/8 1899	Brzeziny	Łągosz Wojciech	1 ¹ / ₄
16		10/10 1899	Jaźwiny	Wojtowicz Gabryel	1
1	J a s i o	27/8 1897	Bierówka	Betlej Jan	2
2		25/8 1897	Niepla	Betlej Piotr	2
3		30/6 1898	Białkówka	Betlej Michał	2
4		1/7 1899	Gąsówka	Dr. Biesiade-ki Jan	1 ¹ / ₂
5		6/5 1898	Twierdza	Dubiel Franciszek	1 ¹ / ₂
6		16/11 1896	Cieklin	Ks. Dzierżyński	2
7		3/3 1898	Lubna	Dr. Działott Kanty	1 ¹ / ₂
8		30/9 1898	Makowiska	Filipowicz Edward	2
9		16/3 1898	Czeluśnica	Forystek Walenty	2
10		16/3 1898	Szebnie	Fortuna Piotr	2
11		17/3 1897	Szymbark	Groblewski Henryk	2
12		5/5 1898	Bystra	Groblewski Zygmunt	2
13		6/5 1898	Sieklówka	Horodyńska Marya	2
14		30/6 1898	Szebnie	Kusiak Marcin	1 ¹ / ₂
15		30/9 1898	Harkłowa	Kurkowski Ignacy	1 ¹ / ₂
16		5/5 1899	Kunowa	Koczanowicz Walerya	1 ¹ / ₂
17		6/5 1898	Niegotowice	Lisowiecki Antoni	1 ¹ / ₂
18		28/6 1898	Gorlice	Miłkowski Edward	2
19		27/8 1897	Wolica	Przyłęcki Apolinary	2
20		3/3 1898	Łubno szlach.	Przyłęcki Józef	1 ¹ / ₂
21		20/5 1898	Sieklówka dolna	Przyłęcki Stanisław	1 ¹ / ₂
22		5/5 1899	Zimnawoda	Rieger Władysław	1 ¹ / ₂
23		30/9 1899	Warzyce	Sanakowski Walenty	1 ¹ / ₂
24		30/6 1898	Kołaczyce	Sękowski Paweł	1 ¹ / ₂
25		27/8 1897	Olpiń	Studnicki Julian	2
26		30/9 1899	Trzcinica	Włodek Samuel	1 ¹ / ₂
27		5/5 1899	Przysieki	Włodek Stanisław	1 ¹ / ₂
1	K r a k ó w	25/11 1896	Wyciąże	Jan Miecik	1 ¹ / ₃
2		29/11 1896	Wróżeńce	Jan Bocheński	1 ¹ / ₂
3		16/4 1897	Wadów	Cieśliewicz Józef	2
4		16/4 1897	Wyciąże	Wójcik Franciszek	1 ³ / ₄
5		16/4 1897	Sulechów	Broś Piotr	1 ¹ / ₂
6		10/12 1897	Bosutów	Jarzyna Jan	1 ³ / ₄
7		10/12 1897	Kocmyrzów	Władysław hr. Mycielski	1 ³ / ₄
8		10/12 1897	Dojazdów	Władysław hr. Mycielski	1 ³ / ₄
9		10/12 1897	Rudawa	Wątorski Stefan	1 ³ / ₄
10		10/12 1897	Grojec	Dr. Stefan Surzycki	1 ¹ / ₂
11		19/10 1898	Czulice	Antoni Dębski	1 ³ / ₄
12		19/10 1898	Wolica	Karol Obratschay	1 ¹ / ₂
13		15/11 1898	Kaszów	Gmina Kaszów	1 ³ / ₄
14		15/11 1898	Kaszów	Gmina Kaszów	1 ³ / ₄
15		21/3 1899	Wadów	Cieśliewicz Józef	2
16		21/3 1899	Węgrzynowice	Rogowski Jan	1 ¹ / ₄
17		19/4 1899	Rakowice	Łakowski Józef	1
18		9/5 1899	Sulechów	Broś Piotr	1 ¹ / ₂
19		9/5 1899	Wyciąże	Wójcik Franciszek	1 ¹ / ₃
20		28/12 1899	Plaza	Dr. Bednarski Tadeusz	1 ¹ / ₂

Rasa buhaja	Cena zakupna		Miejscowość z kąd buhaj zakupiony został	U W A G I
	Koron	hal.		
Czerwona polska	404	—	Przyborowie	
»	363	40	Raba wyżna	
»	391	50	»	
»	341	60	Przyborowie	
»	260	—	»	
Czerwona polska	180	—	Tarnowiec	
»	358	32	Jodłownik	
»	316	—	Rymanów	
Bern-Simenthal	300	—	Tarnowiec	
»	264	—	Trześniów	
Czerwona polska	288	—	Klimkówka	
Simenthal	350	—	Jaćmierz	
Czerwona polska	240	—	Przybówka	
»	271	40	Jodłownik	
»	271	40	»	
»	290	—	Gromnik	
Simenthal	360	—	Jaćmierz	
Czerwona polska	264	—	Rymanów	
Bern-Simenthal	360	—	Klimkówka	
Czerwona polska	262	66	»	
Simenthal	360	—	Jaćmierz	
»	360	—	»	
»	300	—	Wzdów	
Bern-Simenthal	340	—	Jaćmierz	
Simenthal	350	—	»	
»	364	—	Klimkówka	
Bern-Simenthal	300	—	»	
»	280	—	Jedlicze	
»	360	—	Klimkówka	
»	260	—	Jaćmierz	
»	280	—	Jedlicze	
»	360	—	Żarnowiec	
Czerwona polska	316	84	Jodłownik	
»	292	—	Ostrówek	
»	244	—	Jodłownik	
»	244	—	»	
»	244	—	»	
»	250	—	»	
»	250	—	»	
»	250	—	»	
»	250	—	»	
»	250	—	»	
»	276	—	Ostrówek	
»	352	—	»	
»	333	—	»	
»	339	—	»	
»	368	—	Klimkówka	
»	248	—	»	
Oldenburg	270	—	Osiek	
Czerwona polska	366	—	Przybów	
»	314	—	»	
Fryzyjska	404	—	Lubocza	

L. porządkowa	Nazwa Tow. Roln. okręgow.	Data zaprowadzenia stacyi	Miejscowość gdzie się znajduje stacya	Imię i Nazwisko utrzymującego stacyę	Wiek buhaja w chwili dania go na stacyę
1	Wieliczka	20/7 1896	Stronie	Jan Marszałkowiez	1 ¹ / ₂
2		30/6 1897	Lusina	Władysław Słapa	1 ¹ / ₄
3		2/8 1897	Sierza	Józef hr. Bieliński	1 ¹ / ₄
4		11/1 1898	Zerosławice	Kazimierz Browski	1 ¹ / ₂
5		20/3 1898	Glichów	Jan Glaser	1 ¹ / ₂
6		26/3 1898	Wróblowice	Teodor Leśniak	1 ¹ / ₂
7		3/5 1898	Jawornik	Paweł Polewka	1 ¹ / ₂
8		24/8 1898	Korabniki	Józef Podoba	1 ¹ / ₄
9		22/9 1898	Łososina	Bogusław Bzowski	1 ¹ / ₂
10		19/12 1898	Rabka	Dr. Józef Kaden	1 ¹ / ₂
11		5/1 1899	Wola duchacka	Józef hr. Bieliński	1 ¹ / ₄
12		14/2 1899	Kossosice	Józef Śliwiński	1 ¹ / ₄
13		1/3 1899	Przewóz	Franciszek Lenda	1 ¹ / ₂
14		6/5 1899	Rzozów p. Skawina	Józef Zaremba	1 ¹ / ₄
15		7/6 1899	Mszana dolna	Ks. Wincenty Jankowski	1 ¹ / ₂
16		26/8 1899	Jurczyce	Olga Haller	1 ¹ / ₄
17		12/12 1899	Soboniewice	Feliks Sandoz	1
18		21/12 1899	Łukowica	Bogdan Staßberger	2

Rasa buhaja	Cena zakupna		Miejscowość z kąd buhaj zakupiony został	U W A G I
	Koron	hal.		
Czerwona polska	320	—	Głogoczów	
Fryzyjska	274	—	Bierzanów	
»	304	—	Śledziejowice	
Czerwona polska	250	—	Jodłownik	
»	337	74	Komorniki	
Fryzyjska	335	56	Bierzanów	
Czerwona polska	280	—	Wielkie Drogi	
»	194	40	»	
»	333	—	Komorniki	
»	224	—	Jodłownik	
Fryzyjska	320	—	Mogilany	
»	362	—	Lubocza	
Czerwona polska	384	—	Jodłownik	
Fryzyjska	310	—	Osiek	
Czerwona polska	260	50	Kasina Wielka	
Fryzyjska	257	—	Bierzanów	
Oldenburg	296	68	Czudec	
Czerwona polska	238	80	Komorniki	

Wykaz subwencyonowanych buhai, będą-

Tabela V.

L. porządkowa	Nazwa Tow. Rolniczego okręgowego	Rok założenia stacyi	Miejsce, w którym stacya założoną została	Imię i Nazwisko właściciela
1	Biała	1898	Heczmarowice	Aniela Stafińska
2		»	Kobiernice	Melchior Butka
3		»	Kozy	Jancza
4		»	Dankowice	Hoder
5		»	Lipnik	Engler
6		»	Pług	Mędryś
7		»	Pisarzowice	Pudelka
1	Bochnia	1899	Dziewiń	Katarzyna Krystek
2		»	Nieznanowice	Michał Długosz
3		»	Niepsześnia	Jan Serwiński
4		»	Boeczów	Andrzej Grabowski
5		»	Ujście solne	Jan Mikosz
6		»	Kolanów	Piotr Romański
7		»	Wola Batorska	Łukasz Zychal
8		»	Leszczyna	Franciszek Osika
9		»	Moszczanica	Jan Wróbel
10		»	Ujście solne	Jędrzej Morański
11		»	Bieńkowice	Franz. Mazur
12		»	Dziewiń	Karol Styczeń
13		»	Niepołomice	Wojciech Piekło
14		»	Zabierzów	Jan Strzałka
15		»	Wola zabierz.	Mateusz Malinowski
16		»	Chobot	Maciej Kowalczyk
17		»	Pierzchów	Józef Sochel
18		»	Królówka	Wawrzyn Cygan
19		»	Rzegocina	Tomasz Orzeł
20		»	Pogwizdów	Walenty Czyż
1	Brzesko	1898	Szczurowa	Jakób Madej
2		»	Tymowa	Woj. Roszkowicz
3		»	Okocim	Ign. Machalski
4		»	Łęki	Kat. Kargól
5		»	Borzęcin	Józef Solak
6		»	Biadoliny	Stanisław Dziuk
7		»	Wojnicz	Jędrzej Orzeł
8		»	Łętowice	Wojciech Pięta
9		»	Wachowice	Jan Baniek
1	Dębica	1899	Mokre	Fluder
2		»	Siedliska	Łukasik
3		»	Siedliska	Białas
4		»	Siedliska	Sławarz
5		»	Lubeza	Andrzej Pernarski
6		»	Lubeza	Michał Jeleń
1	Kraków	1899	Przeginia	Jan Podgórski
2		»	Rączna	Jan Mól

cych prywatną własnością hodowców.

Rasa buhaja	Wiek buhaja	Wysokość rocznej subwencyi		U W A G I
		Koron	hal.	
Czerwona polska	3 lata	80	—	
»	2 lata	60	—	
»	1 rok 6 miesięcy	60	—	
»	»	40	—	
»	1 rok 9 miesięcy	40	—	
»	1 rok 6 miesięcy	20	—	
»	1 rok 9 miesięcy	60	—	
Simenthal	1 rok 9 miesięcy	40	—	
Holenders.	1 rok 6 miesięcy	40	—	
Czerwona polska	»	40	—	
»	2 lata	40	—	
Simenthal	2 lata 6 miesięcy	30	—	
Czerwona polska	1 rok 6 miesięcy	30	—	
Holenders.	»	30	—	
Czerwona polska	2 lata	30	—	
»	»	30	—	
»	»	20	—	
Simenthal	1 rok 6 miesięcy	20	—	
Holenders.	2 lata 6 miesięcy	20	—	
Simenthal	1 rok 6 miesięcy	20	—	
Holenders.	2 lata	20	—	
»	1 rok 6 miesięcy	20	—	
Simenthal	2 lata	20	—	
Holenders.	1 rok 6 miesięcy	20	—	
Czerwona polska	2 lata	20	—	
»	2 lata 6 miesięcy	20	—	
»	2 lata	20	—	
Holenders.	1 rok 6 miesięcy	20	—	
Simenthal	2 lata	20	—	
»	»	20	—	
»	1 rok 9 miesięcy	20	—	
»	2 lata	20	—	
»	»	20	—	
»	2 lata 6 miesięcy	20	—	
Holenders.	2 lata	20	—	
»	»	20	—	
Czerwona polska	2 lata	60	—	
»	»	60	—	
»	»	40	—	
»	»	40	—	
»	1 rok 6 miesięcy	40	—	
»	2 lata	40	—	
Czerwona polska	2 lata 6 miesięcy	40	—	
»	1 rok 6 miesięcy	40	—	

L. porządkowa	Nazwa Tow. Rolniczego okręgowego	Rok założenia stacyi	Miejsce, w którym stacya założoną została	Imię i Nazwisko właściciela
2	1899	Mstów	Bartosz	
3	1898	Przyszowa	Ks. Wal. Biedroń	
4	»	Sułkowice	Jan Bochenek	
5	1899	Krasne	Kaz. Bogusz	
6	1898	Biestosowice	Jan Dudek	
7	1899	Kostna	Józef Giermek	
8	1898	Płaszów	Józef Korpala	
9	1899	Wilkowisko	Lach	
10	1898	Sułkowice	Marcin Lisowski	
11	1899	Mogilany	Stan. Mrówczyk	
12	»	Mstów	Każ. Piechnik	
13	1898	Poręba	Jan Polak	
14	1899	Krasne	Różany	
15	»	Pobręczyn	Wojc. Rymarczyk	
16	1898	Darszyce	Wojc. Szwagrzyk	
17	1899	Tyniec	Antoni Pyzik	
18	1898	Trabki	Ant. Wiśniowski	
1	Jasło	1899	Sadków	Wojciech Hop
2		»	Roztoki	Stanisław Rozpora
3		»	Debowiec	Antoni Kozub
4		»	Wąsowa Mszana	Ilko Torotus Franciszek Marynowski

Rasa buhaja	Wiek buhaja	Wysokość rocznej subwencyi		U W A G I
		Koron	hal.	
Czerwona polska	2 lata	50	—	
»	1 rok 6 miesięcy	20	—	
»	2 lata	50	—	
»	»	20	—	
»	1 rok 6 miesięcy	40	—	
Fryzyjska	1 rok 4 miesiące	20	—	
Czerwona polska	1 rok 6 miesięcy	50	—	
Fryzyjska	»	50	—	
Czerwona polska	»	20	—	
Fryzyjska	»	20	—	
Czerwona polska	»	40	—	
»	»	20	—	
Fryzyjska	1 rok	20	—	
Czerwona polska	1 rok 4 miesiące	20	—	
»	1 rok 6 miesięcy	20	—	
Fryzyjska	2 lata	20	—	
Czerwona polska	1 rok 6 miesięcy	20	—	
»	1 rok 9 miesięcy	20	—	
Czerwona polska	2 lata	80	—	
»	»	80	—	
»	1 rok 6 miesięcy	80	—	
»	2 lata	60	—	
»	»	60	—	

Wykaz stacyj knurów sub-

Tabela VI.

L. porządkowa	Nazwa Tow. Rolniczego okręgowego	Rok założenia stacyi	Miejscowość w której się stacya znajduje	Imię i Nazwisko utrzymującego stacyę		
					1 2	Biała »
1 2	Bochnia »	1899 »	Mikluszowice Nieszkowice	Jan Sadulski Michał Kostuch		
1	Brzesko	1899	Jasień	Kazimierz Baltaziński		
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11	Dębica	1898 » » » » 1899 » » » » »	Łęki Skrzyszów Brzeziny Pustynia Dębica Lubzina Dąbie Mała Borowa Ostrów Brzeziny	Józef Jędrzejowicz Adam Paliszewski Józef Gąsior Adam Hruby Ks. Prałat Wolski Tadeusz Skołuba Hr. Romerowa Ks. Kan. Grochola Hr. Romerowa Adam Wiśniewski Wojciech Langosz		
1		Jasło	1899	Święcany	Józef Brykczyński	
1 2 3 4		Kraków	1899 » » »	Giebułtów Wyciąże Łucznanowice Kobylany	Jakób Haberka Jan Micik Hr. Mycielski Jan Strzelecki	
1 2			Nowy Sącz »	1899 »	Stronie Brzesna	Jan Marszałkiewicz Czesław Czechowski
1			Rzeszów	1898	Dylegówka	Maryan Jędrzejowicz
1 2			Tarnów »	1897 1899	Janowice Pogórska Wola	Franciszek Regiec Eust. Czarnowski

Wykaz chlewni zarodowych założonych

Tabela VII.

L. porządkowa	Rok założenia chlewni	Miejscowość, w której chlewnia założoną została	Imię i Nazwisko utrzymującego chlewnią

wencyjnych po koniec 1899 r.

Rasa knura	Miejscowość gdzie knur zakupiony został	Cena zakupna knura		U W A G I
		Koron	hal.	
York-Sh. »	Zissersdorf »	93 93	35 35	
York-Sh. »	Zissersdorf »	140 135	— —	
York-Sh.	Zissersdorf	109	60	
York Sh. » » » » » » » » » »	Kostkowice » Dąbie Zarszyn » Zissersdorf Kostkowice » Bierzanów » »	70 70 90 50 50 93 140 140 75 76 65	— — — — — 35 — — 20 — —	Zakupiony do chlewni zarodowej do Strzelec Wielk. a zamtąd dany do Brzezin.
York Sh.	Zissersdorf	123	84	
York Sh. » » »	Kostkowice » Zissersdorf »	140 140 130 101	— — — 84	
York-Sh. »	Brzesna Zissersdorf	100 127	— 60	Zakup. z funduszów Tow. rol. okręgowego. » » komitetu Tow. rol. krak.
York-Sh.	Zarszyn	34	—	Zakup. z funduszów Tow. roln. okręgowego.
York Sh. »	Świebodzin Wróblowice	40 50	— —	} dto dto dto

przez Towarzystwa Rolnicze okręgowe.

Ilości danych sztuk zarodowych		R a s a	Cena w jakiej sztuki zarodowe oddane zostały		U W A G I
knury	kloszki		Koron	hal.	
1 1 1	2 2 8	Yorkshire » »	160 100 400	— — —	Założone przez Tow. roln. okręgowe w Nowym Sączu. » » » » » w Wieliczce.

Wykaz ogierów umieszczonych na stacyach

Tabela VIII.

L. porządkowa	Rok założenia stacyi	Miejsce stacyi	Imię i nazwisko utrzymującego stacyę	O G I E R A			
				nazwa	maść	wiek	rasa
1	1898	Raciborsko	Dydyński Maryan	Pan Graba	gniady	5	anglo-arab
2	»	Żerosławice	Bzowski Kazimierz	Goland	kasztan	5	»
3	»	Kryspinów	Skirliński Jan	Liplas	gniady	6	»
4	»	Pustków	Wojtalewicz Kazimierz	Primus	siwy	6	»
5	»	Biała	Pruc Michał	Han	gniady	6	arab
6	»	Przyborowie	Hr. Rey Mikołaj	Hetman	kasztan	5	»
7	»	Śledziejowice	Larysz-Niedzielski Stan.	Stawezan	gniady	5	oryentalnej
8	1899	Janowice	Krzeczunowicz Włod.	L'Occasion	»	7	anglo-arab
9	»	Ostrów	Wiśniewski Adam	Perkun	kary	4	»
10	»	Trzeciana	Draus Jan	Faworyt	gniady	4	oryentalnej
11	»	Górka	Elterlein Wład.	Gewont	karo gniady	4	anglo arab
12	»	Chronów	Stachoń Józef	Haudegen	»	9	»
13	»	Osiek	Rudziński Oskar	Muhamil	szpak	6	arab
14	»	Poręba	Hr. Wodzicki	Mohort	kary	4	oryentalnej

Wykaz w r. 1899 z funduszków państwowych

Tabela IX.

L. porządkowa	Rok założenia stacyi	Nazwa ogiera	Imię i nazwisko właściciela	Miejsce stacyi	O G I E R A			Nazwa rodziny
					maść	wiek	rasa	
1	1897	Haudegen	Stachoń Wojciech	Kądzielna	karo-gniady	9	ang. arab.	Haudegen
2	1898	Furioso	Sadulski Jan	Mikluszowice	kary	8	pół ang.	Furioso
3	»	Hafiz	Kurpaska Kazim.	Samociec	karo-gniady	8	oryentalnej	Hafiz Nr. 174
4	»	Nonius	Konopka Stefan	Głogoczów	gniady	6	ang norm.	Nonius
5	1899	Mohort	Golec Jan	Radłów	kary	4	oryentalnej	Mohort Nr. 370
6	»	Soliman	Kubarek Fr.	Żygodowice	siwy	9	»	Soliman
7	»	Ladaco 2	Szwed Jan	Ryczów	gniady	4	pół ang.	Ladaco 1
8	»	Dukat	Ożegalski Ludwik	Bolechowice	kasztan	14	oryentalnej	Dukat

subwencyjnych Komitetu po koniec 1899 r.

O G I E R A		Miejscowość, gdzie ogier zakupiony został	Cena zakupu Kor.	O G I E R ostatni raz licencyonowany				
Pochodzenie				w miejscowości	dnia	mies.	roku	na lata
ojciec	matka							
King Artur	Galatea	Jurowce	1500	Kraków	1	6	1898	1898, 1899 i 1900
»	Gryzelda	»	1320	»	1	6	»	»
Nordmann	Dyska	Liplas	1210	»	1	6	»	»
Lord-Byron	Dąbrowa	Dębno	1400	Pilzno	21	10	1899	1900, 1901 i 1902
Al-Nabi	Kadisza	Jezupol	1000	Rzeszów	20	10	»	»
Krzyżyk I.	Cacko	Jabłonów	1200	Pilzno	22	12	1898	1899 i 1900
Gidran Nr. 217	Norma	Stawezany	1110	Wieliczka	25	10	1899	1900 i 1901
Lord	Markiza	Kraków	910	Tarnów	27	10	»	»
Ladaco	Maniocha	Klebanówka	1410	Ostrów	9	12	»	»
Dukat	Mucha	Hoszów	660	Rzeszów	20	10	»	1900, 1901 i 1902
Peterhoff	Sybilla	Gumniska	2200	Brzesko	28	10	»	»
Haudegen	Kordya	Kądzielna	900	Mielec	24	10	1898	1899
Dahoman VI—8	Hasanka	Taurów	1630	Brzeżany	26	10	»	1899, 1900 i 1901
Mohort Nr. 370	?	Radłów	550	Limanowa	29	10	1899	1900 i 1901

subwencyjonowanych ogierów licencyonowanych.

ców ogiera	O G I E R ostatni raz licencyonowany					Wysokość przyznanej subwencji Koron	U W A G I
	matka	w miejscowości	dnia	mies.	roku		
Kordya	Mielec	24	10	1898	1899	300	w r. 1899 zakup. przez Komitet.
Maemahonka	Bochnia	26	10	1899	1900	300	
Superba	<i>Debisa</i>	<i>26</i>	<i>10</i>	<i>1899</i>	<i>1900, 1901, 1902</i>	300	
Koza	Podgórze	23	10	1899	1900 i 1901	300	
?	Limanowa	19	10	»	»	100	w r. 1899 zakup. przez Komitet.
?	Wadowice	21	10	»	1900	300	
?	»	24	10	1898	1899 i 1900	300	
?	Podgórze	23	10	1899	1900	200	

magazynów wojskowych w Krakowie, pp. Dr. Antoniego Górskiego i Dr. Witołda Milieskiego.

Komitet przyznał sekretarzowi Towarzystwa dodatek aktywalny w kwocie tysiąca koron rocznie płatnych, od 1-go lipca 1899 r. w zamian za zrzeczenie się na lat trzy prawa wypowiedzenia umowy.

W walnem zgromadzeniu Tow. Kółek rolniczych, które odbyło się w Krakowie w pierwszych dniach lipca wzięli udział w imieniu Komitetu pp. hr. Andrzej Potocki i dr. Adam Krzyżanowski. Na walne zgromadzenie Bratniego Tow. lwowskiego delegowano pp. Karola Czeczka hr. Andrzeja Potockiego i hr. Antoniego Wodzickiego.

Komisya skonstruująca złożona z tych samych członków, którzy już w r. 1898 pełnili ten urząd wybrała ponownie przewodniczącym p. Aleksandra Dydyńskiego ze Słupi.

Walne Zgromadzenie przekazało komitetowi wniosek b. H. Czeczka, skierowany do zmiany statutu towarzystwa. Wniosek ten przekazano osobnej komisji która prac swoich jeszcze nie ukończyła.

* * *

Towarzystwo rolnicze wniosło w październiku oferty na dostawę żyta dla magazynów wojskowych a mianowicie 15000 ctn. dla Krakowa i 5000 ctn. dla Tarnowa, w imieniu i na rachunek producentów krajowych, którzy swe żyto obowiązali się oddać na ten cel. Komitet Tow. Rolniczego powierzył przeprowadzenie tej sprawy komisji, w której skład weszli pp. Karol Czecz, Stefan Konopka, Zdzisław Włodek i Adam Jordan. — Pp. Czecz i Jordan w towarzystwie posła p. Józefa Popowskiego, który tę akcyę zawsze gorąco popierał, udali się osobiście do Wiednia, gdzie oferta została ostatecznie potwierdzoną, po cenie 15. 50 kor. za 100 kgr. na Kraków i 15 kor. na Tarnów.

Przeprowadzenie dostawy powierzono następnie, na Kraków, Bankowi galicyjskiemu dla handlu i przemysłu, na Tarnów p. Adamowi Jordanowi.

Cena celnego żyta wynosiła w październiku r. z. na targu krakowskim kor. 14.50 następnie jednak ceny obniżały się stopniowo, a w marcu i kwietniu br. spadły do kor. 12.80. Producenci zatem którzy swe żyto oddali na ten cel zyskali 160 — 240 kor. na wagonie.

Sprawozdanie rachunkowe

za rok 1899.

		Dochód		Rozchód		Pozostałość	
		Koron	hal.	Koron	hal.	Koron	hal.
<i>I. Subwencya na podniesienie chowu bydła rogatego.</i>							
1	Pozostałość kasowa z r. 1898	36158	17				
2	Zasilek państwowy	20000	—				
3	» krajowy	20000	—				
4	» » na inspektora	4000	—				
5	» państwowy na szczepienie tuberkuliny	1000	—				
6	Zwroty za sprzedane buhaje	1053	30				
7	Dopłata interesowanych do otrzymanych obór zar.	2665	76				
8	Za sprzedane bydło z obór zarodowych	1359	86				
9	Zwroty za buhaje i oborę fryzyjską	3072	86				
10	» » druki	15	90				
11	Zasilek państwowy za premiowanie w Nowym Targu	500	—				
12	» krajowy za premiowanie w Nowym Targu	500	—				
13	Zwrot wydanego w r. 1898 fund. na Nowy Targ	222	40				
14	Zakładanie obór zarodowych			19569	08		
15	» » półkrwi			3048	24		
16	» stacyi buhai			18160	—		
17	Premiowanie bydła			10210	—		
18	Szczepienie tuberkuliny			841	92		
19	Wydatki administracyjne			1284	38		
20	Pensye urzędników, delegacye etc.			8424	30		
21	Asekuracya obór zarodowych			158	64		
22	Druki i ogłoszenia			271	—		
		90548	25	61967	56	28580	69
<i>II. Subwencya na podniesienie chowu koni.</i>							
1	Pozostałość kasowa z r. 1898	2337	66				
2	Zasilek państwowy	3333	34				
3	» krajowy	3333	34				
4	Dopłata do ogierów	1635	32				
5	Zwroty za druki	16	70				
6	Zakupno ogierów na stacye			8260	—		
7	Transport i utrzymanie ogierów			292	50		
8	Koszta podróży i lustracyi			643	52		
9	Licencyonowanie ogierów			35	34		
10	Subwencyonowanie licencyonowanych ogierów			2170	—		
11	Druki i ogłoszenia			16	32		
12	Premiowanie koni			200	—		
13	Koszta administracyjne			6	36		
		10656	36	11624	04	—967	68

		Dochód		Rozchód		Pozostałość	
		Koron	hal.	Koron	hal.	Koron	hal.
III. Subwencya na podniesienie chowu trzody chlewnej.							
1	Pozostałość z r. 1898	19135	13				
2	Zasiłek państwowy	10000	—				
3	» krajowy	4000	—				
4	Za sprzedane sztuki z chlewni zarodowej	200	90				
5	Tow. Bocheńskie i Krak. na utworzenie stacyi knurów	384	29				
6	Zwrot za sztuki do chlewni zarodowej polskiej	650	06				
7	Utworzenie chlewni zarodowej Yorkshirów			3053	64		
8	» » » popraw. rasy polskiej			2631	48		
9	» stacyi knurów			1935	94		
10	Dopłata do prosiąt w chlew. zarod.			2658	80		
11	Koszta podróży, delegacyi i lustracyi			1902	33		
12	Druki i ogłoszenia			38	22		
13	Wydatki administracyjne			749	20		
14	Koszta ekspertyzy			1640	—		
		34370	38	14609	61	19760	77
IV. Subwencya na podniesienie chowu owiec.							
1	Pozostałość z r. 1898	1050	06				
2	Zasiłek państwowy	2000	—				
3	Dopłata do owczarni krajowej	100	—				
4	Zakupno owiec do owczarni zarodowych			2862	86		
5	Transport owiec			42	36		
6	Koszta podróży i lustracyi			241	86		
7	Wydatki administracyjne			6	38		
		3150	46	3153	46	—3	40
V. Subwencya na podniesienie chowu drobiu.							
1	Pozostałość z r. 1898	248	—				
2	Zasiłek państwowy	1000	—				
3	Zakładanie kurników zarodowych			988	—		
		1248	—	988	—	260	—
VI. Subwencya na podniesienie mleczarstwa.							
1	Pozostałość kasowa z r. 1899	768	92				
2	Zasiłek rządowy	850	—				
3	Drobne dochody	6	90				
4	Transport maszyn i zarejestrowanie spółki mleczarskiej w Jawiszowicach			80	92		
5	Inspekcya mleczarni			173	24		
6	Koszta podróży oraz dyety lustratora p. Kruźla			720	17		
		1625	82	974	33	651	49
VII. Subwencya na podniesienie uprawy roślin pastewnych i ziemniaków.							
1	Niedobór z r. 1898			3166	67		
2	Zasiłek rządowy na rośliny pastew. za r. 1898	4000	—				
3	» » » » » » 1899	4000	—				
4	» » » ziemniaki za r. 1899	2000	—				
5	Dopłata interesowanych za ziemniaki	2145	76				
6	» » » maszyny do tępiania pszonaku	170	—				
7	Związkowi handl. 20% za nasiona			3570	74		
8	Zakupno najnowszych odmian buraków, owsa i ziemniaków			584	92		
9	Towarzystwu Dębickiemu na nasiona			274	94		
10	Zakupno maszyn po tępiania pszonaku			278	90		
11	» ziemniaków			4728	50		
12	Drobne wydatki			50	70		
		12315	76	12655	37	—339	61

		Dochód		Rozchód		Pozostałość	
		Koron	hal.	Koron	hal.	Koron	hal.
VIII. Subwencya na podniesienie uprawy roślin pastewnych w Nowotarszczyźnie.							
1	Zasilek rządowy	2000	—				
2	Zwrot interesowanych	1273	60				
3	Zakupno kainitu i tomasyny			3209	18		
4	Drobne wydatki			64	42		
		3273	60	3273	60		
IX. Subwencya na podniesienie uprawy lnu.							
1	Pozostałość kasowa z r. 1898	2120	98				
2	Zasilek rządowy	2000	—				
3	Dopłata interesowanych	6128	54				
4	Zakupno 3 ¹ / ₂ wagonu lnu			11260	—		
5	Przewóz 2 ¹ / ₂ wagonu lnu z Wrocławia do Krakowa			588	—		
6	Wykłady wędrownie p. Górskiego			653	93		
		10249	52	12501	93	—2252	41
X. Subwencya na podniesienie ogrodnictwa.							
1	Zasilek państwowy	1000	—				
2	» » na kursy ogrodn. w r. 1899	2400	—				
3	» » na czasopismo »Ogrodnictwo«	800	—				
4	Wyplacono Towarzystwu Ogrodniczemu			4200	—		
		4200	—	4200	—		
XI. Subwencya na wykłady wędrownie.							
1	Pozostałość kasowa z r. 1898	1383	74				
2	Zasilek rządowy	5600	—				
3	Wyplacono Towarzystwu Kolek roln.			2000	—		
4	Wykłady wędrownie o hodowli bydła			399	84		
5	» » o sadownictwie i warzywnictwie			673	44		
6	Kurs rybacki w Krakowie			924	60		
7	» kucia koni w Krakowie			743	08		
8	» mleczarski w Tęgoborzy			1046	66		
9	Różne wydatki			182	—		
		6983	74	5969	62	1014	12
XII. Subwencya na doświadczenia polowe.							
1	Zasilek rządowy	1600	—				
2	Koszta przeprowadzenia doświadczeń p.			670	64		
3	Honorarium Dr. Golińskiego			600	—		
4	Podróż do Sandlingsalpe			177	88		
		1600	—	1448	52	151	48
XIII. Subwencya na statystykę.							
1	Zasilek państwowy za r. 1898	1400	—				
2	» » » » 1869	1400	—				
3	Wyplacono p. Lippomanowi tytułem pensyi i zwrotu kosztów			2400	—		
4	Koszta administracyi			400	—		
		2800	—	2800	—		

		Dochód		Rozchód		Pozostałość	
		Koron	hal.	Koron	hal.	Koron	hal.
XIV. Fundusz Towarzystwa Hodowców czerwonego bydła polskiego.							
1	Pozostałość z r. 1898	2322	50				
2	Podjęty depozyt Towarzystwa	1760	80				
3	Zasiłek krajowy	4000	—				
4	» państwowy	4000	—				
5	Od członków wpisowe	160	—				
6	Za wpisy bydła do ksiąg rodowych	974	—				
7	» » » » Związku	4	—				
8	Zwroty za druki	6	98				
9	» za szczypee do cechowania	56	32				
10	Ulgi procentowe przy zakupie buhai			5454	82		
11	Utrzymanie buhai			501	42		
12	Subwencyonowanie buhai zw.			160	—		
13	Zakupno buhaja związkowego			146	—		
14	Premiowanie bydła w Wilamowicach			250	—		
15	Pensye urzędników			900	—		
16	Zakupno szczypecy do cechowania bydła			56	32		
17	Za druki i ogłoszenia			129	80		
18	Administracya i nadzwyczajne			128	04		
		13284	60	7726	40	5558	20
XV. Zamknięcie rachunków Tygodnika Rolniczego.							
1	Niedobór z r. 1898			1000	—		
2	Zasiłek państwowy za r. 1898 (II rata)	1000	—				
3	» » » » 1899	2000	—				
4	» krajowy	1000	—				
5	Dopłata z funduszków administracyjnych na wydawnictwa	1205	—				
6	Wypłacono Redakcyi »Tygodnika rolniczego«			4200	—		
7	Drobne wydatki			5	—		
		5205	—	5205	—	—	—
XVI. Fundusze administracyjne c. k. Towarzystwa rolnicz. krak.							
1	Pozostałość kasowa z r. 1898	188	65				
2	Zasiłek państwowy	1000	—				
3	» krajowy	8000	—				
4	38% wkładek Towarzystw rolnicz. okręg.	1754	50				
5	Odnajem mieszkania	30	—				
6	Dochody ze sprzedaży druków	62	72				
7	Zwroty za stemple etc.	17	37				
8	Dochody nadzwyczajne	2019	—				
9	Tytułem zwrotu kosztów admin. i innych fund.	2000	—				
10	Najem lokalu			1400	—		
11	Pensye urzędników			4860	—		
12	Pensya woźnego			770	—		
13	Emerytura			1000	—		
14	Dopłata do Tygodnika Rolniczego			1205	—		
15	Koszta podróży			481	54		
16	Wydatki biurowe			1209	66		
17	Światło i opał			131	42		
18	Druki i gazety			794	14		
19	Portorya i telegramy			464	32		
		15072	24	12316	08	2756	16
XVII. Conto pro diversi.							
1	Zasiłek rządowy dla stypendysty kształcącego się w ra-						
2	chunkowości rolniczej	1000	—	—	—		
		1000	—	—	—	1000	—

		Dochód		Rozchód		Pozostałość	
		Koron	hal.	Koron	hal.	Koron	hal.
XVIII. Subwencya na urządzenie wystaw.							
1	Pozostałość kasowa z r. 1898	317	08				
2	Zasiłek rządowy na wystawę okręg. w Jaśle	2480	—				
3	» » » targ rozplod. w Krakowie	2000	—				
4	Drobne dochody	419	54				
5	Premie na wystawę w Jaśle			2480	—		
6	Analiza jęczmienia wystawowego w r. 1898			166	—		
7	Wydatki nieprzewidziane			68	56		
		5216	62	2704	56	2512	06
XIX. Subwencya na tworzenie gnojowni.							
1	Zasiłek rządowy	2000	—	—	—	2000	—
Rachunek gotówki.							
1	Stan czynny poszczególnych funduszków	60681	87				
2	Gotówką i papierami w kasie 31 grudnia			3332	87		
3	Złożono w Towarz. Wzaj. Kredyt.			57349	—		
		60681	87	60681	87		

Po starannem rozpatrzeniu i przeglądzie ksiąg, niżej podpisana Komisya skontrolująca znalazła wszystkie pozycje zamknięcia rachunkowego z książkami zgodne.

Kraków, dnia 4 kwietnia 1900.

Aleksander Dydyński m. p.

Fan Zagórski m. p.

Kasimiers Bzowski m. p.

Skład Prezydium i Członków

Komitetu c. k. Towarzystwa rolniczego w roku 1899.

Prezes honorowy: Fanciszek hr. Mycielski.

Prezes: Andrzej hr. Potocki.

I. Wiceprezes: Antoni hr. Wodzicki.

II. Wiceprezes: Karol Czecz de Lindenwald.

III. Wiceprezes: Stefan Konopka.

Członkowie Komitetu:

Adametz Leopold prof. dr.

Dąbski Aleksander.

Górski Antoni prof. dr.

Haempel Karol.

Hupka Jan dr.

Leo Juliusz prof. dr.

Lippoman Alfons.

Lubomęski Władysław prof. dr.

Milewski Józef, prof. dr.

Milieski Witold dr.

Rutowski Klemens dr.

Sękowski Stefan.

Tarnowski Zdzisław hr.

Tyszkiewicz Janusz hr.

Żeleński Władysław.

Biuro Komitetu:

Sekretarz: Dr. Adam Krzyżanowski.

1 kancelista, 1 pisarz, 1 woźny.

Skład Sekcji:

Administracyjna:

1. Hupka Jan dr., przewodniczący.

2. Górski Antoni, prof. dr.

3. Jordan Adam.

4. Leo Juliusz prof. dr.

5. Milieski Witold dr.

6. Sękowski Stefan.

Rolniczo-chmielarska:

1. Konopka Stefan, przewodniczący.

2. Dąbski Aleksander.

3. Lippoman Alfons.

4. Lubomęski Władysław prof. dr.

5. Milieski Witold dr.

6. Ostaszewski Stanisław.

7. Rey Mikołaj hr.

8. Rutowski Klemens dr.

9. Żeleński Władysław.

Hodowlana:

1. Czecz de Lindenwald Karol przewodniczący.

2. Dąbski Aleksander.

3. Klecki Waleryan prof. dr.

4. Lippoman Alfons.

5. Ostaszewski Stanisław.

6. Rey Mikołaj hr.

7. Rutowski Klemens dr.

8. Tyszkiewicz Janusz hr.

9. Żeleński Władysław.

Chowu koni:

1. Tarnowski Jan hr., przewodniczący.
2. Dąbski Aleksander.
3. Fink Adam.
4. Milewski Józef prof. dr.
5. Ostaszewski Stanisław.
6. Rostworowski Michał hr.
7. Tarnowski Zdzisław hr.
8. Włodek Zdzisław.

Statystyczna:

1. Lubomęski Władysław prof. dr., przewodniczący.
2. Hupka Jan dr.

3. Leo Juliusz prof. dr.
4. Lippoman Alfons.

Redakcyjna:

1. Lubomęski Władysław prof. dr. przewodniczący.
2. Dąbski Stanisław dr.
3. Lippoman Alfons.
4. Milieski Witold dr.

Komisya skontruująca:

1. Dydyński Aleksander przewodniczący.
2. Bzowski Kazimierz.
3. Zagórski Jan.

Delegaci Komitetu.

Państwowa Rada rolnicza:

Czecz de Lindewald Herman, baron dr. członek.
Dąbski Stanisław dr. zastępca.

Państwowa Rada kolejowa:

Struszkiewicz Władysław radca dworu, członek.
Leo Juliusz prof. dr. zastępca.

Zarząd główny Tow. Kółek rolniczych:

Hupka Jan dr.
Krzyżanowski Adam dr.

Krajowa Rada kolejowa:

Struszkiewicz Władysław, radca dworu.

Krajowa Komisya dla spraw rolniczych:

Czecz de Lindenwald Karol.

Homolacs Stanisław.
Struszkiewicz Władysław, radca dworu.

Kuratorya szkoły czernichowieckiej:

Wodzicki Antoni hr. członek.
Badeni Stanisław hr. zastępca.

Rada znawców w sprawie opodatkowania piwa, wódki, olejów mineralnych i cukru:

Czecz de Lindenwald Karol, członek.
Hupka Jan dr. zastępca.

Komitet doradczy dla spraw chowu koni w Galicyi:

Tarnowski Jan hr. członek.
Dąbski Aleksander, zastępca.

Członkowie honorowi.

Homolacs Stanisław.
Kieszkowski Henryk, dyr. Tow. wzaj. ubezpiecz. w Kra-
kowie.
Kurnatowski Stanisław, wicepr. Tow. gospod. poznań-
skiego.

Kwilecki Mieczysław hr. skarb. Tow. gosp. poznańsk.
Sanguszko Eustachy książę.
Struszkiewicz Władysław c. k. radca dworu, insp. kult.
kraj. dla Galicyi przy Min. roln.
Szuldrzyński Zygmunt dr. prez. Tow. gosp. poznańsk

Członkowie Towarzystw Rolniczych okręgowych.

Biała.

Zarząd.

1. *Prezes:* Dr. Herman baron Czecz, Kozy.
2. *I. Wiceprezes:* Karol Haempel, Malec.
3. *II. Wiceprezes:* Teofil Wysocki.

Członkowie Wydziału.

4. Wrotnowski Teofil, Łęki.
5. Dołkowski Henryk Nowawieś.
6. Stonawski Adam, Grójec.
7. Krzemień Gustaw, Jawiszowice.
8. Kramarczyk Franciszek, Osiek.

9. Grygierzec Józef, Bestwina.
10. Dubowski Ludwik, Żywiec.
11. Pantofliński Walenty, »
12. Fabrowicz Wojciech, »
13. Biesik Jan, Wilamowice.

Członkowie.

14. Poniński Adolf, Kobiernice.
15. Śmiałowski Feliks, Witkowice.
16. Walica Jan, Nidek.
17. Krzemień Jerzy, Pisarzowice.
18. Itzkowitz Tobiasz, Biała.
19. Haempel Oskar, Osiek.
20. Klapsia Alfons, Obszar.
21. Scholz Adolf, Wieprz.
22. Budinger Maks, Lipowa.
23. Rudziński Oskar, Osiek.
24. Bichterle Franciszek, Bulowice.
25. Therr Antoni, Czaniec mały.
26. De Klobus Adolf, Łodygowice.
27. Larisch Adryan baron, Bulowice.
28. Ks. Warmuz Maciej, Kęty.
29. Michnik Jan, Kozy.
30. Hainisch Wacław, Czechowice.
31. Ks. Paleczny Michał, Rajcza.
32. Harok Adolf, Bielsko.
33. Ks. Hamerlak Józef, Biała.
34. Hirth A. Żywiec.
35. Wagner Juliusz, Żywiec.
36. Schmeja Edmund, Czaniec.
37. Schröter Robert, Żywiec.
38. Zipser Karol Jan, Hałcnów.
39. Młynarski Antoni, Starawieś.
40. Młynarski Wincenty, »
41. Młynarski Jan, »
42. Ślusarczyk Wincenty, » dolna.
43. Wójcik Józef, Heczmarowice.
44. Ślusarczyk Józef, Starawieś dolna.
45. Jankowski Robert, Biała.
46. Rupniewski Tadeusz, Międzybrodzie kob.
47. Zipser Wilhelm, Lipnik.
48. Kółko rolnicze, Bestwina.
49. » » Brzeszcze.
50. » » Jawiszowice.
51. » » Kozy.
52. » » Osiek.
53. » » Starawieś dolna.
54. » » Wilamowice.
55. Hönel Artur, Gierałtowice.
56. Stramecki Wojciech, Polanka wielka.
57. Tyran Jędrzej, » »
58. Foks Michał, Poręba wielka.
59. Warmuz Józef, Heczmarowice.
60. Kubiczek Franciszek, Pisarzowice.
61. Kubiczek Franciszek, Bestwina.
62. Schwanda Alojzy, Dwory.
63. Janica Józef, Kozy.
64. Kwieciński Józef, Komorowice.
65. Wróbel Bartłomiej, Kobiernice.
66. Gilek Wincenty »
67. Gniłka Jan, »
68. Gniłka Wojciech, »
69. Kotlarezyk Franciszek »
70. Korzákiewicz Jakób »
71. Jura Jan, »
72. Wojciech Józef, Starawieś górna.
73. Kubica Robert, Kobiernice.
74. Zyman Jan »
75. Kołodziejczyk Jan, »
76. Fabija Franciszek »
77. Korzákiewicz Wojc. »
78. Kotlarezyk Wojciech »
79. Naglik Elżbieta, Kańczuga.
80. Wojewodziec Franciszek, Kańczuga.
81. Wojewodziec Antoni, Bielany.
82. Łukasik Jan, Malec.
83. Kolassa Jan, »
84. Mitoraj Franc. »
85. Kramarczyk Walenty, Malec.
86. Kubajak Jan, Nowa wieś.
87. Kopijasz Walenty, Nowa wieś.
88. Rakoczy Józef, Bulowice.
89. Dybał Tomasz, »
90. Zięba Jan »
91. Sandoz Feliks, Soboniawice.
92. Dubowska Marya, Żywiec.
93. Studencki Jan, »
94. Studencki Franciszek »
95. Studencki Józef »
96. Rączka Franciszek »
97. Rączka Ludwik »
98. Moliński Józef »
99. Miękiński Paweł »
100. Bialek Tomasz »
101. Böhm Ludwik »
102. Moliński Antoni »
103. Pantofliński Jan »
104. Gołąb Jan »
105. Pawełek Barbara »
106. Toczek Jan »
107. Zajączek Franciszek, Kęty.
108. Schlee Franciszek, Biała.
109. Żmuda Jan, Osiek.
110. Urbańczyk Maciej, Witkowice.
111. Kyrpiec Maciej, Czaniec.
112. Wajda Marcin, Łodygowice.
113. Bryzek Antoni, Bulowice.
114. Ks. Hajost Jan, Osiek.
115. Strzygowski Robert, Podlasie.
116. Foks Józef, Wilamowice.

117. Kuczmierczyk Jan, Wilamowice.
118. Spyra Wojciech, Nowa wieś.
119. Gogulski Franciszek, Kobiernice.
120. Szatamic Michał, Zadziele.
121. Worek Wojciech, Łodygowice.
122. Stafiński Jan, Heczmarowice.
123. Mika Maciej »
124. Ligęza Józef, Nowa wieś.
125. Czermiński Jan, Witkowice.
126. Biba Jan, Nowa wieś.
127. Kubik Jan, Janowice.
128. Kaleta Jan, Wilamowice.
129. Zwilling Wincenty, Harmęże.
130. Frieda, Czaniec.
131. Towarzystwo rolniczo-zaliczkowe, Bielsko.
132. Grabowski Ignacy, Kobiernice.
133. Foks Józef, Heczmarowice.
134. Wojciechowski Mikołaj, Czernichów.
135. Piwocki Jerzy, Lwów.

Bochnia.

Zarząd.

1. *Prezes*: Hr. Michał Rostworowski, Ostrów szlachecki.
2. *Wiceprezes*: Dr. Klemens Rutowski, Łakta górna.

Członkowie Wydziału.

3. Bondi Karol, Krzeczów.
4. Meysner Tytus, Wieruszyce.
5. Ks. Ratowski Franciszek, Wiśnicz stary.
6. Ruebenbauer Zygmunt, Kobylec.
7. Wykowski Jan, Łęzkowice.

Członkowie.

8. Włodek Zdzisław, członek honorowy Dąbrowica.
9. Struszkiewicz Władysław, Wiedeń.
10. Żeleński Kazimierz, Cewków.
11. Lgocki Stanisław, Ubrzeż
12. Ożegalski Józef, Kamionna.
13. Ks. Sękowski Andrzej, Wiśnicz nowy.
14. Fertig Zygmunt, Podgórze.
15. Popiel Antoni, Zbydniów.
16. Dr. Serafiński Antoni, Bochnia.
17. Chrzanowski Konstanty, Niedary.
18. Stokłosa Jan, Kolanów.
19. Siemiński Władysław, sekretarz, Bochnia.
20. Ks. Lipiński Franciszek, Bochnia.
21. Kółko rolnicze, Ujście solne.
22. Meysner Feliks, Ubrzeż.
23. Kółko rolnicze, Królówka.
24. » » Cerekiew.
25. » » Targowisko.
26. » » Siedlec.
27. Kisielewski Ludwik, Barczków.
28. Ks. Rampelt Henryk, Mikłuszowice.

29. Popowski Józef, Kraków.
30. Bulsiewicz Jan, Borówna.
31. Kółko rolnicze, Brzeźnica.
32. Sadowski Konstanty, Borzęcin.
33. Zawisza Franciszek, Wiśnicz nowy.
34. Ruebenbauer Mieczysław, Proszówki.
35. Kostuch Michał, Nieszkowice.

Brzesko.

Zarząd.

1. *Prezes*: Dr. Adam z Zakliczyna Jordan, Więckowice.
2. *Wiceprezes*: Józef Łasiński, Przyborów.

Członkowie Wydziału.

3. Dolański Henryk, Radłów.
4. Barański Michał, Luślawice.
5. Elterlein Władysław, Górka.
6. Maurizio Edward, Strzelce wielkie.
7. Baltaziński Kazimierz, Jasień.

Zastępcy Członków Wydziału:

8. Dąbski Władysław, Zaborów.
9. Lgocki Adolf, Tymowa.

Członkowie:

10. Bronec Karol, Stróże.
11. Denker Kazimierz, Strzelce małe.
12. Dunikowski Adam, Łososina.
13. Ks. Dylski Stanisław, Brzesko.
14. Dr. Górski Antoni, Gosprzydowa.
15. Baron Gostkowski Floryan, Luślawiczki.
16. Götz-Okocimski Jan, Okocim.
17. Gniewiński Stanisław, Wokowice.
18. Jakubowski Stanisław, Zabawa.
19. Roman Jordan, Roztoka.
20. Jaszczurowski Mieczysław, Połom mały.
21. Ks. Kocańda Hilary, Wojakowa.
22. Ks. Kmietanowicz Antoni, Radłów.
23. Ks. Kossecki Szczepan, Szczepanów.
24. Baron Lewartowski Karol, Dobrociesz.
25. Ks. Oświęcimski Józef, Bochnia.
26. Ks. Dr. Mazurkiewicz Józef, Jasień.
27. Nowotny Julian, Biskupice melszt.
28. Popowski Józef, Wiedeń.
29. Sadowski Konstanty, Borzęcin.

Dębica.

Zarząd.

1. *Prezes*: Dr. Mikołaj hr. Rey, Przyborowie.
2. *Wiceprezes*: Ignacy Pieniążek, Strzegocice.

Członkowie Wydziału.

3. Błażyński Józef, Pustynia.
4. Ks. Dudzik, Zawada.

5. Ks. Golonka, Brzeziny.
6. Goldfluss Pinkas, Wiewiórka.
7. Hraby Karol, Pustynia.
8. Jagielski, Dębica.
9. Kleszcz Piotr, Wiewiórka.
10. Kollat Ludwik, Jodłowa.
11. Kamiński Edward, Przyborowie.
12. Kloc Adam.
13. Hr. Łubieński Tadeusz, Zassów.
14. Orzechowski Maryan, Pilzno.
15. Paliszewski Adam, Skrzyszów.
16. Ks. Sapecki Paweł, Sędziszów.
17. Skołuba Tadeusz, Lubzina.
18. Składzień Jan, Zawada.
19. Szczepanik Józef, Sędziszów.
20. Ks. Wolski Eugeniusz, Dębica.
21. Wojtalewicz Kazimierz, Pustków.
22. Warzecha Maciej, Jodłowa.
23. Wiśniewski Adam, Ostrów.
24. Zauderer Henryk, Dębica.

Członkowie.

25. Andrasik Jakób, Brzeziny.
26. Bahr Juliusz, Róża.
27. Balassa Dominik, Chotowa.
28. Baron Christiani Henryk, Wolica.
29. Czerny de Schwarzenberg, Ropczycka góra.
30. Ćwik, Jaźwiny.
31. Chmura Stanisław, Brzeziny.
32. Czerwiec Kazimierz, Róża.
33. Ciólek, Wiewiórka.
34. Daniel Floryan, Przedmieście sędziszow.
35. Dobosz Władysław, Żyraków.
36. Ks. Faferko Karol, Pilzno.
37. Gąsior Józef, Brzeziny.
38. Ks. Grochola Walenty, Mała.
39. Gąsior Tomasz, Brzeziny.
40. Gawlik Teodor, Wiewiórka.
41. Heisig Reinhold, Dobrków.
42. Hince Adam, Strzegocice.
43. Jędrzejowicz Józef, Łęki górne.
44. Jedynak Michał, Paszczyna.
45. Jankowski Kazimierz.
46. Krzyżak Józef, Głowaczowa.
47. Kopec Ludwik, Strzegocice.
48. Kwieciński, Gawrzyłowa.
49. Kaczorowski Henryk, Przeczycza.
50. Koszyk Stanisław, Brzeźnica.
51. Łągosz Wojciech, Brzeziny.
52. Ks. Lenartowicz Józef, Lubcza.
53. Lis Adam, Róża.
54. Madurski Józef, Zawada.
55. Ks. Miętus Maciej, Lubzina.
56. Moskal Jan, Głowaczowa.

57. Misiewicz, Dulczówka.
58. Ośniałowski, Brzeziny.
59. Panek Jan, Ropczyce.
60. Perz Franciszek, Wiewiórka.
61. Pluta Marcin, Chotowa.
62. Hr. Rey Kazimierz, Dublany.
63. Hr. Romerowa Marya, Borowa.
64. Hr. Romerowa Marya, Ociek.
65. Ks. Ruminowski Antoni, Siedliska.
66. Rydel Jan, Róża.
67. Dr. Strzelbicki Stanisław, Łopuchowa.
68. Dr. Sędziewski Franciszek, Wiewiórka.
69. Smoleń Bartłomiej, Łąki górne.
70. Śliwa Michał, Brzeziny.
71. Śliwa Antoni, Rzegocnia.
72. Tabor Stanisław, Róża.
73. Tomeczek Franciszek, Zassów.
74. Ks. Wojcieszek, Łęki górne.
75. Weiss, Dębica.
76. Wejda Antoni, Parkosz.
77. Ks. Wroniewski, Brzeźnica.
78. Wyleżyński, Dębica.
79. Wójtowicz Gabryel, Jaźwiny.
80. Zawislak Jan, Róża.
81. Zwiernicki, Zwierniki.
82. Zembaty Leon, Przyborowie.
83. Kółko rolnicze Lubcza.
84. » » Łęki górne.
85. » » Pilzno.
86. » » Wiewiórka.

Jasło.

Zarząd.

1. *Prezes*: Stanisław Ostaszewski, Klimkówka.
2. *Wiceprezes*: Kazimierz Piliński.

Członkowie Wydziału.

3. Dr. Brykczyński Józef, Świącany.
4. Dr. Dzianott Kanty, Lubla.
5. Skwara Jan, Targowiska.
6. Stanisław Walery, Jedlicze.

Zastępcy Członków Wydziału.

7. Rylski Emil, Opacie.
8. Ks. Wnęk Wojciech, Lubla.

Członkowie.

9. Dr. Adamski Roman, Jasło.
10. Betlej Jan, Bierówka.
11. Betlej Piotr, Niepola.
12. Betlej Michał, Białkówka.
13. Biechońska Jadwiga, Żarnowiec.
14. Biechoński Wojciech, Gorlice.

15. Bielecki Piotr, Przybówka.
16. Dr. Biesiadecki Jan, Gąsówka.
17. Bobowski Stanisław, Jasionów.
18. Hr. Bobrowski Władysław, Długie.
19. Czerny Jan, Gogolów.
20. Data Jan, Czerмна.
21. De Laveaux Adam, Osobnica.
22. Dubiel Franciszek, Twierdza.
23. Dutkiewicz Stanisław, Kołaczyce.
24. Ks. Dzierżyński, Cieklin.
25. Dziewałtowski de Gintowt Narcyz, Żarnowiec.
26. Ks. Dybaś Józef, Trzeznica.
27. Dyląg Józef, Szerzyny.
28. Feliks Józef, Bierówka.
29. Filipowicz Edward, Makowiska.
30. Forystek Walenty, Czeluśnica.
31. Fortuna Piotr, Szebnie.
32. Gąsiorowski Karol, Gogolów.
33. Ks. Glatzel Edward, Niewodna.
34. Ks. Godek Józef, Czerмна.
35. Goral Władysław, Jasło.
36. Gorayski August, Moderówka.
37. Gorayski Jan, Szebnie.
38. Hr. Grabowski Stefan, Krosno.
39. Groblewski Henryk, Szymbark.
40. Groblewski Zygmunt, Bystra.
41. Grotowski Władysław, Jaémierz.
42. Horodyńska Marya, Sieklówka gór.
43. Jadowski Kazimierz, Trześniów.
44. Ks. Jakiel Jan, Osiek.
45. Ks. Jakiel Józef, Klimkówka.
46. Ks. Janicki Edward, Jedlicze.
47. Janiszewski Kazimierz, Osiek.
48. Ks. Jurczakiewicz, Uście ruskie.
49. Kalinka Adam, Radlne.
50. Karczmariski Jędrzej, Teodorówka.
51. Ks. Kisielewski Filemon, Grab.
52. Ks. Kremontowski Święcany.
53. Klobasa Zrencki Stanisław, Skołyżyn.
54. Klapkowski Adolf, Siedliska.
55. Kłosiński Konstanty, Bączal.
56. Koczanowicz Waleryan, Kunowa.
57. Kotek Jakób, Jasło.
58. Kopczak Antoni, Wrocanka.
59. Kornella Michał, Jasło.
60. Kotarski Stanisław, Brzyska.
61. Kozierowski Gustaw, Brzezna.
62. Kusiak Marcin, Szebnie.
63. Kurkowski Ignacy, Harkłowa.
64. Ks. Kuryło Bazyl, Męcinka w.
65. Lis Jędrzej, Lipowica.
66. Lisowiecki Antoni, Niegłowice.
67. Ks. Łachecki Ludwik, Siekówka.
68. Ks. Małek Franciszek, Kołaczyce.
69. Ks. Markowicz Jan, Szymbark.
70. Ks. Matwijkiewicz Fr. Brzyska.
71. Metzger Alojzy, Jasło.
72. Hr. Michałowski Roman, Dobrzechów.
73. Miłkowski Edward, Gorlice.
74. Hr. Mycielski Franciszek, Wiśniowa.
75. Nowotny Gustaw, Lisowek.
76. Oczkowski Eugeniusz, Głęboka.
77. Olszewski Jan, Iskrzynia.
78. Ostaszewski Kazimierz, Grabownica.
79. Palch Romuald, Jasło.
80. Ks. Pastor Leon, Biecz.
81. Pawlikiewicz Piotr, Jasło.
82. Peszyński Tadeusz, Kobylany.
83. Piasecki Witold, Warzyce.
84. Pieniążek Waclaw, Lipinki.
85. Porawski Kazimierz, Targowiska.
86. Hr. Potocki Józef, Rymanów.
87. Br. Przychocki Jan, Lipnica dol.
88. Przyłęcki Apolinary, Krosno.
89. Przyłęcki Stanisław, Sieklówka dol.
90. Przyłęcki Józef, Łubno.
91. Ks. Puzon Jan, Tarnowiec.
92. Rieger Władysław, Zimnawoda.
93. Rieger Michał, Gorajowice.
94. Hr. Romer Stanisław, Bieździatka.
95. Rozpara Stanisław, Sadkowa.
96. Rylska Sidonia, Szalowa.
97. Samakowski Józef, Warzyce.
98. Sanakowski Walenty
99. Ks. Sarna Władysław, Szebnie.
100. Sękowski Paweł, Kołaczyce.
101. Sibuga Tomasz, Szerzyny.
102. Skrochowski Feliks, Ropa.
103. Hr. Skrzyński Adam, Zagórzany.
104. Slisz Feliks, Kołaczyce.
105. Słowikowski Alojzy, Szymbark.
106. Ks. Sroczyński Leon, Jasło.
107. Dr. Starowieyski Stanisław, Ustrobnia.
108. Stojowski August, Jaszczew.
109. Studnicki Julian, Ołpiny.
110. Dr. Szaniecki Kazimierz, Kwiatonowice.
111. Szolajski Adam, Rzepiennik b.
112. Ks. Szura, Łubno szlach.
113. Smarz Władysław, Staszkówka.
114. Szydłowski Zenon, Krosno.
115. Ks. Szymkiewicz Stefan, Brzostek.
116. Ks. Tenczow Antoni, Staszkówka.
117. Towarnicki, Krasne.
118. Trzeciecki Adam, Równe koło Dukli.
119. Trzeciecki Jan, Miejsce.
120. Uljasz Kajetan, Równe k. Dukli.
121. Urbański Feliks, Grabanina.
122. Wasilewski Stanisław, Markuszowa.
123. Węgrzyński Władysław, Jasło.
124. Wejda Jan, Cergowa.

125. Wiejowski Stanisław, Kołaczyce.
126. Wiśniewski, Brzyska.
127. Włodek Samuel, Trzcinica.
128. Włodek Stanisław, Przysieki.
129. Wojtynkiewicz Wincenty, Jasło.
130. Wrona Jan, Warzyce.
131. Zajkowska Helena, Czerмна.
132. Hr. Zborowski Stanisław, Bieździedza.
133. Ziemski Jan, Czerмна.
134. Kółko rolnicze, Jasło.

Kraków.

Zarząd.

1. *Prezes*: Jan Skirliński, Kryspinów.
2. *Wiceprezes*: Stanisław Chrzęszczewski, Kraków.

Członkowie Wydziału.

3. Dr. Skrzyński Stefan, Karniowice.
4. Cieślewicz Józef, Wadów.
5. Grzimek Adolf, Lubocza.
7. Ks. Królikowski Edward, Czernichów.

Członkowie.

8. Hr. Badeni Stanisław, Branice.
9. Bocheński Jan, Wrózeniec.
10. Bulicz Ignacy, Łuczanowice.
11. Broś Piotr, Sulechów.
12. Dr. Bednarski Tadeusz, Kraków.
13. Bojanowski Stefan, Kraków.
14. Cyharowski Władysław, Alexandrowice.
15. Chilewski Alojzy, Bieńczyce.
16. Dębski Antoni, Czulice.
17. Dyndowicz Michał, Ruszcza.
18. Furmanik Piotr, Paczałtów.
19. Fieber Wiktor, Prądnik czerwony.
20. Greyber Alexander, Pękowice.
21. Dr. Górski Piotr, Kraków.
22. Haberka Jakób, Giebułtów.
23. Hamer Edward, Kamień.
24. Ks. Jelonek Władysław, Czernichów.
25. Jarzyna Jan, Rosutów.
26. Dr. Jentys Stefan, Kraków.
27. Kalisz Wojciech, Wyciąże.
28. Kolegowicz Józef, Wągrzynowice.
29. Dr. Krzyżanowski Adam, Kraków.
30. Kołodziejczyk Władysław, Mogiła.
31. Kot Michał, Pleszów.
32. Kółko rolnicze, Krzeszowice.
33. Kudasiewicz Józef, Prądnik czerw.
34. Łakomski Józef, Rakowice.
35. Dr. Łubieński Franciszek, Stryszów.
36. Miecik Jan, Wyciąże.
37. Milieski Alfred, Piekary.
38. Hr. Mycielski Władysław, Łuczanowice.

39. Madej Jan, Liszki.
40. Mende Adolf, Krzesławice.
41. Morawski Witold, Branice.
42. Myszał Andrzej, Zabierzów.
43. Nitkiewicz Jakób, Kościelniki.
44. Obratschay Karol, Wolica.
45. Obratschay Adam
46. Przyłudzki Józef, Gorlice.
47. Dr. Prażmowski Adam, Kraków.
48. Pietrzak Stanisław, Zwierzyniec.
49. Dr. Paszkowski Franciszek, Kraków.
50. Hr. Potocki Andrzej, Kraków.
51. Pawlikowski Mieczysław, Kraków.
52. Rogowski Jan, Węgrzynowice.
53. Reichard Stefan, Krzeszowice.
54. Bogusiewicz Bolesław, Spytkowice.
55. Siegler de Eberswald Juliusz, Krzeszowice.
56. Swolkien Ludwik, Zwierzyniec.
57. Dr. Stafiej Sebastyan, Kraków.
58. Strzelecki Jan, Kobylany.
59. Szydłowski Franciszek, Łuczanowice.
60. Dr. Surzycki Stefan, Grójec.
61. Sklenarski Wincenty, Dojazdów.
62. Szczęsny Władysław, Wadów.
63. Sikorski Tadeusz, Kraków.
64. Tiefenbrunn Elias, Wyciąże.
65. Ks. Uryga Franciszek, Mogiła.
66. Wójcik Franciszek, Wyciąże.
67. Wątorski Stefan, Rudawa.
68. Wojciechowski Mikołaj, Czernichów.
69. Weich Robert, Tonie.
70. Wieczorek Andrzej, Dojazdów.
71. Wodniczko Edward, Balice.
72. Zbroja Adam, Krowodrza.
73. Zychowicz Bolesław, Witkowice.

Mielec.

Zarząd.

1. *Prezes*: Jan hr. Tarnowski, Chorzelów.
2. *Wiceprezes*: Zbigniew Horodyński, Zbydniów.

Członkowie Wydziału.

3. Mieczysław Artwiński, Kliszów.
4. Wacław Oborski, Mielec.
5. Walenty Mazur, Cyranka.
6. Ks. Marcin Zuziak, Baranów.

Zastępcy.

7. Henryk hr. Breza, Podleszany.
8. Stanisław Dolański, Baranów.
9. Józef Pyż.
10. Władysław Trzeciecki, Zdaków.

Członkowie.

11. Józef Kierwiński, Gliny.
12. Henryk hr. Breza, Podleszany.
13. Michał Zapałowicz, Wyhylówka.
14. Mieczysław hr. Rey, Przecław.
15. Stefan Sękowski, Wojsław.
16. Zygmunt hr. Romer, Dąbie.
17. Feliks Kwiatkowski, Lisówek.
18. Zdzisław hr. Tarnowski, Dzików.
19. Henryk Dolański, Radłów.
20. Aleksander hr. Romer, Borowa.
21. Jan Artwiński, Ostrówek.
22. Józef Michałowski, Witkowice.
23. Edward Jezierski, Gliny.
23. Seweryn Kisielewski, Słupiec.
25. Gustaw Szaszkiewicz, Rzemień.
26. Adam Duszkiewicz, Złotniki.
27. Jan Mączka, Zaleszany.
28. Jan Jakubik »
29. Piotr Szczeńś, »
30. Jan Łąd, »
31. Maciej Ambrosiewicz, Zaleszany.
32. Jan Krupa »
33. Michał Sztylgia »
34. Jan Szewczyk »
35. Jan Wojtaś »
36. Adam Grzywacz, Gorzyce.
37. Ludwik Ubrych, Malinie.
38. Gustaw Gawecki, Dzików.
39. Mikołaj Duj, Padew.
40. Jędrzej Szlązak, Suchonów.
41. Józef Wiącek »
42. Michał Berski, Zaduśniki.
43. Piotr Kolisz, Granka.
44. Walenty Duy, Padew.
45. Maurycy Budzyński, Giełda.
46. Piotr Budzyński, Partyń.
47. Franciszek Burdzel, Domacyny.
48. Ludwik Schmidt, Reichsheim.
49. Józef Blamowski, Kliszów.
50. Wincenty Grzywacz, Gorzyce.
51. Karol Chmielowiec, Radomyśl n. S.
52. Wojciech Wiącek, Machów.
53. Piotr Mazur, Cyranka.
54. Jan Rządski, Rzędzianowice.
55. Jan Łaz, Trzciana.

Nowy Sącz.

Zarząd.

1. *Prezes*: August hr. Breza, Witowice dolne.
2. *Wiceprezes*: Jan Marszałkiewicz, Stronie.

Członkowie Wydziału.

3. Baron Brunicki Karol, Cieniawa.
4. Czechowski Czesław, Brzezna.

5. Miczyński Kazimierz, Przetakówka.
6. Rudnicki Kazimierz, Łukowica.

Członkowie.

7. Ader Michał, Jazowsk.
8. Aleksander Juliusz, Załubincze.
9. Bednarek Jan, Michalczowa.
10. Ciągło Tomasz, Podegrodzie.
11. Dunikowski Adam, Łososina dolna.
12. Ks. Figiel Jan, Tęgoborze.
13. Fihauser Stanisław, Bruśnik.
14. Głębocki Władysław, Zbyszyce.
15. Hałubowicz Bronisław, Podole.
16. Filipek Wiktor, Krasne.
17. Kopaczyński Franciszek, Olszana.
18. Krynicki Stefan, Krynica.
19. Krynicki Wanio, Krynica.
20. Krzyczkowski Zygmunt, Śmidnik.
21. Marszałkiewicz Wanda, Niżnie.
22. Mączyński Maciej, Siedliska.
23. Pawlikowski Bolesław, Poręba mała.
24. Pieniążek Jan, Struga.
25. Br. Przychocki Ignacy, Łączne.
26. Br. Przychocki Piotr, Biała.
27. Potocki Wincenty, Stopnica.
28. Racieski Bolesław, Mogilno.
29. Dr. Romer Gustaw, Zabełcze.
30. Skarszewski Żuk Władysław, Łyczana.
31. Skarszewski Żuk Józef, Przyszowa.
32. Skarszewski Żuk Adam, »
33. Hr. Stadnicki Jan, Rożnów.
34. Dr. Stuber Gustaw, Nowy Sącz.
35. Stahlberger Bogdan, Jadamowla.
36. Schütte Jerzy, Librantowa.
37. Śmiałowski Wincenty, Chodorowa.
38. Wadowski Jan, Łącko.
39. Walter Władysław, Świdnik.
40. Wielogłowski Władysław, Tęgoborze.
41. Wysocki Roman, Dąbrowa.
42. Ks. Olesik Jan, Podegrodzie.
43. Ks. Żabecki Jakób, Nawojowa.
44. Zieliński Władysław, Kłęczany.
45. Filipek Wiktor, Krasne.

Nowy Targ.

Zarząd.

1. *Prezes*: Ks. Piotr Krawczyński, Ludzimierz.
2. *Wiceprezes*: Aleksander Lgocki, Łopuszna.

Członkowie Wydziału.

3. Ks. Brosig Leopold, Czarny Dunajec.
4. Hr. Zamoyski Władysław, Zakopane.
5. Pietraszkiewicz Jan, Nowy Targ.
6. Grabowski Józef, *sekretarz*, Nowy Targ.

Członkowie.

7. Zygmuntowicz Franciszek, Białka.
8. Dr. Hammerschlag Rudolf, Krościenko.
9. Łuczakowski Stanisław, Nowy Targ.
10. Mateja Tomasz, Witów.
11. Wileczyński Konstanty, Nowy Targ.
12. Rapacki Władysław, »
13. Halikowski Mikołaj, »
14. Drohojowski Stanisław, Czorsztyn.
15. Ks. Szatyński Józef, Nowe Bystre.
16. Potkanowicz Jakób, Nowy Targ.
17. Dr. Bednarski Jan, »
18. Miziura Andrzej, »

Rzeszów.

Zarząd.

1. *Prezes*: Dr. Stanisław Dąbski, Rudna.
2. *Wiceprezes*: Dr. Kazimierz Jędrzejowicz, Wyżne.

Członkowie Wydziału.

3. Jędrzejowicz Władysław, Rzeszów.
4. Jędrzejowicz Stanisław, Jasionka.
5. Dąbski Aleksander, Nosówka.
6. Tomaka Marcin, Krasne.
7. Ks. Trybus Michał, Zgłobień.
8. Żeleński Ludwik, Zaczernie.
9. Kuźniar Jan, Łukawiec.
10. Wiśniewski Wojciech, Staromieście.

Członkowie.

11. Błotnicki Jan, Dzikowiec.
12. Ks. Błaszczak Jakób, Hyżne.
13. Bomba Antoni, Budziwoj.
14. Broda Jan, Przewrotne.
15. Chmiel Kacper, Niechobrz.
16. Ks. Chmurowicz Józef, Przybyszówka.
17. Cisło Jan, Krasne.
18. Cisło Józef, Krasne.
19. Ks. Dąbrowski Wincenty, Raniżów.
20. Daszkowski Stanisław, Kraczkowa.
21. Doliński Franciszek, Mrowla.
22. Draus Jan, Trzciana.
23. Draus Józef, Trzciana.
24. Dydyński Stanisław, Strzyżów.
25. Frankiewicz Marcin, Lutoryż.
26. Grzebyk Jan, Siedliska.
27. Ks. Gryziecki Stanisław, Rzeszów.
28. Gliwa Andrzej, Zalesie.
29. Haba Jan, Lutowyż.
30. Holzer Gustaw, Rzeszów.
31. Hruszczyk Iwan, Hadel.
32. Hupka Jan, Niwiska.
33. Hołota Wojciech, Krasne.

34. Horodyński Zbigniew, Zbydniów.
35. Jędrzejowicz Adam, Staromieście.
36. Jędrzejowicz Maryan, Dylągówka.
37. Jaworski Bolesław, Wola rafałowska.
38. Kalandyk Franciszek, Raclawówka.
39. Kalandyk Józef, Niechobrz.
40. Kalandyk Marcin, Raclawówka.
41. Kawa Marcin, Budziwoj.
42. Kanarek Rachmiel, Skowierzyn.
43. Klus Marcin, Krasne.
44. Kółko rolnicze, Gwoźnica górna.
45. » » Przewrotne.
46. » » Sokółów.
47. Komorowski Władysław, Bojanów.
48. Korab Jan, Krasne.
49. Korab Paweł, Krasne.
50. Koszela Walenty, Krasne.
51. Lasota Franciszek, Niechobrz.
52. Lastowiecki Piotr, Hadel.
53. Mieszkowski Stanisław, Pstrągowa.
54. Ks. Malinowski Roman, Słocina.
55. Miąsik Franciszek, Zwiężczyca.
56. Moskal Wojciech, Godowa.
57. Neustein Feliks, Jawornik.
58. Nowakowski Jan, Lutcza.
59. Opaliński Antoni, Lutoryż.
60. Paja Józef, Kielanówka.
61. Pacześniak Walenty, Drabinianki.
62. Pelczowski Paweł, Krasne.
63. Pruc Michał, Biała.
64. Ks. Purzycki Władysław, Boguchwała.
65. Pasternak Jan, Babica.
66. Ratowski Jan, Niechobrz.
67. Rąb Andrzej, Krasne.
68. Rudziński Ferdynand, Krasne.
69. Siłka Walenty, Krasne.
70. Sierak Józef, Niechobrz.
71. Skalak Karol, Przybyszówka.
72. Sikora Wojciech, Niechobrz.
73. Ks. Siara Stanisław, Krasne.
74. Skrzyński Jan, Niechobrz.
75. Smagała Antoni, Trzciana.
76. Ks. Sochański Marceli, Zabierzów.
77. Sitek Andrzej, Hyżne.
78. Stopyra Wojciech, Niechobrz.
79. Szczupak Jan, Krasne.
80. Szela Józef, Przedmieście czudeckie.
81. Szalacha Jan, Zwiężczyca.
82. Szwed Karol, Budziwoj.
83. Tomaka Marcin, Krasne.
84. Hr. Tyszkiewicz Janusz, Werynia.
85. Wilk Wojciech, Zarzecze.
86. Ks. Węgrzynowski Ignacy, Świlcza.
87. Wojciechowski Romuald, Dąbrowa.
88. Wróbel Jan, Zwiężczyca.

89. Zdrów Walenty, Boguchwała.
90. Zdulski Maksymilian, Rejowiec.

Tarnów.

Zarząd.

1. *Prezes*: Adolf Dobrzyński, Tarnów.
2. *Wiceprezes*: Józef Midowicz, Świebodzin.

Członkowie Wydziału:

3. Berke Karol, Karwodrza.
4. Tabarzyński Adam, Wróblowice.
5. Wódczyński Władysław, Skrzyszów.
6. Treter Piotr, Niwki.
7. Vetulani Franciszek, Tarnów.

Członkowie.

8. Bossowski Bolesław, Bistuszowa.
9. Chmielowski Józef, Okolice.
10. Męciński Józef, Partyń.
11. Książę Sanguszko Eustachy, Gumniska.
12. Żaba Stanisław, Zbylitowska góra.
13. Zawadzki Zygmunt, Szydłowa.
14. Kwiatkowski Dominik, Niedomice.
15. Dr. Krzeczunowicz Włodzimierz, Janowice.
16. Maziarski Józef, Mędrzechów.
17. Wódczyński Tadeusz, Lisia góra.
18. Straszewski Stanisław, Mikołajowice.
19. Kółko rolnicze, Janowice.
20. » » Szynwałd.
21. Kozarski Antoni, Pleśna.
22. Jordan Franciszek, Brzezinki.
23. Wróblewski Piotr, Tarnów.
24. Czarnowski Eustachy, Pogórska Wola.
25. Dr. Skowroński Włodzimierz, Żelazówka.
26. Stojowski Emil, Miechowiczki.
27. Kółko rolnicze, Siemiechów.

Wadowice.

Zarząd.

1. *Prezes*: Stanisław Dunin, Głębowice.
2. *Wiceprezes*: Ludwik Chrząszcz, Graboszyce.

Członkowie Wydziału.

3. Ks. Fiołek Wojciech, Witanowice.
4. Dziobek Franciszek, Zygodowice.
5. Kunachowicz Stanisław, Radocza.
6. Ks. Żyła Ignacy,
7. Schaedel Wilhelm, Wieprz.

Zastępcy Członków Wydziału.

8. Hosz Karol, Wadowice.
9. Nieniewski Stanisław, Paszkówka.

Członkowie.

10. Grabowski Franciszek, *sekretarz*, Wadowice.
11. Br. Baumowa Walerya, Kopytówka.
12. Bobak Jakób, Witanowice.
13. Bober Franciszek
14. Ks. Batko Szymon, Barwald dolny.
15. Hr. Bobrowski Stefan, Andrychów.
16. Cierpiałek Franciszek, Tomice.
17. Chwatek Józef, Przybradz.
18. Czapik Józef, Chocznia.
19. Drapella Teodor, Rzyki.
20. Ks. Dunajecki Józef, Chocznia.
21. Drozdowski Franciszek, Zebrzydowice.
22. Gancarczyk Karol, Sleszowice.
23. Gajda Antoni, Wadowice.
24. Gonscher Jerzy, Rudze.
25. Górczyński Józef, Nowe dwory.
26. Górczyński Bronisław, Bizeźnica.
27. Ks. Grębosz Piotr, Woźniki.
28. Heradin Antoni, Andrychów.
29. Hańczyk Karol, Harbutowice.
30. Ks. Janas Wojciech, Zebrzydowice.
31. Kania Leopold, Harbutowice.
32. Konwent Braci Miłosierdzia, Zebrzydowice.
33. Ks. Konieczny Wojciech, Graboszyce.
34. Kozieł Paweł, Frydrychowice.
35. Kozłowski Adam, Wadowice.
36. Krobicki Henryk, Mikołaj.
37. Ks. Krzysica Marcin, Wieprz.
38. Kwarciak Jan, Witanowice.
39. Lewandowski Józef, Tłuczań.
40. Lubojewski Jan, Zakrzów.
41. Łagosz Wojciech, Mucharz.
42. Łuszczkiewicz Marek, Frydrychowice.
43. Matejko Jan, Witanowice.
44. Michalski Franciszek, Witanowice.
45. Mamol Jan, Bachowice.
46. Mozgała Ignacy, Witanowice.
47. Naimski Michał, Zator.
48. Nartowski Teofil, Wadowice.
49. Nidecki Jan, Radocza.
50. Ks. Nieć Józef, Głębowice.
51. Oleksy Wawrzyniec, Wadowice.
52. Paździora Jan, Skawce.
53. Ks. Piechota Marcin, Odrowąż.
54. Rugiewicz Bolesław, Spytkowice.
55. Ripper Władysław, Wadowice.
56. Seeling Ferdynand, Izdebnik.
57. Sławiński Przeclaw, Klecza.
58. Styła Antoni, Chocznia.
59. Świerguła Jan, Laskowa.
60. Ks. Szalaśny Karol, Marcyporeba.
61. Szczerbowski Antoni, Frydrychowice.
62. Szczerbowski Stanisław, Przybradz.

63. Ks. Szewczyk Jan, Tłuczań.
64. Wądolny Tomasz, Wadowice.
65. Wlasak Adam, Wadowice.
66. Wojtas Jakób, Ryczów.
67. Obszar dworski, Zebrzydowice.
68. Zipser Henryk, Inwałd.
69. Zubrzycki Antoni, Jaśkowice.
70. Gmina, Zygodnice.
71. Żmuda Izydor, Chrzastowice.

Wieliczka.

Zarząd.

1. *Prezes*: Maryan Dydyński, Raciborsko.
2. *Wiceprezes*: Adam Fink, Komorniki.

Członkowie Wydziału.

3. Czecz Karol, Bierzanów.
4. Dydyński Aleksander, Słupia.
5. Konopka Stefan, Głogoczów.
6. Turnau Henryk, Gaik.

Zastępcy Członków Wydziału.

7. Hr. Bieliński Józef, Siersza.
8. Bzowski Kazimierz, Drogina.
9. Konopka Stanisław, Mogilany.
10. Romer Stefan, Jodłownik.
11. Sandoz Feliks, Soboniowice.
12. Szulczewski Włodzimierz, Śledziejowice.

Członkowie.

13. Dr. Adelman Emil, Myślenice.
14. Ajdukiewicz Kazimierz, Kraków.
15. Bakałowicz Jan, Sułów.
16. Ks. Biedroń Walenty, Dziekanowice.
17. Bielański Julian, Straszecin.
18. Biesiadecki August, Skotniki.
19. Dr. Biesiadecki Stanisław, Kraków.
20. Binder Wilhelm, Kraków.
21. Hr. Bobrowski Ignacy, Bogoniowice.
22. Bogusz Ksawery, Lubusza.
23. Brandys Jan, Wielkie drogi.
24. Br. Brunicki Julian, Podhorce.
25. Brzeziński Zdzisław, Łazany.
26. Dr. Bujwid Odo, Kraków.
27. Bzowski Bogusław, Łososina górna.
28. Bzowski Jan, Radwan.
29. Bzowski Kazimierz, Żerosławice.
30. Bzowski Stanisław, Wrząsowice.
31. Chamiec Antoni, Szarparka.
32. Chełmecki Izydor, Koźmice małe.
33. Ks. Chudyba Stanisław, Kossocice.
34. Chwalibóg Andrzej, Kasnia wielka.
35. Czarnowski Kazimierz, Dolna wieś.
36. Denker Kazimierz, Strzelce.

37. Dettlof Karol, Prądnik czerwony.
38. Družbacki Feliks, Pratkowce.
39. Dr. Družbacki Filip, Wieliczka.
40. Ks. Dubowski Antoni, Jawiszowice.
41. Dunikowski Adam, Łososina dolna.
42. Elterlein Zygmunt, Niezdów.
43. Feil Antoni, Wola rzączycka.
44. Feil Rudolf, Zagórzany.
45. Dr. Friedberg Gwidon, Wieliczka.
46. Glaser Jan, Glichów.
47. Górkiewicz Józef, Toporzysko.
48. Grabowski Maryan, Zielona.
49. Homolacs Stanisław, Kutkorz.
50. Jakubowicz Władysław, Zarembki.
51. Jaroszyński Zygmunt, Błudniki.
52. Jordan Roman, Roztoka.
53. Dr. Kaden Józef, Rabka.
54. Kałuski Stefan, Zegartowice.
55. Koczanowicz Jan, Sławkowice.
56. Dr. Kolischer Henryk, Czerlany.
57. Komierowski Konstanty, Sobolów.
58. Konopka Adam, Kraków.
59. Łączyński Zygmunt, Zaborze.
60. Leśniak Teodor, Wróblowice.
61. Br. Lewartowski Franciszek, Wołowice.
62. Br. Lipowski Edward, Hucisko.
63. Lippoman Alfons, Kraków.
64. Dr. Lisowski Władysław, Korabniki.
65. Łempicki Seweryn, Wieliczka.
66. Hr. Łubieński Tadeusz, Zassów.
67. Ks. Macak Józef, Krzyszkowice.
68. Marszałkowicz Jan, Nowy Sącz.
69. Meyer Alojzy, Brody.
70. Meyzner Feliks, Rupniów.
71. Hr. Michałowski Józef, Witkowice.
72. Hr. Michałowski Roman, Dobrzechów.
73. Mieroszowski Henryk, Biskupice.
74. Dr. Milieski Witold, Piekary.
75. Moraczewski Stanisław, Stróża.
76. Dr. Moraczewski Józef, Gdów.
77. Morawski Witold, Branice.
78. Hr. Mycielski Władysław, Łuczanowice.
79. Myszkowski Józef, Stubno.
80. Niedzielski Stanisław, Śledziejowice.
81. Obertyński Adam, Nowe Sioło.
82. Obertyński Jan, Odnów.
83. Obertyński Zdzisław, Hujcze.
84. Padlewski Stanisław, Libertów.
85. Piotrowski Edmund, Kraków.
86. Popowski Józef, Kraków.
87. Płocki Władysław, Nowodworze.
88. Br. Przychocki Piotr, Biała.
89. Reiner Eugeniusz, Zagórzany.
90. Rembacz Marcin, Wieliczka.
91. Hr. Rey Mikołaj, Przyborowie.

92. Romer Adam, Wierzbica.
93. Hr. Rostworowski Michał, Ostrów.
94. Ruebenbauer Zygmunt, Kobylec.
95. Rutowski Klemens, Łąka dolna.
96. Schmidt Wincenty, Krzywaczka.
97. Serkowski Emil, Podgórze.
98. Skowroński Karol, Wołowice.
99. Skrzyński Aleksander, Wolica.
100. Śliwiński Bronisław, Kraków.
101. Śliwiński Józef, Kososice.
102. Słapa Władysław, Lusina.
103. Sołowij Jan, Kamionka lipn.
104. Stahlberger Bogdan, Łukowica.
105. Dr. Stonawski Paweł, Tomaszkowice.
106. Strumiłło Jan, Kraków.
107. Struszkiewicz Władysław, Niewiarów.
108. Dr. Surzycki Stefan, Grójec.
109. Szczerbiński Bolesław, Wieliczka.
110. Ks. Tajduś Alojzy, Szczyrzec.
111. Targowski Bolesław, Tokarnia.
112. Tomkiewicz Ksawery, Bodzanów.
113. Turnau Jerzy, Mikulice.
114. Hr. Tyszkiewicz Janusz, Werynia.
115. Ks. Twardowski Stanisław, Wieliczka.
116. Wiszniewski Konstanty, Wrząsowice.

117. Włodek Bolesław, Sygnezów.
118. Hr. Wodzicki Antoni, Kościelec.
119. Dr. Wołkowiński Ignacy, Strzyżów.
120. Wysocki Teofil, Polanka wielka.
121. Zagórski Jan, Swoszowice.
122. Hr. Zamoyski Władysław, Trzebuska.
123. Zaremba Józef, Rzosów.
124. Ks. Zastawniak Stanisław, Krzywaczka.
125. Dr. Zduń Jan, Raba wyżna.
126. Żeleński Władysław, Pogorzyce.
127. Żuk Skarszewski Adam, Przyszowa.
128. Żuk Skarszewski Stanisław, Borek fałęcki.
129. Ks. Piotrowski Walenty, Mogilany.

Członkowie nadzwyczajni.

130. Oddział łańcucko-jarosławski c. k. galicyj. Towarz. gospod., Jarosław.
131. Towarz. produk. i handl., Łańcut.
132. Towarzystwo roln. okręg. Jasło.
133. » » » Mielec.
134. » » » Rzeszów.
135. » » » Tarnów.
136. Wydział Rady powiat., Myślenice.
137. Zarząd pow. Kółek roln., Myślenice.

SPIS RZECZY.

	Strona		Strona
Protokół z zeszłorocznego walnego zgromadzenia	3	Wykaz subwencyonowanych buhai, będących prywatną	
Sprawozdanie z czynności Komitetu c. k. Towarzystwa		własnością hodowców	42
rolniczego krakowskiego za rok 1899	7	Wykaz stacyi knurów subwencyjnych po koniec 1899 r.	48
I. Czynności w sprawach nauki rolniczej oraz statystyki	7	Wykaz chlewni zarodowych założonych przez Towarzystwa	
II. Czynności w zakresie polityki agrarnej	11	rolnicze okręgowe	48
III. Czynności w zakresie produkcji roślin	12	Wykaz ogierów umieszczonych na stacyach subwencyj-	
IV. Sprawozdanie z czynności hodowlanych	15	nych Komitetu po koniec 1899 r.	50
Wykaz subwencyonowanych obór zarodowych z końcem		Wykaz w r. 1899 z funduszków państwowych subwen-	
1899 roku	27	cyonowanych ogierów	50
Premiowania	30	V. Mleczarstwo	52
Tabela umieszczenia bydła subwencyjnego w powiecie		VI. Sprawy administracyjne i reprezentacyjne	52
Nowotarskim po koniec 1899 roku	32	Sprawozdanie rachunkowe za rok 1899	54
Wykaz stacyi buhai subwencyjnych za rok 1899	34	Skład osobisty Towarzystwa	59

